

PEDAGÓGIAI PROGRAM

Szolnoki Bartók Béla Alapfokú Művészeti Iskola – OM:040099

A Szolnoki Bartók Béla Alapfokú Művészeti Iskola Pedagógiai Programját a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 26. §. (1) foglaltak alapján az igazgató a nevelőtestület bevonásával készítette el, vizsgálta felül.

A Pedagógiai Program elfogadásához a 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet 118. §. (3) alapján a szakmai munkaközösségek véleményét kikérte.

Szolnok, 2024. június 27.

Abonyi Katalin
igazgató

A Szolnoki Bartók Béla Alapfokú Művészeti Iskola Szülői Szervezete a Pedagógiai Program módosításait megismerte és véleményezte.

Szolnok, 2024. június 19.

Fekete Anikó
a Szülői Szervezet képviselőjében

A Szolnoki Tankerületi Központ a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 83.§ (2) bekezdés g, pontjában meghatározott jogkörében eljárva ellenőrizte a Szolnoki Bartók Béla Alapfokú Művészeti Iskola Pedagógiai Programját (továbbiakban: PP). Az ellenőrzés során megállapította, hogy a PP a hatályos jogszabályokban előírt formai és tartalmi követelményeknek megfelel, a szakmai alapidokumentumban foglaltakkal koherens, nem tartalmaz többletfeladatot és többletköltséget.

A Szolnoki Tankerületi Központ Szolnoki Bartók Béla Alapfokú Művészeti Iskola Pedagógiai Programját jóváhagyja.

Dátum: Szolnok, 2024. augusztus 30.

.....
Rusvai Károly
tankerületi igazgató

TARTALOMJEGYZÉK

BEVEZETÉS

Az intézmény adatai	7
A Pedagógiai Program jogszabályi háttere	8
Iskolánk története	9
Eredményeink	9
Hagyományaink	10
Iskolánk szerepe a városban	11
Küldetésünk, hitvallásunk	11
Helyzetünk	12
Tárgyi feltételeink	12
A pedagógiai program összeállításának alapvető háttere	13

AZ ISKOLA NEVELÉSI PROGRAMJA

Az iskolában folyó nevelő-oktató munka pedagógiai alapelvei, értékei, céljai, eszközei, eljárásai	15
A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladataink	17
- Művészeti nevelés, mint személyiségfejlesztés	18
- Személyiségfejlesztő iskola	19
- Tehetséggondozás	20
- Versenyeink	23
- Szakmai Napok	24
- Nyári Vonós Mesterkurzus	24
- Zenei tábor	25
A közösségfejlesztéssel, az iskola szereplőinek együttműködésével kapcsolatos pedagógiai feladatok	25
Az egyes művészeti ágak oktatásának cél- és feladatrendszere	28
A pedagógusok helyi intézményi feladatai, az osztályfőnöki munka tartalma, az osztályfőnök feladatai	30
- A tanszakvezetők feladatai	30
- Az osztályfőnök feladatai és hatásköre	31
- A művészeti iskolai főtárgytanár feladatai az általános feladatok ellátása mellett	32
A kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység helyi rendje	
- Felzárkóztatás	33

- Feladataink a sajátos nevelési igényű tanulóink esetében	34
- A beilleszkedési, magatartási nehézségekkel összefüggő pedagógiai tevékenység	37
- A szociálisan hátrányos helyzetű tanulók segítése	38
- Gyermek és ifjúságvédelmi feladatok a zeneiskolában	38
A tanulóknak az intézményi döntési folyamatban való részvételi jogai gyakorlásának a rendje	38
A szülő, a tanuló, a pedagógus és az intézmény partnerei kapcsolattartásának formái	39
- Szülő, pedagógus kapcsolata	39
- Tanuló és pedagógus együttműködése	39
- Pedagógus és pedagógus együttműködése	39
- Pedagógus és szakember kapcsolata	40
Az érdemjegyek tanulmányi rendszerben történő rögzítésével kapcsolatos értesítési kötelezettség szakmailag indokolható határideje	40
Az alapfokú művészeti iskolai tanulói jogviszonyhoz kapcsolódó sajátosságok	
- A felvételi eljárás különös szabályai	42
- Az iskolaváltás, valamint a tanuló átvételének szabályai	44
- A tanuló magasabb évfolyamra lépésének feltételei	45
- Osztályozó vizsga	45
- A tanulmányok alatti vizsgák tantárgyankénti, évfolyamonkénti követelményei és az alkalmassági vizsga szabályai	46
- Az alkalmassági vizsga	46
- A tanulmányok alatti vizsga	46
- A „B”-tagozatra történő felvétel feltételei	48
- Második főtárgy felvételének lehetősége	49
- Vendégtanulói jogviszony létesítése	50
- A tanulói jogviszony megszűnése	51
A képzési célok szakaszai és általános követelményei, céljai, feladatai	51

AZ INTÉZMÉNY HELYI TANTERVE

A választott kerettanterv megnevezése, bármely, a miniszter által kiadott vagy jóváhagyott kerettantervek közül választott kerettanterv megnevezése	54
---	----

A választott kerettanterv által meghatározott óraszám feletti kötelező tanórai foglalkozások, továbbá a kerettantervben meghatározottakon felül a nem kötelező tanórai foglalkozások megtanítandó és elsajátítandó tananyaga, az ehhez szükséges kötelező, kötelezően választandó vagy szabadon választható tanórai foglalkozások megnevezése, óraszama 54

A KÉPZÉS STRUKTÚRÁJA (AMI Óratervek – Órahálók)

- Intézményünkben tanulható tanszakok és tantárgyak 56
- Az intézménytípusra jellemző tantárgyi csoportosítás 57
- Hangszeres és vokális tanszakok - egyéni képzés 57
- Zeneismeret és kamarazene tanszakok - csoportos képzés 62

Az oktatásban alkalmazható tankönyvek, tanulmányi segédletek és taneszközök

kiválasztásának elvei 65

A választható tantárgyak, foglalkozások és a pedagógusválasztás szabályai 65

Az iskola által alkalmazott sajátos pedagógiai módszerek 66

A tanuló tanulmányi munkájának írásban, szóban vagy gyakorlatban történő ellenőrzési és értékelési módja, diagnosztikus, szummatív, fejlesztő formái, valamint a magatartás és szorgalom minősítésének elvei

Az iskolai beszámoltatás, az ismeretek számonkérésének követelményei és formái 70

A tanuló jutalmazásával összefüggő, a tanuló magatartásának, szorgalmának értékeléséhez, minősítéséhez kapcsolódó elvek 71

A csoportbontások és az egyéb foglalkozások szervezési elvei 73

Egészségnevelési és környezeti nevelési elveink, programjaink, tevékenységeink 73

A gyermekek, tanulók esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések 75

Az otthoni felkészüléshez előírt írásbeli és szóbeli feladatok meghatározásának elvei és korlátai

77

A művészeti alapvizsga és a művészeti záróvizsga 78

AZ EGYES TANSZAKOK, EZEN BELÜL A TANTÁRGYAK ÁLTALÁNOS FEJLESZTÉSI KÖVETELMÉNYEI

A zeneoktatás általános fejlesztési követelményei 83

Fafúvós tanszak 84

Rézfúvós tanszak 90

Akkordikus tanszak	95
Billentyűs tanszak	97
Vonós tanszak	100
Vokális tanszak	105
Zeneismeret tanszak	106
Kamarazene tanszak	112
1. számú melléklet Zenei munkaképesség – gondozás az intézményben	119

BEVEZETÉS

Az intézmény adatai

Az intézmény hivatalos neve: Szolnoki Bartók Béla Alapfokú Művészeti Iskola
Az intézmény székhelye: 5000 Szolnok, Réz utca 1.
Az intézmény típusa: alapfokú művészeti iskola
Az intézmény OM azonosítója: 040099

Az intézmény fenntartója: Szolnoki Tankerületi Központ
A fenntartó székhelye: 5000 Szolnok, Béla király utca 4.

Az intézmény feladatellátási helyei:

Székhely: 5000 Szolnok, Réz utca 1.
Telephelyei: 5000 Szolnok, Rákóczi út 45.
5008 Szolnok, Simon Ferenc út 47.
5000 Szolnok, Széchenyi István körút 22.
5052 Újszász, Kossuth Lajos út 13.

A Pedagógiai Program jogszabályi háttere

2011. évi CXC törvény a Nemzeti Köznevelésről

2023. évi LII. törvény a pedagógusok életpályájáról

2003. évi CXXV. törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról

1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról

1998. évi XXVI. törvény a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról

20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet a nevelési oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról

110/2012. (VI.4.) Kormányrendelet a Nemzeti Alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról, valamint az ezt a kormányrendeletet módosító 5/2020. (I.31.) Kormányrendelet

401/2023. (VIII.30.) Kormányrendelet a pedagógusok új életpályájáról szóló 2023. évi LII. törvény végrehajtásáról

229/2012. (VIII.28.) Kormányrendelet a Nemzeti Köznevelési törvény végrehajtásáról

277/1997. (XII.22.) Kormányrendelet a pedagógus továbbképzéséről, a pedagógus szakvizsgáról, valamint a továbbképzésben részt vevők juttatásairól és kedvezményeiről

Szolnoki Tankerületi Központ Intézményfejlesztési Terve 2023-2028.

Szolnoki Tankerületi Központ Tankerületi Esélyegyenlőségi Intézkedési Terve

32/2012. (X.8.) EMMI rendelet a Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve, és a Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve kiadásáról

Iskolánk története

Szolnokon 1946 óta folyik zeneoktatás. Az első magán zeneiskola alapítója Mezriczky Lajos művésztanár volt. Az intézmény négy pedagógussal és 150 növendékkal kezdte meg működését.

Az Állami Zeneiskola 1953. szeptember 1-jén alakult meg, igazgatója Kóbor Antal lett. Első saját épületünket, a Beloianisz út 38. számú házat 1954. február 8-án kaptuk meg. 1955. május 23-án a Népművelési Minisztérium a „Bartók Béla” nevet adományozta az iskolának.

Az elsők között kaptunk jogot országos verseny rendezésére. A Friss Antal Gordonkaverseny nem csak növendékeinknek nyújtott szép sikerek megszerzésére lehetőséget, hanem nemzetközi hírű művészek, Banda Ede, Mező László, Onczay Csaba, a moszkvai Kaljanov professzor lettek rendszeres vendégei iskolánknak, városunknak. A verseny révén az egész ország zenepedagógus társadalma megismerhette iskolánkat.

Jelenlegi épületünk, a Réz út 1. emeletét 1983. decemberében vettük birtokba, majd 1999. augusztusában megkaptuk a teljes épületet.

Iskolánk látványos fejlődésen ment keresztül az elmúlt évtizedekben, jelenlegi tanulólétszámunk 390-430 közötti, 17 féle hangszert, valamint magánéneket és elméleti tárgyakat oktatunk.

Táncművészeti ágon, kortárstánc, moderntánc tanszakon a 2018/2019. tanévtől felmenő rendszerben szeretnénk kiépíteni intézményünk ezen tanszakát.

Eredményeink

Növendékeink rendszeresen szerepelnek megyei, pedagógiai oktatási központ szintjén rendezett, területi, regionális, országos és nemzetközi versenyeken, sok szép sikert hoznak iskolánknak, városunknak.

Rendszeresen van növendékünk, aki a zenét választja élethivatásul, közülük neves művészek, sikeres tanárok kerültek ki, többen itt tanítanak iskolánkban.

Nem csak a versenyek résztvevői és a zenei pályán tovább tanulók színvonalas munkájára lehet büszke tanári karunk, hanem arra is, hogy a kedvtelésből muzsikálók körében jelentős azoknak a száma, akik középiskolás korukban is hűségesek maradnak iskolánkhoz, növendékeink 10%-a továbbképző évfolyamos.

Pedagógiai Programunkban szeretnénk olyan elveket, módszereket meghatározni, amelyek hozzájárulnak a fenti sikerek folytatásához, ízlés- és emberformáló tevékenységünk még hatékonyabbá tételéhez.

Hagyományaink

A Friss Antal Országos „Zeneiskolai” Gordonkaverseny 1975-től iskolánk legjelentősebb rendezvénye. A három évente meghirdetett verseny méltó megrendezése, a színvonal megőrzése kihívás, egyben megtisztelő feladat tanári karunk számára.

Jelentős szerepet játszik iskolánk életében a közös muzsikálás. A kamaracsoportok, zenekarok fontos részét képezik munkánknak. Ennek megvalósulását segíti 1991 óta az iskolánkban két évente megrendezésre kerülő Megyei Kamarazenei Találkozó, a 2012/2013. tanévtől Megyei Kamarazenei Verseny, mely lehetőséget biztosít különféle összeállítású együttesek megmutatkozására. A Kamarazenei Verseny 2017 – ben először a Szolnoki Pedagógiai Oktatási Központ illetékességi területén lévő zeneiskolái között kerül meghirdetésre, ezzel is tovább gazdagítva, erősítve a kamarazene verseny szakmaiságát.

Fontos szerepe van a tanszakok életében a megyei versenyeknek, találkozóknak, melyek a megye különböző iskoláiban zajlanak, és lehetőséget teremtenek a folyamatos megmérettetésre, egymás munkájának megismerésére.

Hagyománnyá vált néhány jelentősebb hangversenyünk, amelyek minden tanév programjában szerepelnek: a karácsonyi hangverseny tanáraink és növendékeink közreműködésével, zenei pályára készülő jelenlegi és volt növendékeink hangversenye, tanári hangverseny, közös megemlékezés névadó zeneszerzőnkéről a Szolnoki Bartók Béla Kamarakórossal, hangszerbemutatóval egybekötött koncert a Szolnoki Szimfonikus Zenekarral.

Gondot fordítunk a társművészetek megismertetésére, a zene és a többi művészeti ág kapcsolatának bemutatására. Iskolánk aulájában több ízben rendeztünk kiállítást Szolnokon alkotó művészek festményeiből.

„Zeneiskoláért” Alapítványunk nagy segítséget nyújt iskolánk napi gondjainak megoldásában.

Iskolánk szerepe a városban

Rendezvényeink többsége a város közönségének is szól, a „megyei” (Pedagógiai Oktatási Központ illetékességi területére meghirdetett) versenyek pedig, és különösen az országos csellóverseny messze túlmutatnak a város határain is.

Az évi kb. 30 iskolai, elsősorban növendékeinknek és szüleiknek szóló hangversenyen kívül, 50 - 100 városi rendezvényen közreműködnek tanulóink és tanáraink. Rendszeresen jelen vagyunk műsorainkkal kiállítások megnyitásán, városi ünnepélyeken, szólóban, kamarazenével, zenekarral.

Pedagógusaink közül többen játszanak a Szolnoki Szimfonikus Zenekarban, amely különleges lehetőséget teremt tanulóink számára is, hiszen saját pedagógusaikat láthatják előadóművészeti tevékenységeik közben is.

Számos volt növendékünk dolgozik ma már zenei pályán. Sokan zeneiskolában tanítanak, de kerültek ki nemzetközi hírű muzikusok is közülük.

Küldetésünk, hitvallásunk

Intézményünk 1946 óta meghatározó szereplője Szolnok Megyei Jogú Város alapfokú zeneoktatásának. Hagyományaival, versenyrendezésével, élő városi, megyei, országos kapcsolatrendszerével, elért eredményeivel a hagyományos, értékteremtő és értékőrző klasszikus zeneoktatást képviseli.

Elsődleges célja megőrizni a klasszikus magyar zeneoktatásban meglévő értékeket.

Az elért eredmények megőrzésén túl szeretne az új kihívásokra, elvárásokra, változásokra nyitottan reagálni.

Az elkövetkezendő 10 évben szeretne meglévő kapcsolatrendszerén erősíteni, új partnerekkel kapcsolatot teremteni, a meglévő együttműködések megőrizni, erősíteni, újakkal tartalmasabbá válni.

Az új kihívások között a tananyag megújítására, digitális tartalmak bevezetésére és a társadalmi felelősségvállalás keretei között megjelenő feladatokra szeretne felkészülni, változásra képesen reagálni.

Intézményünk felelősséget érez a tanulók és a pedagógusok szakmai fejlődésének elősegítésében.

Zeneiskolaként tudja, hogy a versenyek, szakmai napok, konzultációk rendezésével meg kell, hogy teremtsen a lehetőséget a folyamatos szakmai megújulásra, fejlődésre.

Meglévő hagyományai, versenyei, kapcsolatrendszere erősítésében, bővítésében hisz. Vállalja a többletfeladatokkal járó kihívásokat a folyamatos szakmai megújulás elősegítése érdekében.

Helyzetünk

A Szolnoki Bartók Béla Alapfokú Művészeti Iskola 2018 – ig csak zeneművészeti ágon folytatott alapfokú művészetoktatást. A 2018/2019. tanévtől kapta meg a jogosultságot, hogy alapfokú művészetoktatás keretein belül táncművészeti ágon, kortárs tanszakon, moderntánc tanszakon is megkezdhesse működését.

Szolnok Megyei Jogú Városban ezzel a tevékenységével nincs egyedül, hiszen még 2 alapfokú művészeti iskola is ellátja ezt a feladatot zeneművészeti ágon, 1 intézmény táncművészeti ágon.

Szolnokon, a zeneművészeti ágon való tanulmányokon kívül a gyermekek elé széles választási paletta tárul. Alapfokú művészetoktatás keretein belül a gyermekek a táncművészet, a képző- és iparművészet, valamint a színművészet- és bábművészet területei iránt is érdeklődhetnek.

A Szolnoki Bartók Béla Alapfokú Művészeti Iskola így csak egy a nyolc, intézményi keretek között működő alapfokú művészeti iskola között.

Tárgyi feltételeink

Iskolánk **épülete** az 1999. évi teljes birtokba vétel óta megfelel az iskola céljainak. 26 tanteremünk, 200 főt befogadó, hangversenyteremként használható aulánk van.

Az intézmény galériás szerkezete azonban nem ideális. Az aulában tartott hangversenyek zavarják az oktatást, az oktatás zavarja a színpadi hangversenyek nyugalmát.

Hangszereink mennyiségi szempontból néhány hiánytól eltekintve megfelelnek a JEGYZÉK a nevelési-oktatási intézmények kötelező eszközeiről és felszereléséről szóló 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet 2. melléklet 4.1 Az egyes művészeti ágak, tanszakok követelményei, 4.1.1 Zeneművészet (Zeneiskolák) pontban foglaltaknak.

Jobb minőségű hangszereink mennyiségi növelése, a hangszerállomány állapotának megőrzése folyamatos karbantartásra, bővítésre szorul. Mind a szóló, kamarazenei, zenekari

hangzás, mind a versenyekre, felvételi vizsgára készülő növendékek esélyeinek a javítása céljából szükségünk van magasabb minőségű hangszerekre.

A pedagógiai program összeállításának alapvető háttere

A nevelő és oktató munka az iskolában a pedagógiai program szerint folyik.

A pedagógiai programot az igazgató a nevelőtestület bevonásával készíti el és a fenntartó hagyja jóvá.

A pedagógiai programot nyilvánosságra kell hozni.

A pedagógiai program megtekinthető az iskola honlapján – bbzenesuli.hu weboldalon – és az iskola titkárságán.

Az iskola pedagógiai programját vagy annak módosítását a jóváhagyást követő tanévtől felmenő rendszerben vezetheti be.

A pedagógiai programtól tájékoztatás kérhető személyesen az intézmény igazgatójától.

A pedagógiai program alapját a 2011. évi CXCV. törvény 26. § bekezdésében foglaltak határozzák meg.

Tartalmi elemeit a 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet 7. § (1) bekezdése szerint állította össze a tantestület.

Alapfokú művészeti iskolaként, a pedagógiai programunk a 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet 7.§ (1) bekezdésben foglaltakon kívül meghatározza a 9.§ szerinti előírásokat is.

Mint alapfokú művészeti iskola a helyi tantervét intézményünk a Nemzeti Alaptantervhez illeszkedő tartalmi szabályzók – irányelvek és alapprogramok között szabályozott „Az alapfokú művészetoktatás követelményei és tantervi programja” – Az Alapfokú Művészetoktatás Alapprogramja alapján állítja össze.

AZ ISKOLA NEVELÉSI PROGRAMJA

„Az alapfokú művészeti iskola feladata a tanuló képességeinek, érdeklődésének, adottságainak megfelelő nevelés és oktatás biztosítása, mely lehetővé teszi, hogy a tanuló képességeinek kibontakoztatása, személyiségének fejlesztése, tehetségének felismerése és kibontakoztatása érdekében alapfokú művészetoktatásban vegyen részt.

Az alapfokú művészetoktatás megalapozza a művészi kifejezőkészséget, elősegíti a szakmai orientációt, a szakirányú továbbtanulást. A művészetoktatás fontos szerepet tölt be a nemzeti hagyományok, a nemzeti értékek megőrzésében, a különböző kultúrák iránti nyitottság kialakításában, a kortárs művészet értő befogadásában.

Az alapfokú művészeti iskola jelentős esélyteremtő szerepet vállal a végzettség nélküli korai iskolaelhagyás csökkentésében, az integráció támogatásában, a tanulási, beilleszkedési nehézségekkel küzdő gyermekek, a sajátos nevelési igényű és a hátrányos helyzetű tanulók fejlesztésében. Színteret, és a művészeti ágak megfelelő szakmai környezetet biztosít a tanulók továbbtanulási esélyeinek növeléséhez, életminőségük javulásához.

A művészeti iskola kultúráközvetítő szerepvállalása, társadalmi felelősségvállalása és jó gyakorlatainak átadása révén hozzájárul ahhoz, hogy a tanulók minél eredményesebben vegyenek részt ismereteik megszerzésében, gyarapításában, tudásuk és tehetségük komplex kibontásában.”¹

„A művészetoktatás a készség- és képességfejlesztést, az ismeretek és tapasztalatok gazdagítását a személyiségformálás eszközeként kezeli, követelményeit a tanuló életkori fejlődési jellemzőihez igazítja.

A tananyag a különböző művészeti területek azon alapvető tartalmait foglalja magába, amelyek elengedhetetlenül szükségesek a zene-, a tánc-, a képző- és iparművészeti, a színművészeti és bábművészeti, cirkuszművészeti műveltség megalapozásához, a különböző kompetenciák fejlesztéséhez. A tananyag feldolgozását a kompetenciafejlesztő szemlélet jellemzi, amely négy kulcsterületre fókuszál: ismeretre (kognitív kompetencia), képességre (személyes kompetencia) és attitűdre (társas-szociális kompetencia) és mindezek fejlesztését megvalósító módszerkompetenciára.

¹ Az alapfokú művészetoktatás alapprogramja – 2022. Zeneművészeti ág/Klasszikus zene/Az alapfokú művészetoktatás alapprogramja/Általános rendelkezések

A tantervi szabályozás rugalmassága lehetővé teszi az integrált oktatás-nevelés megvalósítását, továbbá hozzájárul a NAT-ban meghatározott kulcskompetenciák fejlesztéséhez, de különösen a *kreativitás, önkifejezés és kulturális tudatosság kulcskompetenciájának* fejlesztése kerül a képzés középpontjába. A magyar alapfokú művészetoktatás a NAT által meghatározott nevelési célok megvalósítását támogató, iskolarendszerű képzési forma.

A tanulási folyamatok megújításának érdekében az információs és kommunikációs technika használata lehetőséget ad arra, hogy a pedagógiai innovációk transzfer hatása érvényesüljön. Ezzel lehetőséget biztosít az egyéni nevelésre, a differenciált fejlesztésre, mely a komplex személyiségfejlesztés alapja.

A digitális pedagógia alkalmazásának lehetősége új utat teremt az egymással való együttműködésre, a tudásmegosztásra, szem előtt tartva a digitalizáció mentális és egészségi hatásait is.

A magyar művészetoktatás tevékenységrendszere kortárs közösségek létrehozását generálja, amelyek kulturális szerepvállalásuk révén jelentős értéket képviselnek, és elősegítik a társadalmi együttműködést.”²

Az iskolában folyó nevelő-oktató munka pedagógiai alapelvei, értékei, céljai, eszközei, eljárásai

Iskolánk, az alapfokú művészetoktatás megfogalmazott céljait³ tartja pedagógiájának középpontjában:

- képességfejlesztés (a személyiséget alkotó- és szakspecifikus képességek kompetencia alapú fejlesztése) a művészeti ág eszközrendszerével és formanyelvével, az élménypedagógia módszereivel
- a tanuló megismerése, a személyiség integrációjának támogatása, a kulcskompetenciák fejlesztése
- érték közvetítés, érték megőrzés, új értékek létrehozása, művészeti tudatosság kialakítása
- a tanulói tevékenység középpontba állítása, a felfedező tanulás támogatása

² Az alapfokú művészetoktatás alapprogramja – 2022. Zeneművészeti ág/Klasszikus zene/Az alapfokú művészetoktatás alapprogramja/Alapelvek

³ Az alapfokú művészetoktatás alapprogramja – 2022. Zeneművészeti ág/Klasszikus zene/Az alapfokú művészetoktatás alapprogramja/Az alapfokú művészetoktatás célja

- az önkifejezés, a kreatív alkotóképesség és a kommunikáció fejlesztése
- a mérlegelő gondolkodás képességének alakítása
- a magyar és egyetemes kulturális hagyományok átörökítése, a nemzeti identitás erősítése
- kortárs közösségek létrehozása, a társas együttműködés, az érzelmi intelligencia és az empátia fejlesztése, a különböző nemzeti vagy etnikai kisebbség kulturális értékeinek elismerése
- a tehetségek azonosítása, fejlesztése és gondozása, a pályaorientáció segítése
- a tehetségek bemutatása szakmai fórumokon, rendezvényeken, versenyeken
- esélyteremtés, a szociokulturális hátrányok csökkentése
- egészséges életmód igényének kialakítása, fenntarthatóságra nevelés
- művészeti irányzatok és stílusok és a kortárs művészet megismertetése
- alkotói és előadóművészeti tevékenységek színvonalas megvalósítása, közzététele
- a digitális térben rejlő lehetőségek kihasználása, a tanulók felelősségteljes közreműködésével

Iskolánk olyan zeneiskolaként dolgozik, ahol a középpontban a gyermek áll, a zenei tanulmányok eredményes, sikeres elvégzéséhez minden feltételt, egyénre szabott támogatást megkap.

Ezért kiemelt fontosságúnak érezzük

- együttműködésünket a szülőkkel, hogy gyermekeik képességeit kibontakoztathassuk, hozzásegítsük őket az eredményes tanuláshoz
- a gyermekeket egyéni fejlődésükben támogassuk
- megteremtjük a sikerélmény lehetőségét
- nyugodt, támogató légkört biztosítunk a tanuláshoz
- a zenetanulás folyamatát több oldalról támogassuk
- a gyermek személyiségét, lelki világát, egyéniségét, motivációját ismerjük meg
- a művészeti tárgy tanítását, mint alapfeladatunkat az érzelmi intelligencia fejlesztésének eszközeként használjuk.

Iskolánk alapvető pedagógiai, nevelési célja, hogy mindazok a gyermekek, fiatalok, akik iskolánkba kerülnek,

- megszeressék a művészi zenét
- zeneértő közönséggé nevelődjenek
- tegyenek szert általános zenei műveltségre
- megtanuljanak hangszeren játszani, ill. énekelni
- fejlődjön ki zenei ízlésük, biztosan ismerjék fel az értékes zenét
- harmonikus, kiegyensúlyozott személyiséggé váljanak
- fejlett érzelmi kultúrára tegyenek szert
- sokoldalú társas kapcsolatok kialakítására, fenntartására váljanak képessé.

A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladataink

Az alapfokú művészeti oktatás-nevelés szerepe a tanulók személyiségfejlesztésében:⁴

„A művészeti tevékenység magában hordozza a személyiségformálás specifikus lehetőségét, a személyiség integrációjának segítségét, támogatja a képességek aktiválását, fejleszti a tehetség kibontakoztatásának képességét is.

A rendszeresen átélt pozitív, cselekvő élmények alakítják ki azon emberi személyiségtulajdonságokat, magatartási szokásokat, melyek a művészeti tevékenységek során, vagy a munkában az eredményesség összetevői.

A művészeti tevékenységek hozzájárulnak az érzékelés és észlelés érzékenységének, a kifejezés árnyaltságának fejlesztéséhez. A művészeti nevelés biztosítja a tanulás személyes tapasztalati módját, melynek során a tanulók közvetlenül átélhetik a művészeti stílusok és irányzatok sokszínűségét.

„Az alapfokú művészeti nevelés feltárja a művészet megörökítő, átörökítő szerepét, megérteti, hogy az alkotás az egyik legértékesebb emberi alapképesség. Megalapozza a tanuló esztétikai szemléletét, kommunikációs képességét, az alkotómunka iránti igényét.

Az egyéni és a csoportos foglalkozások segítik a szociális érzékenység, az együttműködési készség kialakulását, a felmerülő problémákra való rugalmas reagálás képességét és előmozdítják az infokommunikációs eszközök célszerű használatát.”

⁴ Az alapfokú művészetoktatás alapprogramja – 2022. Zeneművészeti ág/Klasszikus zene/Az alapfokú művészetoktatás alapprogramja/Az alapfokú művészeti oktatás-nevelés szerepe a tanulók személyiségfejlesztésében

A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladataink közül a legfontosabbaknak tartjuk:

- Pozitív megerősítés, a motivációs bázis támogatása élményekkel, fejlesztő, támogató értékeléssel. Helyes önértékelés kialakítása.
- A sikerek és kudarcok közös feldolgozása, megbeszélése a szülők bevonásával.
- A helyes gyakorlás – mint az eredményesség egyik záloga – megtanítása, fejlesztése, motiválása.
- Az önkifejezés, nyitottság és mások elfogadásának fejlesztése. A zenélés által elérhető öröm, élmény bemutatásának fejlesztése, a szereplési szorongás leküzdésének segítése.

Pedagógiai tevékenységünk középpontjában a személyiség sokoldalú fejlesztése, az általános emberi értékek továbbadása áll.

Alapvető hitvallásunk, hogy minden gyermeknek meg kell adni a lehetőséget arra, hogy

- elérje a teljesítőkétségének maximumát,
- egészséges és sokoldalúan művelt emberré váljon,
- higgyn és bízson önmagában,
- érezzen felelősséget embertársai és környezete iránt,
- ismerje az én harmóniájára vonatkozó értékeket (önismeret, önművelés)
- a társas kapcsolatokra vonatkozó értékeket (tisztelet, együttműködés, tolerancia),
- a társadalmi eredményességre vonatkozó értékeket (tanulás, kreativitás, szellemi igényesség).

Művészeti nevelés, mint személyiségfejlesztés

Elősegíti a teljes emberré válást, közösségformálást, kompetenciák fejlesztését, önkifejezést, tehetséggondozást. Biztosítja a tanulás személyes tapasztalati módját. Megalapozza a tanuló esztétikai szemléletét, kommunikációs képességét, az alkotómunka iránti igényét.

A gyakorlati tevékenység által az ismeretek élményszerűvé, a tanulók sajátjaivá válnak, segítik a mélyebb megismerést, és fejlesztik a kreativitást.

A művészeti nevelés teljességéért, a zeneértő közönséggé nevelés céljainak megvalósulásáért, hogy növendékeink magas színvonalú hangverseny-élményben is részesüljenek,

intézményünk a Szolnoki Szimfonikus Zenekar hangversenyeinek látogatásait partneri együttműködésben támogatja.

Személyiségfejlesztő iskola

A személyiség formálásában az örökletes adottságokon túl a környezet kultúrájának, normáinak, elvárásainak is jelentős szerepe van.

A zenetanítás során kifejezetten előnyt jelent, hogy a gyermekekkel egyénileg, ill. kis létszámú csoportban foglalkozhatunk. Erős személyes kötődés alakul ki, mely meghatározó a tanuló fejlődésében.

A gyermekek kezdeti motivációja a zenetanulás során gyakran a pedagógus személyiségén alapszik. Később ezt megerősíti vagy gyengíti a kontaktus alakulása, az elvárásoknak való megfelelés eredményessége. Minden tanítványunkkal egyénileg foglalkozunk, mivel erre alkalmat teremt sajátos oktatási formánk.

A **személyiségformálás érdekében** az „A” tagozatos tanulókkal olyan tanulmányi programot valósítunk meg, amely a tanterv keretei között maximálisan figyelembe veszi egyéb iskolai elfoglaltságaikat, de biztosítja olyan mértékű **hangszeres fejlődésüket**, amely ébren tartja a kedvet a gyakorlásra, alkalmas arra, hogy növendékhangversenyeken, kamaracsoportokban, zenekarban hangszerükkel helytálljanak, versenyeken, fesztiválokon, találkozókön eredményesen szerepeljenek. Emellett, ill. jórészt a hangszeres képzés segítségével súlyt fektetünk a **zene befogadására**, megértésére, átélésére, a **zeneirodalom megismerésére**, a zenei élet figyelemmel kísérésére.

Ezt a célt szolgálja zeneirodalom csoportunk, a szolfézs órák zenehallgatási anyagai. Az évenkénti iskolai hangversenyek közül kettő kötelező látogatása valamint a közös koncert- és operalátogatások ugyanacsak a zeneértő közönséggé nevelés célját szolgálják.

Kiemelt figyelmet fordítunk a **tehetséggondozásra**. A kiemelkedő képességű növendékek tanításával egyenrangúnak tekintjük azonban az átlagos képességű gyerekekkel való foglalkozást.

Célunk a személyiségfejlesztő iskola megvalósítása, melyben feladatunk a **zene megszerettetése**, a műveltség iránti igény felkeltése és erősítése, azaz a zenével folytatott **személyiségformálás**.

Tehetséggondozás

Feladataink a tehetséggondozás során:

- a gyermek zenei érzékenységének, fogékonyságának, zenei képességeinek korai felismerése
- a gyermek zenei tanulmányainak, a zenei tanulás – tanítás folyamatának egyénre szabott segítése
- a gyermek képességeihez igazodó, életkorának megfelelő tehetséggondozásban való részvétele, versenyekre, szakmai napokra való felkészítése
- elméleti és hangszeres tudásának oly mértékű fejlesztése, hogy választása esetén a zenei pályán való részvételre felkészült legyen
- tehetséggondozó, támogató programok szervezése
versenyek, szakmai napok, továbbképzések, bemutatkozási lehetőségek megteremtése

A tehetséggondozás különböző útjai, lehetőségei intézményünkben:

- B-tagozaton való tehetséggondozás,
- Intézményi együttesekbe való bevonása a tehetséges gyermekeknek,
- Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Tehetséges Zeneiskolások Hangversenyének megszervezése,
- Szolnoki Művészeti Iskolák Közös Gálaműsorának megszervezése, kezdeményezése,
- Zenei pályára készülő növendékek hangversenyének megszervezése,
- Versenyek, fesztiválok szervezése:
Országos Friss Antal Gordonkaverseny,
Kamarazenei Verseny,
Ütőhangszeres Szóló-, Duó-, és Kamarazenei Verseny,
Jász – Nagykun – Solnok Megyei Rézfűvós Fesztivál,
- Szakmai Napok szervezése,
- Nyári Vonós Mesterkurzus szervezése,
- Tanulmányi versenyeken, szakmai napokon, zenei táborokban való részvétel támogatása,
- Intézményi belső növendékhangversenyek, meghallgatások, közös órák szervezése,
- Szereplésre felkészítés
- Iskolai zenei tábor megszervezése

A zenei tehetség objektíven mérhető elemei: az átlagosnál jobb ritmusérzék, hallás, harmóniai és formaérzék, mely rendszerint magasabb szintű asszociatív képességgel és logikai készséggel párosul. A tehetség önmagában azonban nem elegendő a magas szintű teljesítmény eléréséhez. Ehhez kitartás, szorgalom, akaraterő, türelem és gondos gyakorlás szükséges.

Minden hangszer tanulásához más-más adottság szükséges. A tehetséggondozás egyik feladata, hogy lehetőséget teremtsen a tanulók számára a főtárgyi korrekcióra. Terelje abba az irányba a növendékeket, amely a legmegfelelőbbnek tűnik a személyiség fejlődése, a zenetanulás eredményessége szempontjából. Nem csupán a zenei technikai tudás elsajátítása a célunk, hanem mindazon célok elérése, mely által egészségesebb, harmonikusabb felnőtté válhatnak tanítványaink.

A tehetséggondozás érdekében emelt szintű, „B tagozatos” képzést nyújtunk azoknak a növendékeknek, akik képességük, előmenetelük alapján erre alkalmasak.

„B” tagozatos lehet az a tanuló, aki az átlagosnál jobb képességeit magasabb teljesítményével és szorgalmával is kiegészíti. Tanszaki meghallgatáson, vizsgán ennek megfelelő szintű tananyag tudásáról ad számot, szaktanára javaslatával a tanszaki munkaközösség egyetért, a félévenkénti B tagozatos meghallgatásokon részt vesz.

A „B” tagozatról az „A”-ra visszaléphet az a tanuló, aki a számára előírt minimális követelményeknek nem kíván, vagy nem tud megfelelni. Ez történhet kérelem alapján (szülő, tanuló), vagy a tanszaki munkaközösség javaslatára. A „B” tagozatra történő besorolást és ennek változásait a tanszakvezetők előkészítő munkája alapján az igazgató hagyja jóvá.

A tehetséggondozás, a kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal történő pedagógiai munka eredményes ellátása érdekében iskolánk „**tehetséggondozás tantárgyat**” hozott létre, amely a pedagógus számára nyújt keretet a tanszak összetétele, a tanév dinamikája, felépítése alapján arra, hogy a tanulókkal való tehetséggondozó, többlet felkészítést, többlet támogatást igénylő feladatait ellássa. A tehetséggondozás tantárgy 30 perces időegységekben kerülhet kiosztásra, felhasználásáról, a bevont tanulók összetételéről a főtárgy tanár és a tanszakvezető közösen dönt.

„A” és „B” tagozatos növendékeink előtt is nyitva áll a megyei, regionális, országos vagy nemzetközi szintű versenyeken való megmérettetés lehetősége. A versenyeken való

részvételre, a versenyekre való felkészülésre a főtárgy tanár döntése alapján kerülhet sor, melyet megelőz a főtárgy tanár szülőkkel való konzultációja, hiszen a versenyre való felkészítés csak a család támogató légkörével együtt lehet eredményes.

A versenyre, fesztiválra, találkozóra történő felkészítés fontos része a versenyt megelőző időszakban rendszeresen szervezett meghallgatásokon való részvétel, amely elősegíti, támogatja a tanuló formaidőzítésének elérését, a szakmai konzultáció lehetőségét és a felkészülés, fejlődés eredményességének folyamatos mérését.

A versenyeken, szakmai napokon való részvétel az egyik eredményességi tükrö a zeneoktatásnak, így számunkra kiemelt feladat.

A tehetséggondozás, a tehetséges növendékek számára bemutatkozási lehetőség megteremtése céljából a 2012/2013. tanévben első alkalommal rendezte meg intézményünk a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Tehetséges Zeneiskolások Hangversenyét, melyre a megye valamennyi zeneiskolájából várjuk a tehetséges, a kiemelkedő eredményeket elért növendékeket.

A tehetséggondozás, a tehetséges tanulók számára bemutatkozási lehetőség a Szolnoki Művészeti Iskolák Közös Gálaműsora, melyen a városunkban működő valamennyi művészeti iskola, művészeti ágának tehetséges gyermekei kapnak bemutatkozási lehetőséget.

Zenei pályára készülő tanulók számára is szervezünk hangversenyt, melyre Jász-Nagykun-Szolnok Megyéből és a Szolnoki Pedagógiai Oktatási Központ területén lévő művészeti iskolákból is várjuk a tehetséges, zenei pályára készülő növendékeket. Kiemelt feladata ennek a hangversenynek, hogy a tehetséges gyermekek bemutatkozási és szereplési lehetőségeinek bővítésén túl a családok és a pedagógusok is konzultációs alkalmat kapjanak a rendezvény által.

A tehetséggondozás eredményeinek bemutatása céljából elköteleztük magunkat, hogy versenyrendezésekkel, szakmai napokkal, konzultációkkal, fórumok megtartásával minél több tanszak komoly, szakmai, megmérettetési, találkozási, konzultációs lehetőséget kapjon.

Ezzel segítve a tanszakok munkáját, a tehetséggondozás megvalósulását, a pedagógusok konzultációs, megújulási, tanulási lehetőségeit.

Versenyeink

3 évente az Országos Friss Antal Gordonkaverseny megrendezése, amely az Emberi Erőforrások Minisztériuma által meghirdetett és anyagilag támogatott művészeti tanulmányi verseny.

Korábban megyei, ma már Pedagógiai Oktatási Központ szintjén kerül meghirdetése két versenyünk, mely további két tanszak számára teremti meg a tehetséggondozás eredményeinek, a tehetséges növendékek bemutatkozásának lehetőségét.

A Kamarazenei Verseny – Szolnok először 1991-ben Fesztiválként került megrendezésre, 2013 – tól Verseny, majd először 2017 – ben POK szintűvé vált. 2 évente kerül megrendezésre, valamennyi kamarazenei együttes számára jelenthet megmérettetési lehetőséget.

Ütőhangszeres Szóló-, és Duó Versenyünk 2016 – ban került megrendezésre először. 2018 – tól Ütőhangszeres Szóló-, Duó és Kamarazenei Versennyé vált.

Szintén 2016-ban rendezte meg intézményünk először a Jász – Nagykun – Szolnok Megyei Rézfűvós Fesztivált, melynek célja a rézfűvós tanszak pedagógiai eredményeinek bemutatása, a tehetséggondozás, a tehetségek minél korábbi felismerése, bemutatkozási lehetőségeik bővítése.

A versenyek megrendezésével az alapfokú művészeti iskolák pedagógiai munkájának eredményessége, a tehetségek bemutatkozása, a zenetanárok és növendékeik szakmai fejlődésének lehetősége teremődik meg.

A tanulmányi versenyeken való részvétel a zenei pályára készülő, valamint B tagozatos növendék számára elvárás. A versenyek és területi válogatóik előtt a felkészülés folyamatának segítésére rendezünk:

- növendékhangversenyeket,
- közös órát (szülők, szülők, tanszaktársak bevonásával),
- tanszaki meghallgatásokat.

Intézményünk belső, házi tanulmányi versenyeket is rendez.

Tanévenként intézményi szintű versenyeink:

- Iskolai népdaléneklő verseny
- Iskolai műdaléneklő verseny.

Az éneklés megszerettetése, a szolfézs csoportok közösséggé válásának elősegítése a célja ezeknek a házi versenyeknek.

A pedagógusok teljesítményértékelési rendszerének bevezetésével, a szakmai munka előremozdítása, a szakmai együttműködések fejlesztése, a tanszakokon átívelő programok megvalósítása céljából belső, iskolai házi tanulmányi versenyt bármely tanszak rendezhet, amennyiben ezt a TÉR rendszerében felvállalja, a házi tanulmányi verseny kiírását elkészíti, a verseny célját meghatározza és a versenyt megszervezi. A verseny megrendezését a tanszakvezető a tanév elején bejelenti, a verseny megszervezése a tanszak munkatervében tervezésre kerül.

Szakmai napok

A tehetséggondozás és a szakmai konzultáció biztosítása, a pedagógusok szakmai lendületének megőrzése, a jó tanítási gyakorlat elsajátítása céljából intézményünk minden tanévben felvállalja szakmai napok megrendezését.

A tanszakok munkáját kívánjuk támogatni azzal, hogy új módszerek, kiváló pedagógusok, előadások, műhelymunkák, továbbképzési lehetőségek helyben történő megvalósítását tesszük lehetővé.

Intézményünk nevelőtestülete tanévenként 3 szakmai nap megrendezését valósítja meg. Célunk szakmailag húzó erejű intézménnyé válni a megyében, és fejlődni a jó gyakorlatok megismerése által.

Nyári Vonós Mesterkurzus

Kiemelten fontosnak tartjuk a vonós tanszak intenzív támogatását, kapcsolódva az intézmény legelőször felvállalt versenyrendezéséhez az Országos Friss Antal Gordonkaversenyhez.

A Nyári Vonós Mesterkurzus 2016 – ban került először megrendezésre. Olyan intenzív műhelymunkát biztosító kurzus, amelyre hegedű és gordonkaszakos tanulók meghívásos alapon kerülnek be. Kiemelkedő képességű, tehetséges, már versenyeredményeket elérő tanulók vesznek részt a kurzuson, ahol további motivációt, iránymutatást, fejlődési lehetőséget kapnak. A kurzuson egyéni órákon és kamarazenei valamint zenekari produkciókban is részt vesznek.

Kurzusaink, zenei táboraink lehetőséget biztosítanak tanulóink megismerésére, a közösségépítés, a szabadidő értékes, tartalmas eltöltésére, a tanár – diák kapcsolatok erősítésére.

Zenei tábor

A tanév előkészítése, a szakmai munka intenzív elindítása céljából iskolánk zenei tábort rendez jellemzően augusztus utolsó heteiben. A zenei tábor célja a közösségépítés, a kamarazenei csoportok munkájának támogatása, a tanulók egymással történő megismerkedése, a zeneiskola, mint játék tér megteremtése.

Versenyeink, fesztiváljaink, szakmai napjaink, táboraink megrendezésének költségét pályázati és/vagy intézményi /a pedagógiai program megvalósításához tartozó többletkötelezettség terhére/ és/vagy alapítványi és/vagy szülői hozzájárulás forrásaiból teremtjük meg.

A közösségfejlesztéssel, az iskola szereplőinek együttműködésével kapcsolatos pedagógiai feladatok

A közösségfejlesztés színterei intézményünkben:

- elméleti, csoportos órák
- hagyományőrző tevékenységek: iskolai ünnepek, megemlékezések
- diákönkormányzati munka
- tanszaki hangversenyek, programok
- növendékhangversenyek
- tanulmányi kirándulások, zenei táborok szervezése
- projektoktatás
- legdominánsabb tere a kamaracsoportok, együttesek, zenekarok

A közösségfejlesztés során a társakhoz való kötődést, alkalmazkodást, összetartozás érzését, ill. a közösen elvégzett eredményes munka elégedettségét tapasztalják meg tanítványaink.

Mindez integráltan jelenik meg a különböző szakmai foglalkozások során.

Közösségépítés

A zeneiskolai oktatás alapvetően egyéni órákon történik. A hangszeres tanárnak lehetősége van nagyon jó kapcsolat kialakítására a növendékkel, melynek révén széles körűen fejleszti tanítványának zenei képességei mellett annak egész személyiségét is.

Iskolánkba nem csak a város más oktatási-nevelési intézményéből, hanem a városhoz közeli településekről is járnak diákok. Így a zeneiskolába járással minden diák újabb közösségbe kerül, számára ismeretlen gyerekek közé.

Az egyéni órákon túl csoportos órákon is részt vesznek a tanítványok: szolfézs, zeneirodalom, zeneelmélet, kórus.

Kamaracsoportok, együttesek, zenekarok, kamarazenei formációk tagjai lehetnek.

A közös célok, feladatok összekovácsolják a kisebb nagyobb csoportokat. Hosszú éveken keresztül dolgozhatnak együtt, barátságok alakulnak ki.

A közös munka során fejlődik a türelem, a tolerancia, az együttműködő képesség, önállóság, felelősségvállalás, koncentráció, alkalmazkodó képesség.

Az egyéni célokon a közösségi célok kerekednek felül.

A projektmunka, a zenei könyvtárlátogatás, hangversenyekre, országos, területi, megyei, vagy iskolai versenyekre való felkészülés, izgalmak, a siker élménye összekovácsolja a diákokat.

A diákönkormányzati nap, a tanszaki kirándulások, opera, színházlátogatás, zenei táborok programjai örökké emlékezetesek maradnak számukra, további életüket is meghatározva.

A kamarazene és a zenekari játéknak kiemelt szerepe van a zeneiskolai nevelésben, de jelentősége túlmutat a zeneiskolai foglalkozásokon, és mással alig pótolható közösségi nevelési lehetőséget rejt magában. A zeneiskolába a főtárgyi órák többségére egyénileg járnak a tanulók. Fontos kialakítani zenélő közösségeket, ahol az együttes muzsikálás mellett egymást is jobban megismerik. A közös muzsikálás fejleszti az egymásra figyelmet, a toleranciát, az alkalmazkodó készséget. A zenekar a zeneiskolai hangszeroktatás fontos pillére, ahol az évek alatt megszerzett technikai tudást kamatoztatja a növendék.

A kamarazene csoportok, együttesek, zenekarok tagja:

- Egyéni teljesítményével hallhatóan és mérhetően járul hozzá az együttes produkciójához. Felelőssége a többiekért kézzelfogható.

- Az együttesben jóval magasabb színvonalú művek eljátszására képes, mint egyénileg. A közösség ereje megkerülhetetlen tapasztalatává válik.
- A darab tanulása, kidolgozása során szembesül a tanár utasításával. Ennek elfogadása - esetleg saját elképzeléseinek módosítása árán is - a hiteles megszólaltatáshoz elengedhetetlen művészi alázat megtanulásának szinte egyedüli alkalma.
- A csoport többi tagja véleményének a meghallgatása nélkül nem remélheti, hogy az ő véleményét meghallgatják. Tehát ahhoz, hogy egyéni véleménye a közös produkcióba beépülhessen, legalább részben el kell fogadnia a többiek véleményét, vagyis ki kell fejlesztenie magában a kompromisszumra hajlandó tárgyalási készséget.
- A jól sikerült együttes szereplés élménye olyan közösségformáló, közösségteremtő alkalom, melynek során egymásért felelős, egymás munkáját becsülő, azonos célért erőfeszítésre képes közösség születik.

Ezért érdemes többlet energiát áldozni a kamarazenei formációk, csoportok, zenekarok létrehozására, működtetésére. Az együttesek tagjai megtapasztalhatják, hogy a teljesítmény a jól vezetett, öntudatosan együttműködő személyek erőfeszítésének az eredménye.

A kamarazene csoportok minimum heti egy órában (45') próbálnak, a tantárgyfelosztásba beállított kamarazene órában. Munkájukat éves terv alapján végzik, melyben szerepel a megtanulandó művek szerzője, címe, a tanulás ütemezése és a várható fontosabb szereplések. Az év vége táján teljesített szereplésük beszámolóznak tekinthető. Értékelésük a szakmai programban rögzített elvek szerint történik.

A zenekarok minimum heti 1 x 2 órában próbálnak (2 x 45'), működésük hasonló a kamarazenei csoportok működéséhez.

Fenti célkitűzéseinket jól szolgálják színvonalasan működő együtteseink:

- Fuvolazenekar
- Vonós Zenekar
- Gitár Zenekar
- vonós és gitár kamarák
- ütő együttesek
- fa és rézfúvós együttesek

- magánének kamarazene formációk
- zongora négykezes, hatkezes, zongora és bármely hangszer összeállításban megvalósuló formációk

Az együttesek összetétele, az együttesek működése tanévenként változik. Az aktuális növendék anyag és tudásszintnek megfelelően a pedagógusok által javasolt együttesek dolgoznak.

A közös tanszaki hangversenyek is részei a gyerekek közösségi életének. Ezért fontos, hogy minden tanár a tanév során tartson önálló, minden tanulóját érintő közös tanszaki hangversenyt. Szervezhetőek közös koncert- és múzeumlátogatások, kirándulások, ahol a gyerekek iskolán kívül találkoznak egymással, szereznek újabb zenei élményeket, tapasztalatokat a társművészetek és zene kapcsolatáról.

Ugyanígy fontosak a gyerekek életében a nyári zenei táborok, ahol a megszokottnál intenzívebb közös zenélésekre van lehetőség.

Az egyes művészeti ágak oktatásának cél- és feladatrendszere

Az alapfokú művészetoktatás követelménye és tantervi programja keretében folyó zenei nevelés alkalmat ad az érdeklődő és fogékony tanulók képességeinek fejlesztésére, biztosítja a különböző szakterületeken való jártasságok megszerzését és gyakorlását.

A képzés figyelembe veszi az életkori sajátosságokat, a tanulók érdeklődésére, tehetségére építve alakítja készségeiket és gyarapítja ismereteiket.

A program lehetőséget nyújt az esztétikai érzékenység - nyitottság, igényesség, fogékonyság - alakítása mellett a zene megszólaltatásához szükséges hangszeres és énektechnikai készségek megszerzésére, a zenei ismeretek átadására és minden zenei tevékenység tudatosítására.

A zeneoktatás a különböző zenei műfaj sajátosságait, a művészi megjelenítés módjait ismerteti meg a tanulókkal, miközben célja az is, hogy az önkifejezés eszköztárának gazdagításával a zene alkalmazására, befogadására készítsen fel.

A Zeneoktatás általános fejlesztési követelményei

Kiemelt kompetenciák a zeneoktatás területén

Bemeneti kompetencia:

- Azok az adottságok és képességek, amelyek alkalmassá teszi az oktatásba bekapcsolódó tanulót arra, hogy elsajátítsa a zenetanuláshoz szükséges kompetenciákat

Szakmai kompetencia

- A zenei képességek és készségek fejlesztése (hallás, ritmusérzék, intonációs érzékenység, fogékonyság a dinamika és a hangszín különbségeire, zenei memória és fantázia, előadói és manuális készség, a zenei karakterek iránti érzékenység)
- A zenei olvasás és írás készségének megalapozása és fejlesztése
- A hangszeres technikai készség, az improvizációs készség fejlesztése

Személyes kompetencia

- Érzelmi intelligencia, művészi kifejező készség, szorgalom, önfegyelem, elhivatottság, kreativitás, ötletgazdagság, az alkotói magatartás, lelkiismeretesség, önbizalom

Társas kompetencia

- Együttműködés képessége (közös munka, alkalmazkodás, irányíthatóság, tolerancia, kommunikációs készség) azon viselkedési formák tanulása, amely alapján konstruktívan be tud illeszkedni és aktívan részt tud venni a társas zenélésben
- Esélyegyenlőség

Módszertani kompetencia

- Tanulás tanulása, a tanulók rendszeres, céltudatos, igényes munkára, hatékony gyakorlásra nevelése
- Rendszerezett zenei ismeretek, általános zenei műveltség megalapozása
- A zene logikájának, a harmóniai szerkezet és a forma összefüggéseinek megismertetése
- A főbb zenei műfajok, stílusok sajátosságainak, a zeneirodalom nagy korszakainak, népünk zenéjének, a zene történetének, az előadó művészet és a zeneirodalom nagy egyéniségeinek megismertetése
- A kortárs zene befogadására nevelés
- A tanulók zenei ízlésének formálása, a tanuló rendszeres zenehallgatásra nevelése
- A társművészetek iránti nyitottság kialakítása

A pedagógusok helyi intézményi feladatai, az osztályfőnöki munka tartalma, az osztályfőnök feladatai

Alapfokú művészeti iskolában osztályfőnöki feladatot a szakmai munkaközösséget vezető tanszakvezetők látják el.

Iskolánkban működő szakmai munkaközösségek/tanszakok:

- zongora – orgona tanszak
- vonós – gitár tanszak
- fa- és rézfúvós tanszak
- zeneismeret – magánének – ütő tanszak

A tanszakvezetők feladatai

- a rájuk bízott szakmai munkaközösség szakmai vezetése
- a tanszak munkatervének és beszámolóinak elkészítése
- tanszaki értekezlet összehívása és megtartása
- részvétel óralátogatásokon, vizsgahangversenyeken, vizsgákon
- javaslattétel, szakmai meglátás a tanszakot érintő bármely szakmai témakörben
- az iskola munkatervében foglaltaknak a tanszakot érintő programok, rendezvények koordinálása, a kommunikáció, a részvétel, a lebonyolításban történő közreműködés

A pedagógusok legfontosabb helyi általános feladatait az alábbiakban határozzuk meg.

- a KRÉTA tanulmányi rendszer kötelező használata, a KRÉTA rendszerben történő adminisztráció pontos, precíz vezetése
- a tanítási órákra való felkészülés,
- a tanulók dolgozatainak javítása (elméleti tárgyakból),
- a tanulók munkájának rendszeres értékelése,
- tanulók egyéni haladásának megtervezése, nyomon követése, értékelése (egyéni fejlesztési terv elkészítése)
- a tanulók életkorához, képességeihez a tananyag kijelölése,
- a megtartott tanítási órák dokumentálása, az elmaradó és a helyettesített órák vezetése,

- kapcsolattartás a növendékek szüleivel, iskolai osztályfőnökükkel, probléma esetén a megfelelő szakemberrel,
- félévi és év végi vizsgák, művészeti alap-és záróvizsgák, különbözeti, felvételi, osztályozó vizsgák lebonyolítása,
- dolgozatok, tanulmányi versenyek összeállítása és értékelése,
- tanulmányi versenyekre történő felkészítés,
- tanulmányi versenyeken való részvétel,
- a tanulmányi versenyek lebonyolítása,
- tehetséggondozás, a tanulók fejlesztésével kapcsolatos feladatok,
- tanszaki hangversenyek megszervezése, megtartása,
- a tanszakra járó növendékek számára a zenetanuláshoz kapcsolódó iskolán kívüli tevékenység, program szervezése,
- felügyelet a vizsgákon, tanulmányi versenyeken, iskolai rendezvényeken,
- osztályfőnöki, munkaközösség-vezetői, diákönkormányzatot segítő feladatok ellátása,
- szülői értekezletek, fogadóórák megtartása,
- aktív részvétel nevelőtestületi értekezleteken, megbeszéléseken,
- aktív részvétel a munkáltató által elrendelt továbbképzéseken,
- tanulmányi kirándulások, iskolai ünnepségek és rendezvények megszervezése,
- iskolai ünnepségeken és iskolai rendezvényeken való részvétel,
- részvétel a munkaközösségi értekezleteken,
- tanítás nélküli munkanapon az igazgató által elrendelt szakmai jellegű munkavégzés,
- iskolai dokumentumok készítésében, felülvizsgálatában való közreműködés,
- osztálytermek rendben tartása és dekorációjának kialakítása,
- szakmai fejlődés iránti önálló elköteleződés, vállalás.

Az osztályfőnök feladatai és hatásköre

Az alapfokú művészeti iskolában a klasszikus „osztályfőnöki” feladat ellátását végző pedagógus a tanulók meghatározott csoportjának oktatásszervezési feladataival megbízott főtárgytanár. Saját tanszakát vezeti, a hozzá beosztott egyéni hangszeres tanulókért felelős.

A művészeti iskolai főtárgytanár feladatai az általános feladatok ellátása mellett

A nevelési-oktatási feladatok elosztása során gondoskodik a tanulók beosztásáról, a hozzá beosztott tanulókból a csoportok kialakításáról és a tanszak órarendjének megszervezéséről.

A csoportot, a tanszakot az ehhez rendelhető minimális és maximális tanulólétszámot, az alapfokú művészeti iskola felelős vezetőjének útmutatása és a helyi tantervben meghatározott szakmai szempontok alapján alakítja ki.

Különösen tekintettel arra, hogy a tanszakára vagy a csoportjába beosztott tanuló alapfokú művészeti iskolai órarendje nem ütközhet össze a tanuló tankötelezettséget teljesítő jogviszonyában meglévő órarendjével.

Abban az esetben, amennyiben külön felkészülés, vizsga, hangverseny, verseny, művészeti próba, előadás miatt szükséges a tanuló jelenléte az alapfokú művészeti iskolai órarendjén kívüli időben is, és ez az idő ütközik a tanuló tankötelezettséget teljesítő iskolai órarendjével, ebben az esetben kikérő alkalmazásával biztosítjuk a tanuló igazolt jelenlétét ezeken a rendkívüli alkalmakon.

Feladata különösen:

- az osztályába, csoportjaiba beosztott tanulókkal kapcsolatos tanügyi adminisztráció elvégzése,
- a szülőkkel való kapcsolattartás, szülői értekezlet, fogadóóra, ill. egyéni konzultáció formájában,
- rendszeres kapcsolattartás a kötelező és választható tárgyakat tanító tanárokkal,
- az iskolai szervezeti és működési szabályzatában meghatározott módon a tanulók előmenetelének előkészítése az osztályozó értekezletekre,
- a gyermek és ifjúságvédelmi feladatok elősegítése, kapcsolattartás a tanuló anyaiskolájának osztályfőnökével, gyermek és ifjúságvédelmi felelősével,
- a házirend ismertetése a tanév kezdetén, tájékoztatás a baleset- és egyéb védelmi intézkedésekről, különös tekintettel a hangszeres oktatás sajátosságaira
- növendékei részére rendszeres tájékoztatás nyújtása az iskola előtt álló feladatokról, azok megoldására mozgósítás, közreműködés a tanórán kívüli tevékenységek szervezésében
- részvétel a tanszaki munkaközösség munkájában, segítség a közös feladatok megoldásában

- javaslat tétel a tanulók jutalmazására

A kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység helyi rendje

Iskolánk valamennyi pedagógusa olyan tanítási környezetet alakít ki, amely képes a tanulók sokszínűségéből adódó egyediségekre, szükségleteire, személyre szabott válaszokat adni. Az egyéni oktatásban lehetőségünk van a tanulókkal egyénileg foglalkozni, a tananyagot, a célokat egyénileg figyelembe venni. Hiszünk benne, hogy az alapfokú művészetoktatásban való részvétel minden gyermek számára testi, szellemi, lelki táplálék, amelyre minden gyermeknek szüksége van. Iskolánk olyan környezetet teremt, amelyben minden tanuló megtalálja tanulási útját, személyes célját a zenetanulással. Pedagógiai programunk ugyanúgy biztosítja a zenetanulás lehetőségét A-tagozaton vagy B-tagozaton tanuló gyermekek számára, átlagos, a zenei tanulmányokban átlag feletti tanulók számára, ahogyan biztosítja a lehetőséget bármilyen okból kiemelt figyelmet igénylő tanulók esetében is.

Felzárkóztatás

Felelősségünk és feladatunk az átlagos vagy gyengébb képességű tanulókkal való foglalkozás. A szorongásos, tanulásában akadályozott vagy sérült gyermekek zenei fejlesztése ugyan úgy feladatunk lehet, mint a kiemelkedő tehetségek gondozása. A zene ehhez kiváló eszköz kezünkben.

Programunk alapvető céljainak megvalósításához (az önismeret, a kapcsolat-teremtési képesség, a kommunikációs készség, a figyelem és a memória fejlesztése) elengedhetetlenül szükséges a szülővel való egyéni kapcsolattartás, együttműködés. Szükség van a szülői segítségnyújtásra ahhoz is, hogy a problémákat kellő időben felismerjük és együtt találjuk meg az optimális megoldást. Ezért elengedhetetlen az iskola és a család jó kapcsolatának kialakítása, fenntartása.

Eredményes zenei nevelés csak a pedagógus – tanuló - szülő hármasság együttműködésének harmóniájában valósulhat meg. Ez ad módot arra, hogy azok a tanulók, akik átlagos, vagy gyengébb zenei képességekkel rendelkeznek, a tantervi követelmények elvárható szintű teljesítése mellett örömmel és felelősséggel vegyenek részt a zenei nevelésben.

Kiemelt figyelmet igénylő gyermek, tanuló⁵:

A különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló:

- sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló,
- beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló,
- kiemelten tehetséges gyermek, tanuló,
- a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény szerint hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermek, tanuló,
- tartós gyógykezelés alatt álló gyermek, tanuló.

A *sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló*: az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján mozgásszervi, érzékszervi (látási, hallási), értelmi vagy beszéd fogyatékos, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, autizmus spektrum zavarral vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral) küzd.

A 32/2012. (X.8.) EMMI rendelet alapján:

A sajátos nevelési igény kifejezi:

- a tanuló életkori sajátosságainak fogyatékoság által okozott részleges vagy teljes körű módosulását,
- az iskolai tanuláshoz szükséges képességek kialakulásának sajátos útját, fejlődésének eltérő ütemét, esetleg részleges vagy teljes kiesését, fejletlenségét, lassúbb ütemű és az átlagtól eltérő szintű fejleszthetőségét.

Feladataink a sajátos nevelési igényű tanulóink esetében

A sajátos nevelési igényű tanulóink részére, a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján az iskola igazgatója a tanuló egyéni adottságaihoz, fejlettségéhez igazodó egyéni előrehaladású nevelést és oktatást engedélyez. Az egyéni hangszeres tanulmányok lehetővé teszik a tananyag teljes egyénre szabottságát. Az igazgató a szakértői bizottság véleménye alapján a szolfézs tantárgy tanulásának kötelezettsége alól felmentheti a tanulót, amennyiben a hangszeres tanulmányokhoz szükséges elméleti anyag elsajátítható a hangszeres gyakorlati órán és amennyiben a felmentést a tanuló adottságai, képességei indokolják.

⁵ 2011. évi CXCV. törvényben megfogalmazottak alapján

Feladataink a sajátos nevelési igényű tanulóink esetében különösen a hiányzó vagy sérült funkciók kompenzálása vagy helyreállítása a meglévő ép funkciók bevonásával.

Az egyéni sikereket segítő, a társadalmi együttélés szempontjából kívánatos egyéni tulajdonságok, funkciók fejlesztése.

A kimagasló teljesítményt nyújtó tanulók tehetségének kibontakoztatása.

A sajátos nevelési igényű tanulóink intézményünkben megvalósuló oktatása nevelése céljából intézményünk feladata, hogy pedagógusaink részvételét az integrációt segítő szakmai programokon, akkreditált továbbképzéseken segítsük.

Iskolánk pedagógusait, valamennyi dolgozóját, gyermek és szülőközösségét a sajátos nevelési igényű tanulók fogadására felkészítjük.

A sajátos nevelési igényű tanulók zenei oktatásához kapcsolódó céljait, feladatait, tartalmait, tevékenységeket, követelményeket intézményünk nevelőtestülete kidolgozza.

A sajátos nevelési igényű tanuló zenei oktatásában részt vevő pedagógus:

- a tananyag feldolgozásánál figyelembe veszi a tantárgyi tartalmak módosulásait,
- a tanulási, nevelési helyzet, probléma megoldásához alternatívákat keres,
- alkalmazkodik az eltérő képességekhez, eltérő viselkedéshez,
- együttműködik különböző szakemberekkel. Ismeri a szakértői véleményben foglaltakat. A szakemberek iránymutatásait, javaslatait beépíti a pedagógiai folyamatokba.
- az adott szükségletekhez igazodó módszereket keres és alkalmaz.

A beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló: az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján az életkorához viszonyítottan jelentősen alulteljesít, társas kapcsolati problémákkal, tanulási, magatartásszabályozási hiányosságokkal küzd, közösségbe való beilleszkedése, továbbá személyiségfejlődése nehezített vagy sajátos tendenciákat mutat, de nem minősül sajátos nevelési igényűnek.

A *kiemelten tehetséges gyermek*, tanuló: az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki átlag feletti általános vagy speciális képességek birtokában magas fokú kreativitással rendelkezik, és felkelthető benne a feladat iránti erős motiváció, elkötelezettség.

A hatékony tehetséggondozást, amelynek jellemzőit Dr. Gyarmathy Éva (Stratégia a tehetséggondozásban, www.tani-tani.online.hu) következőképpen határozza meg:⁶

- Az egyéni sajátosságokat tiszteletben tartja.
- Az egyéni fejlődést a környezet változóinak befolyásolásával támogatja.
- Tevékenységre és nem teljesítményre irányul.
- Módszertani sokféleségre épül.
- Önálló és társas tevékenységet egyaránt tartalmaz.
- Fejlesztés-hangsúlyos, minden területre kiterjedő, komplex

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvényben foglaltak alapján a *hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek (67/A§)* segítése a számukra elérhető kedvezmények, mentességek biztosításával történik intézményünkben.

Kiemelkedő figyelmet igénylő növendékeink esetében a szülő, a pedagógus és az intézményvezetés közös felelőssége a növendék zenetanulmányaival elérhető/ elérendő céljainak és feladatainak meghatározása és megvalósítása.

Pedagógusaink minden növendékünk, a kiemelt figyelmet igénylő tanulók esetében különösen az alábbi elvárások mentén végzik munkájukat.

A pedagógus:

- felméri a tanulók értelmi, érzelmi, szociális és erkölcsi állapotát. Hatékony tanuló-megismerési technikákat alkalmaz.
- a növendékek érdekében önállóan, tudatosan és kezdeményezően együttműködik a kollégákkal, a szülőkkel, a szakmai partnerekkel, szervezetekkel,
- élő szakmai kapcsolatrendszer alakít ki az intézményen kívül is,
- alkalmazza az egyéni tanulóknak, tanulócsoporthoz, különleges bánásmódot igénylőknek megfelelő, változatos módszereket,

⁶ Szolnoki Tankerületi Központ Intézményi Fejlesztési Terve 2023-2027.

- a pedagógus az életkori sajátosságok figyelembe vételével választja meg az órán alkalmazott módszereket,
- alkalmazott módszerei a tanítás-tanulás eredményességét segítetik,
- felismeri a tanulók tanulási vagy személyiségfejlődési nehézségeit, és képes számukra segítséget nyújtani - esetlegesen a megfelelő szakembertől segítséget kérni,
- csoportos tanítás esetén is figyel az egyéni szükségletekre és a tanulók egyéni igényeinek megfelelő stratégiák alkalmazására,
- a tanuló hibáit, tévesztéseit, mint a tanulási folyamat részét kezeli, az egyéni megértést elősegítő módon reagál rájuk,
- különleges bánásmódot igénylő tanuló vagy tanulócsoport számára hosszabb távú fejlesztési terveket dolgoz ki, és ezeket hatékonyan meg is valósítja,
- az általános pedagógiai célrendszert és az egyéni szükségletekhez igazodó fejlesztési célokat egységben kezeli,
- óráin harmóniát, biztonságot, elfogadó légkört teremt,
- tanítványait egymás elfogadására, tiszteletére neveli,
- munkájában figyelembe veszi a tanulók és a tanulóközösségek eltérő kulturális, illetve társadalmi háttéréből adódó sajátosságait,
- munkája során érthetően és a pedagógiai céljainak megfelelően kommunikál,
- a tanuláshoz megfelelő hatékony és nyugodt kommunikációs teret, feltételeket alakít ki,
- nyitott a szülő, a tanuló, az intézményvezető, a kollégák, a szaktanácsadó visszajelzéseire, felhasználja őket szakmai fejlődése érdekében,
- saját pedagógiai gyakorlatát folyamatosan elemzi és fejleszti,
- rendszeresen tájékozódik a szaktárgyára és a pedagógia tudományára vonatkozó legújabb eredményekről, kihasználja a továbbképzési lehetőségeket,
- munkájában alkalmaz új módszereket, tudományos eredményeket.

A beilleszkedési, magatartási nehézségekkel összefüggő pedagógiai tevékenység

Iskolatípusunk önkéntes, egyéni motivációt kívánó oktatási formája gyakran eleve kiszűri, vagy sokszor el sem juttatja a zenetanuláshoz a tanulók közül a beilleszkedési, magatartási problémákkal küzdő gyermekeket. Ugyanakkor mással nem pótolható lehetőségünk adódik – szintén a sajátos, egyénre szabott nevelési-oktatási forma miatt – arra,

hogy a hozzánk kerülőket ebben is segítsük. Ezt a feladatot a személyiségfejlesztés, a tehetséggondozás és a felzárkóztatás során végezzük el.

A szociálisan hátrányos helyzetű tanulók segítése

Szociálisan hátrányos helyzetben lévő tanulóinkat segíteni tudjuk a zeneoktatásban való részvétel elősegítésére a fizetendő térítési díj mérséklésével, mentesség biztosításával.

Zongorával nem rendelkező tanulóink részére kérelem alapján zongora - gyakorlási lehetőséget biztosítunk az iskolában.

Saját hangszerrel nem rendelkező növendékeink számára a zeneoktatásban való részvételhez, az otthoni gyakorlási lehetőség megteremtéséhez intézményi vagy alapítványi hangszert biztosítunk.

Gyermek és ifjúságvédelmi feladatok a zeneiskolában

Tanulóink a legkülönbélebb iskolákból érkeznek hozzánk, nagyobb részt általános és középiskolából. Ezekben az iskolákban kötelező az ifjúságvédelmi felelős alkalmazása, míg a zeneiskolákban ilyen szakember felvétele alól a jogszabály felmentést ad.

Amennyiben a tanuló életébe gyermek és ifjúságvédelmi feladatok ellátása válik fontossá, úgy azt az anyaintézményével való kapcsolat felvételével, kapcsolattartással tudjuk megtenni.

A tanulóknak az intézményi döntési folyamatban való részvételi jogai gyakorlásának a rendje

A tanulók, diákkörök a tanulók érdekeinek képviselőit iskolánkban diákönkormányzatot hozhatnak létre. A diákönkormányzat munkáját e feladatra kijelölt, felsőfokú végzettségű és pedagógus szakképzettségű személy segíti, akit a diákönkormányzat javaslatára az igazgató bíz meg ötéves időtartamra.

Az iskolát érintő döntések előkészítésébe, folyamatába a diákokat a diákönkormányzaton keresztül vonjuk be.

A diákönkormányzat véleményét ki kell kérni:

- az iskolai SZMSZ jogszabályban meghatározott rendelkezéseinek elfogadása előtt,
- a tanulói szociális juttatások elosztási elveinek meghatározása előtt,

- az ifjúságpolitikai célokra biztosított pénzeszközök felhasználásakor,
- a házirend elfogadása előtt.

A szülő, a tanuló, a pedagógus és az intézmény partnerei kapcsolattartásának formái

Szülő, pedagógus kapcsolata

A jogszabályok pontosan meghatározzák a tanulók, szülők jogait és kötelességeit, de ezek a keretek önmagukban nem elégségesek az eredményes neveléshez. Fontosnak tartjuk, hogy a szülőkkel olyan harmonikus kapcsolatot alakítsunk ki, melynek során a szülők ránk bízott gyermekeik zenei nevelésébe bekapcsolódhatnak.

A szülőkkel való találkozásra folyamatosan lehetőséget biztosítunk elsősorban a főtárgy tanárok közreműködésével. Szülői értekezletes hangversenyt tanszakonként a félévi vizsga alkalmával tartunk, a tanszaki szülői közösségek rendszeresen segítenek rendezvényeink lebonyolításában. A kisebb növendékek szüleit félévente meghívjuk óralátogatásra. A szülők a tájékoztató füzetből és a faliújságról informálódhatnak az iskolai eseményekről. Állandó szülői munkaközösség nem működik, szülői szervezet összehívása esetenként, aktuális feladatok elvégzésére történik.

Tanuló és pedagógus együttműködése

Az egyéni oktatás lehetővé teszi a tanár és diákok közötti közvetlen személyes kapcsolat kialakulását. Oly módon szükséges alakítani a tanítás menetét (egyénre szabott tantervi követelmények a tanév során, a tantervi kereteken belül), hogy a tanulók különböző képességeinek az megfeleljen. Ezáltal biztosítható a sikerélmény, a motiváció, az előrehaladás a zenei tanulmányokban.

Pedagógus és pedagógus együttműködése

Intézményünk pedagógusaival szemben támasztott elvárás, hogy a növendékek általános/középiskola pedagógusaival együttműködő kapcsolatot alakítsanak ki. Felkérésre szívesen készítik fel növendékeiket a gyermekek általános/közép iskolájában történő szereplésre, ünnepségeken való részvételre.

A pedagógusok intézményen belüli szoros együttműködésére is szükség van a növendék sikeres zenei tanulmányaihoz.

Így kiemelt elvárás a tanuló hangszeres tanára és csoportos, szolfézs, kötelező tanárai között a kölcsönös kapcsolattartás.

Pedagógus és szakember kapcsolata

Intézményünknek a különleges bánásmódot igénylő növendékei kapcsán a hatékony, eredményes zenetanulási folyamat elősegítése, a differenciált oktatás megvalósulása érdekében az öt tanító pedagógusnak és az intézményvezetésnek közösen szakemberrel való kapcsolattartására szükség van.

Ennek biztosítására bármely tanulónál felmerülő probléma esetén a zenetanár jelzése alapján az igazgatóval történt egyeztetést követően keressük a szakmai kapcsolatot, a tanuló általános/középiskolájának igazgatójával, osztályfőnökével, kollégiumi tanárával, fejlesztő pedagógusával, hogy a tanuló további eredményes részvételét a zeneoktatásban biztosítani tudjuk.

Az érdemjegyek tanulmányi rendszerben történő rögzítésével kapcsolatos értesítési kötelezettség szakmailag indokolható határideje

A pedagógus a tanuló teljesítményét, előmenetelét tanítási év közben a tanulmányi rendszerben történő rögzítésével rendszeresen érdemjeggyel értékeli, félévkor és a tanítási év végén osztályzattal minősíti.

A tanuló szorgalmának értékelését és minősítését az osztályfőnöki feladatokat ellátó főtárgytanár végzi.

Az érdemjegyekről a tanulót és a kiskorú tanuló szülőjét a tanulmányi rendszerben történő rögzítéssel szakmailag indokolható határidőn belül értesíteni kell.

A félévi és az év végi osztályzatot az érdemjegyek alapján kell meghatározni.

Az iskola az osztályzatról a tanulót és a kiskorú tanuló szülőjét félévkor tanulmányi rendszerben értesítő, év végén bizonyítvány és a tanulmányi rendszer útján értesíti.

Az érdemjegy és az osztályzat megállapítása a tanuló teljesítményének, szorgalmának értékelésekor, minősítésekor nem lehet fegyelmezési eszköz.

A tanuló mulasztással összefüggő adatait a mulasztás napján, haladéktalanul rögzíteni kell a tanulmányi rendszerben.

A növendékek minden hónap végén havi érdemjegyet kapnak tárgyhavi munkájukra. A havi érdemjegy mellett szorgalom jegy kerül rögzítésre.

A hónap utolsó munkanapján mindkét jegy rögzítésre kerül a tanulmányi rendszerben.

Főtárgyi előrehaladásukat, a kötelezően választandó és választható tárgyakból történt előrehaladásukat heti zárással, az aktuális hetet követően kedd éjfélig kell rögzítenie a pedagógus a tanulmányi rendszerben.

A hangszer/főtárgy, szolfézs, zeneelmélet, zeneirodalom értékelése ötfokozatú érdemjeggyel történik az 1. évfolyamtól kezdődően:

- 5 - jeles,
- 4 - jó,
- 3 - közepes,
- 2 - elégséges,
- 1 - elégtelen.

A szorgalmi minősítések: 5 - példás, 4 - jó, 3 - változó, 2 - hanyag.

A választott tantárgyak, a kamarazene, a kötelező zongora, valamint a hangszeres és szolfézs előképző évfolyamok értékelése szöveges:

- kiválóan teljesített,
- jól teljesített,
- megfelelően teljesített,
- felzárkóztatásra szorul.

A félévi értesítőben és a bizonyítványban kapott érdemjegyek egy osztályzattal eltérhetnek a hó végi jegyek átlagától. Az ennél nagyobb eltérést mind a vizsgabizottság, mind a növendék és szülője előtt részletesen indokolni kell.

Az alapfokú művészeti iskolai tanulói jogviszonyhoz kapcsolódó sajátosságok

A felvételi eljárás különös szabályai

Az alapfokú művészeti iskolába külön jelentkezési lap benyújtásával lehet jelentkezni. A felvételi eljárás rendjét az intézmény igazgatója határozza meg. A beiratkozás időpontját a beiratkozás első határnapját megelőzően legalább harminc nappal korábban – a helyben szokásos módon – nyilvánosságra hozzuk.

Az alapfokú művészeti iskolában, ha az igazgató másképp nem rendelkezett, a jelentkező képességeit az iskola pedagógusaiból álló bizottság méri fel.

A bizottság a jelentkezők képességeinek felmérése után javaslatot készít az igazgatónak a kérelem elbírálására, továbbá arra vonatkozóan, hogy melyik évfolyamra és tanszakra vegyék fel a jelentkezőt.

Ha a tanuló az alapfokú művészeti iskola magasabb évfolyamára kéri a felvételét, a jelentkezési lapján ezt fel kell tüntetnie. Kérelméről a bizottság különbözeti vizsga alapján dönt, az alapfokú művészetoktatás követelményeinek és tantervi programjának az adott évfolyamra meghatározott rendelkezései alapján.

Az intézmény igazgatója a felvételi eljárásban a felvételtől, átvételtől tanulói jogviszonyt létesítő, vagy a kérelmet elutasító döntést hoz.

Az intézmény igazgatója köteles értesíteni a felvételi, átvételi kérelem elbírálásáról a szülőt a döntést megalapozó indoklással.

Az intézmény átlátható működésének biztosítása érdekében, oktatásszervezési szempontok alapján az intézmény szakmai alapidokumentumában megjelölt székhely és telephelyekre való felvételtől a Szervezeti és Működési Szabályzatban meghatározottak alapján az intézmény igazgatója dönt.

A zeneiskolába jelentkező tanulók felvételi meghallgatáson vesznek részt. Ennek célja, hogy megismerjük a jelentkezők alapvető képességeit, készségeit, a választott szakra való alkalmasságot, adottságot, érettséget.

A felvételi meghallgatás anyaga:

- beszélgetés, a motiváció megismerése
- éneklés (választott dal és visszhang)
- ritmuskészség vizsgálata.

A felvételi során a gyermek képességeit pedagógusaink a Kovács – módszer játéka alapján is felméri.

A beszélgetés során váljon ismertté a jelentkező motivációja, értelmi, érzelmi fejlettsége, oldottsága. A zenei feladatok megoldása során vizsgálendő az előforduló hibák, tévesztések javítási készsége.

A felvételi meghallgatást az adott tanszak vezetője irányítja, a tanszak tanárainak bevonásával. A meghallgatás végeztével írásban tesz javaslatot az igazgatónak a felvételre, ill. az elutasításra vonatkozóan. Az elutasítást mindig indokolni kell írásban.

A zeneiskolában a tankötelezettséget teljesíteni nem lehet, az iskolával létesített tanulói jogviszony fakultatív.

A tanulói jogviszony a beiratkozással jön létre.

A növendékek minden tanév elején megjelennek a beiratkozáson adategyeztetés és órabeosztás céljából.

A régi növendékeket érvényes bizonyítványuk alapján írjuk be. A pótvizsgára utasított, vagy más okból ősszel vizsgázó tanulót a vizsga letételéig feltételesen írjuk be.

A zenei tanulmányok sikeres és eredményesebb teljesítéséhez nevelőtestületünk az alábbi lehetőséget vezette be.

Zongora és vonós tanszakon az eddigi életkor alapján történő automatikus besoroláson az alábbiak szerint változtat.

Lehetőséget ad általános iskola 3. osztálytól is a zenei tanulmányok hangszeres előkészítő évfolyamon való megkezdésére.

Ezt szükségesnek érzi a gyermekek leterheltségéből, egész napos elfoglaltságaikból, az érzékelhető mozgás, finommozgás területein egyre gyakrabban jelentkező hiányokból, zongora tanszakon pedig az otthoni hangszer hiányosságából fakadóan.

Intézményünk ezzel a döntésével az eredményes, sikeres, lassabb, a felzárkóztatásra is időt és teret adó zenei tanulmányokat kívánja támogatni.

Iskolánkat a tanulók közismereti iskolai tanulmányaikkal párhuzamosan látogatják, mivel a zeneiskola nem kötődik tankötelezettséghez, egy-egy évfolyamba különböző korosztályhoz tartozó tanulók is járhatnak.

A hangszeres tanulmányokat megelőzi két év fakultatív **előképző**. Kívánatos, hogy a hangszertanulást énekes és elméleti alapozás előzze meg, de gyakran előfordul, hogy jó képességű növendékek az előképzővel párhuzamosan már hangszeres előkészítő évfolyamot is végeznek.

Kivételes esetben – ha a tanuló zenei képessége és tanulmányi eredménye indokolja - lehetőséget nyújtunk második hangszer tanulására. Ennek feltétele a tanszakon belüli illetve az iskolavezetéssel történő egyeztetés.

Az iskolaváltás, valamint a tanuló átvételének szabályai

Az intézmény igazgatója a felvételi eljárásban, a felvételtől, átvételtől tanuló jogviszonyt létesítő vagy a kérelmet elutasító döntést hoz. A kérelemnek helyt adó döntést az intézmény igazgatója írásban, határozat formájában közli a tanulóval és a szülővel, továbbá átvétel esetén a döntésről értesíti az előző iskola igazgatóját.

Az intézmény igazgatója a felvételi, átvételi kérelem benyújtásával kapcsolatos ügyintézés, határidő-számítás, mulasztás elbírálása során a köznevelés rendszerében hozott döntésekkel kapcsolatos szabályok alapján jár el.

A zeneiskolában tankötelezettség teljesítése nem folyik. A más alapfokú művészetoktatási intézményből érkező növendékek szabad döntésük alapján választják a művészetoktatási intézményeket.

A más zeneiskolából érvényes bizonyítvánnyal jelentkező tanulókat előnyben részesítjük, felvesszük.

Átvételre jelentkezőknél az eddig megszerzett tudást kell bemutatni, melyet a szaktanárokból álló bizottság véleményez. Az átvett tanuló abba az évfolyamba nyer besorolást, melyre a tanszak tanárai és vezetője javaslatot tesz, a bizonyítványában szereplő utolsó záradéktól függetlenül.

Átvétel esetén továbbképző évfolyamos növendék esetén különös figyelmet fordítunk a művészeti alapvizsga meglétének ellenőrzésére.

Amennyiben a növendék művészeti alapvizsgát nem tett, bizonyítványa és tudása alapján azonban továbbképző évfolyamba való felvétele indokolt lenne, intézményünk megszervezi a növendék részére a művészeti alapvizsgát.

A tanuló magasabb évfolyamra lépésének feltételei

- Eredményes főtárgyi és kötelező tárgyi vizsga az évfolyam anyagából.
- Részvétel az órák min. 66%-án. Ettől a feltételtől jó színvonalú beszámoló és kellő indok alapján kérelemre el lehet tekinteni.
- Az a tanuló, aki az év végi beszámolón elégtelen osztályzatot kapott, csak eredményes javítóvizsga után írható be magasabb osztályba.
- A nevelőtestület engedélye alapján osztályozó vizsgát tehet az a tanuló, akinek egy tanítási évben az igazolt és igazolatlan mulasztása együttesen meghaladja a kötelező órák egy harmadát, illetve egy adott tantárgyból a tanítási órák harminc százalékát.
- Az a tanuló, akinek mulasztásai nem érik el az órák 33 %-át, de egyéb méltányolható okból nem végezte el az évfolyam anyagát, engedéllyel folytathatja osztályát.
- Osztályát folytathatja az a tanuló is, aki igazoltan hiányzott a foglalkozások 33%-áról.
- Osztályfolytatásra évfolyamonként egyszer van lehetőség.
- Indokolt esetben a tanuló 2 évfolyam anyagából összevont beszámolót tehet. Az erre vonatkozó kérelmet a tanuló, ill. törvényes képviselője írásban köteles benyújtani a tárgyév ápr. 30-ig. Az összevont beszámoló anyagát 1/3 részben az alacsonyabb, 2/3 részben a magasabb osztály anyagából kell választani.

Osztályozó vizsga

Ha a tanulónak egy tanítási évben az igazolt és igazolatlan mulasztása együttesen alapfokú művészeti iskolában a tanítási órák egyharmadát meghaladja és emiatt a tanuló teljesítménye

tanítási év közben nem volt érdemjeggyel értékelhető, a tanítási év végén nem minősíthető, ha a nevelőtestület engedélyezi, osztályozó vizsgát tehet.

A tanulmányok alatti vizsgák tantárgyankénti, évfolyamonkénti követelményei és az alkalmassági vizsga szabályai

Az alkalmassági vizsga

Az alkalmassági vizsga az iskolánkba történő hangszerválasztó, a tanulót és családját megismerő beiratkozás – felvételi vizsga, amelyen a tanulóval és szülőjével együtt közös döntés születik a tanuló életkorának, adottságainak, környezetének megfelelő hangszerválasztásról. A jelentkezési lapon 3 hangszer jelölhető meg prioritási sorrendben, a hangszerválasztás és a pedagógusok szakmai ajánlásával. Ez biztosítja a jelentkező tanuló számára, hogy helyhiány esetén jelentkezése nem elutasításra kerül, hanem az általa megjelölt következő olyan tanszakra történik a felvétele, amelyen a tanuló helyét iskolánk biztosítani tudja.

Az alkalmassági vizsgán lehetőségünk van megismerni a tanuló fizikai adottságait, énekléssel, ritmus visszhanggal megismerni hangai adottságait, ritmusérzékét és lehetőségünk van korábbi zeneiskolai tanulmányai, előképzettségei alapján a számára megfelelő évfolyamot kiválasztani.

A tanulmányok alatti vizsgák

A tanulmányok alatti vizsgák tantárgyankénti, évfolyamonkénti követelményeit „Az alapfokú művészetoktatás alapprogramja - 2022. szabályozza, amely alapján intézményünk helyi tanterve készült.

A hangszeres növendékek minden tanév félévében félévi beszámolón vesznek részt. A beszámoló anyagát a tantervben előírtak alkotják. A meghallgatások és a beszámolók esetleges további követelményeit a tantervi kötelező anyagon túl a tanszakok maguk határozzák meg azzal a megkötéssel, hogy az esetleges többlet-feladatokat - lapról játszás, zenei műszavak, kamarazene (duó, négykezes) - a tanév elején ismertetni kell. A tanszaki munkaközösség ezt éves munkatervében részletezi, kiegészíti.

A zeneiskolában hagyományosan kötött vizsgarend van, az első félév végén szülők előtti meghallgatás, úgynevezett tanszaki hangverseny, a tanév végén vizsgabizottság előtt tett beszámoló.

A „B” tagozatos növendékek az első féléves tanszaki hangverseny, és a második féléves vizsga mellett félévente egy nyilvános, hangverseny formájában megvalósuló B tagozatos meghallgatáson is részt vesznek.

A B tagozatos meghallgatáson 2 különböző karakterű darab megszólaltatásával adnak számot előrehaladásukról. Az egyik mű kotta nélkül játszandó.

A tanév végi beszámoló anyagát a tanszaki tervek határozzák meg. A „B” tagozatosok anyaga kötelezően kotta nélkül játszandó, az „A” tagozaton a fejből játék kötelezettségének a mértéke tanszakonként változik. Az előadási darabokat azonban a vizsgán az „A” tagozatosoknak is fejből kell játszaniuk.

A vizsgabizottság tagjai a tanszak tanárai, a tanszakvezető és az intézményvezetés tagja. Az év végi beszámoló is tartható vizsgahangverseny formájában, de vizsgabizottság jelenléte és vizsgajegyzőkönyv vezetése ilyen esetben is kötelező.

Kezdő – hangszeres előkészítő I. és II. évfolyamos, valamint 1. évfolyamos - növendékek számára az első meghallgatás a szaktanár által javasolt és a tanszakvezető által támogatott későbbi (február – március) időpontban is megszervezhető, amennyiben a növendék az első színpadképes zenei darabokkal az I. félév zárásáig nem készül el.

Intézményünkben nagyobb tanszakokon (ugyanazon hangszeren több pedagógus tanítja, jellemzően: zongora, fuvola, gitár, furulya, hegedű, cselló, rézfúvós hangszerek) az évfolyamonként szervezett vizsga az elvárás.

Így követhető nyomon a növendékek előrehaladása és határozható meg évfolyamonként a fejlesztendő terület, cél, irány.

Zongora, ütő és magánének tanszakokon, a többi tanszaktól eltérően az I. félév végén az évfolyamonkénti vizsga, II. félév végén a szülők előtti tanszaki hangverseny megszervezése az alkalmazott.

A szolfézs beszámolók összefoglaló nyílt óra keretében zajlanak, melyet írásbeli vizsga előz meg. Az írásbeli feladatokat a tanszak tanárai állítják össze évfolyamonként.

Azt a tanulót, aki a beszámolóról igazoltan hiányzik, egy másik egyeztetett időpontban kell meghallgatni. Különös méltánylást érdemlő esetben egész évi munkája alapján osztályozható.

A tanulmányok alatti vizsgák, beszámolók, hangversenyek után az adott hangszer tanító pedagógusok a tanszakvezető irányításával szakmai megbeszélést tartanak, ahol a tanszak munkáját, a zenetanulásban megfigyelhető jelenségeket, nehézségeket évfolyamonként elemzik és értékelik. Közösén dolgoznak ki megoldási lehetőségeket, javaslatokat, terveket.

A pedagógus:

- A megbeszéléseken, a vitákban, az értekezleteken rendszeresen kifejti szakmai álláspontját, a vitákban képes másokat meggyőzni, és ő maga is meggyőzhető.
- A szakmai munkaközösség munkájában kezdeményezően és aktívan részt vállal. Együttműködik pedagógustársaival különböző pedagógiai és tanulásszervezési eljárások megvalósításában.
- Kommunikációját minden partnerrel a kölcsönösség és a konstruktivitás jellemzi.
- Felhasználja az intézményben használt /mérési és/ értékelési eredményeket saját pedagógiai gyakorlatában.
- Pedagógiai munkájában nyomon követhető a PDCA-ciklus.

A „B”-tagozatra történő felvétel feltételei

„B” tagozatra irányítható az a tanuló, aki az átlagot meghaladó zenei tehetséggel és hangszeres adottságokkal rendelkezik, valamint érdeklődése és szorgalma alkalmassá teszi arra, hogy megfeleljen a „B” tagozaton megvalósuló oktatás magasabb követelményeinek.

A „B” tagozatra történő irányítás lépései

- A tanuló hangszeres tanára a tanuló szorgalma, elkötelezettsége, zenei tehetsége, zenei tanulmányokban történő előrehaladása alapján javaslatot tesz a szakmai munkaközösség vezetőnek.
- A szakmai munkaközösség vezetője a tanév végi meghallgatáson, vizsgán a tanszak tanáraival együtt úgy hallgatják meg a tanulót, hogy a tanuló „B” tagozatra javasolt.

- A tanév végi meghallgatás, vizsga utáni szakmai kiértékelésen a tanszak dönt arról, hogy a tanuló „B” tagozatra történő irányítását javasolja a nevelőtestületnek és az intézmény igazgatójának.
- Pozitív javaslat esetén a tanuló hangszeres tanára a tanulóval és a szülőkkel megbeszéli, hogy vállalják-e a következő tanévtől a „B” tagozaton történő tanulást.
- A nevelőtestület dönt a tanuló magasabb évfolyamra történő lépéséről a tanszak szakmai javaslata, valamint a tanuló és a család vállalásának ismeretében.
- Pozitív döntés esetén a tanuló törzslapjára és bizonyítványába a „B” tagozatra történő lépés a tanév végi záradékkal bekerül.

A fesztiválokon, versenyeken, szakmai napokon, külső szerepléseken történő részvételnek nem feltétele a „B” tagozaton történő tanulás.

Zeneművészeti szakirányba történő továbbtanulás tervezésekor javasolt a „B” tagozatra történő irányítás.

„B” tagozatról „A” tagozatra irányítás lépései

- A tanuló hangszeres tanára javaslata alapján vagy a szülő kérelme alapján tanév végén a nevelőtestület dönt a tanuló magasabb évfolyamra történő lépéséről. A tanév végi záradékkal lép a tanuló „B” tagozatról „A” tagozatra.

Második főtárgy felvételének lehetősége

Tanév végén az intézmény elektronikus úton biztosít lehetőséget a tanulók szülői, gondviselői számára, hogy a következő tanévre történő beiratkozás szándékát jelezzék.

A szülőknek, gondviselőknek ekkor van lehetőségük jelezni, ha gyermekük második hangszeren, (második főtárgy) is szeretne tanulni.

Második hangszeren az a tanuló tanulhat – az intézményi helyek függvényében, - akinek első tanszakon történő tanulmánya, szorgalma, elkötelezettsége alapján a főtárgyi, hangszeres tanára ezzel egyetért és szülője, gondviselője vállalja a második tanszakon való tanulással járó tandíj megfizetését.

Vendégtanulói jogviszony létesítése

A tanuló joga különösen, hogy jogszabályban meghatározottak szerint vendégtanulói jogviszonyt létesítsen.⁷

A tanuló, kiskorú tanuló esetén a szülő írásbeli kérelmére az intézmény igazgatója engedélyezheti, hogy a tanuló az iskolában oktatottaktól eltérő irányú ismeretek megszerzése céljából másik iskolában elméleti tanítási órán, gyakorlati foglalkozáson vegyen részt.⁸

Az alapfokú művészeti iskola tanulója az előírt követelményt – az iskolák közötti megállapodás alapján – a másik alapfokú művészeti iskolában is elsajátíthatja.

A tanulói jogviszonnyal rendelkező tanuló, kiskorú tanuló esetén a szülő a vendégtanulói jogviszonya létesítésének engedélyezésére a vele jogviszonyban álló iskola igazgatójának nyújtja be írásbeli kérelmét.

Az iskola igazgatója a kérelemben foglaltak alapján, a kérelem átvételétől számított tizenöt napon belül beszerzi a döntéshez a tanulóval vendégtanulói jogviszonyt létesítő iskola javaslatát

A tanulóval jogviszonyban álló iskola igazgatója a benyújtott kérelemről meghozott döntéséről értesíti a tanulót, kiskorú tanuló esetén a szülőt, valamint a tanulóval vendégtanulói jogviszonyt létesítő iskola vezetőjét.

A vendégtanuló teljesítményének értékelését a fogadó iskola végzi, és írásban értesíti a tanulóval jogviszonyban álló iskolát.

A tanuló minden tanulmányi eredményét be kell vezetni a tanulmányi dokumentumokba, így a vendégtanulói jogviszonyból származó eredményeket is.

Ha a tanuló vendégtanulóként ad számot tudásáról, a vizsgáztató intézmény a tanuló osztályzatáról a törzslapon történő bejegyzés céljából három napon belül írásban értesíti azt az iskolát, amelyikkel a tanuló tanulói jogviszonyban áll.

A tanuló magasabb évfolyamra lépéséről az az iskola dönt, amellyel a tanuló tanulói jogviszonyban áll.

⁷ A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC törvény 46. § (6) i) pont

⁸ A nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról szóló 20/2012. (VIII.31.) EMM rendelet 49. §

A tanulóval jogviszonyban álló iskola bevezeti a vendégtanulóként szerzett osztályzatot a törzslapra, mellyel megegyezően állítja ki a bizonyítványt.

Megszűnik a vendégtanulói jogviszony, ha azt a tanulóval vendégtanulói jogviszonyt létesítő iskola igazgatója a tanuló, kiskorú tanuló esetén a szülője kérelmére megszünteti – ebben az esetben a kérelmet a fogadó intézmény vezetőjéhez kell benyújtani.

Az iskola igazgatója megszüntetheti a vendégtanulói jogviszonyt akkor is, ha a tanuló

- a foglalkozásokról igazolatlanul legalább tíz alkalommal távol maradt, vagy
- a tanuló a vendégtanulói jogviszonyból eredő kötelezettségét nem teljesítette.

A vendégtanulói jogviszonyt létesítő intézmény vezetője a véglegesség vált döntésről értesíti a tanulót, kiskorú tanuló esetén a szülőt és a tanulóval tanulói jogviszonyban álló iskola igazgatóját.

A tanulói jogviszony megszűnése

Alapfokú művészeti iskolában megszűnik a tanulói jogviszonya annak a tanulónak, aki egy tanítási éven belül igazolatlanul tíz tanítási óránál többet mulaszt, feltéve, hogy az iskola a tanulót, kiskorú tanuló esetén a szülőt legalább két alkalommal írásban figyelmeztette az igazolatlan mulasztás következményeire.

A tanulói jogviszony megszűnéséről az iskola írásban értesíti a tanulót, kiskorú tanuló esetén a szülőt.

A tanulói jogviszonyt írásbeli jelentkezéssel lehet létesíteni, így a tanév közbeni rendkívüli, megindokolt kimaradás csak szülői, írásbeli kérelem alapján engedhető meg.

A tanév eleji beiratkozáson meg nem jelent, a főtárgy tanár általi 2 alkalommal történő megkeresésre nem jelentkező növendék tanulói jogviszonya megszűnik.

A képzési célok szakaszai és általános követelményei, céljai, feladatai

Szolfézs előképző:

- Magyar és európai gyermekdalok éneklése, szolmizálása,

- Kottaolvasási, -írási alapkészségek kialakítása.

Hangszeres előképző:

- Hangszeres alapfunkciók kialakítása,
- Alapfokú hangszerkezelési jártasság kialakítása játékos módszerekkel, gyermekdalokon.

- **Alapfok, „A” tagozat:**
- A zenei műveltség megalapozása és fejlesztése
- Zenei képességek fejlesztése (hallás, ritmusérzék, intonációs érzékenység, fogékonyság a dinamika és a hangszín különbségeire, zenei memória és fantázia, előadói és manuális készség, a zenei karakterek iránti érzékenység kialakítása)
- Biztonságos kottaolvasás készsége
- Kiművelt belső halláson alapuló intonációs készség
- A tantervben előírt nehézségi fokú zenei anyag stílusos, megformált előadása
- Törekvés a szép hangra, árnyalt dinamikára
- A játszott zenei anyagban előforduló előadási jelek, zenei szakkifejezések ismerete
- A játszott szerzők, más közismert zeneszerzők ismerete
- Alapfokú lapról olvasási készség
- Törekvés a kreativitásra, improvizációra
- Alkalmazkodás igénye duóban, kamarazenében
- Alapvető harmóniai, formai ismeretek
- Önálló gyakorlás képessége
- Alapfokú szereplési rutin szólóhangszeren, kamarazenében, zenekarban.

Alapfok, „B” tagozat:

Az „A” tagozat követelményein felül:

Ciklikus, nagyobb lélegzetű művek stílusos, biztonságos megszólaltatása

- Önálló formálás, kidolgozás készsége, magas zenei igényű hangképzés
- Teljesen biztos, kiművelt hallás több szólamban is
- Lapról olvasás
- Diktálás után többszólamú részletek lejegyzése
- Hangközök, harmóniak, harmóniafüzések felismerése, játszása, leírása.

„Továbbképző A” tagozat: Az alapfokon elsajátított ismeretek, készségek továbbfejlesztése olyan tempóban, amely a növendék idejének, lehetőségeinek megfelel.

A hangszer tanulása mellett a tanulónak kötelező egy választható tárgy felvétele. Ez lehet zenekar, kamarazene, zeneirodalom, zeneelmélet, kórus, vagy engedéllyel a B tagozatosok szolfézs, vagy zeneelmélet órája.

„Továbbképző B” tagozat: Egyes növendékek középiskolában is magasabb teljesítményre képesek. Közülük néhányan zeneművészeti főiskolára készülnek. Számukra a zeneiskola biztosítja a továbbképzős „B” tagozatos képzést, valamint egyes kötelező tárgyakat: zongora, szolfézs, zeneelmélet, zeneirodalom, kamarazene. Ennek vállalása az iskola részéről önkéntes, de ha vállalta, akkor az igény fennállása, fennmaradása esetén a növendéket, csoportot végig kell vinnie.

A tagozat követelményeit a főiskolai, egyetemi felvételi vizsga követelményei határozzák meg.

Művészeti alap- és záróvizsga

Az alapfokú művészeti iskolában a művészeti alapvizsgát és a záróvizsgát a tanév rendjéről szóló miniszteri rendeletben meghatározott időpontban kell megszervezni.

A művészeti alapvizsgát és záróvizsgát háromtagú vizsgabizottság előtt kell letenni.

A vizsgafeladatokat az intézmény helyi tanterve alapján kell kidolgozni. A művészeti alapvizsga és záróvizsga lebonyolítása a vizsgáztató intézmény feladata.

A tanuló az utolsó alapfokú évfolyam befejezését követően művészeti alapvizsgát tehet. A művészeti alapvizsga a továbbképző évfolyamokon való továbbtanulásra jogosít, tehát továbbképző évfolyamba csak az léphet, aki – jogszabályban meghatározottak szerint szervezett – művészeti alapvizsgát tett.

A tanuló az utolsó továbbképző évfolyam elvégzését követően művészeti záróvizsgát tehet.

AZ INTÉZMÉNY HELYI TANTERVE

A választott kerettanterv megnevezése, bármely, a miniszter által kiadott vagy jóváhagyott kerettantervek közül választott kerettanterv megnevezése

Iskolánk a 2020 – as Nemzeti Alaptantervhez illeszkedő tartalmi szabályzók – irányelvek és alapprogramok között szabályozott „Az alapfokú művészetoktatás követelményei és tantervi programja” – Az alapfokú művészetoktatás alapprogramja – 2022. (a 2022/2023. tanévtől hatályba lépő 2. számú melléklet) alapján végzi oktató – nevelő munkáját.

Az alapfokú művészetoktatás alapprogramja részét képező követelmények és tantervi programok tartalmazzák azokat a követelményszinteket és feltételeket, amelyet minden alapfokú művészeti iskolának teljesítenie, biztosítania kell.

2020. február 8-án hatályát veszítette az alapfokú művészetoktatás követelményei és tantervi programjának bevezetéséről és kiadásáról szóló 27/1998. (VI. 10.) MKM rendelet.

A Rendelet 1. számú melléklete változatlan formában az alapprogram 1. melléklete, amely szerint – az az alapfokú művészetoktatás követelményei és tantervi programjának bevezetéséről és kiadásáról szóló 27/1998. (VI. 10.) MKM rendelet módosításáról szóló 3/2011. (I. 26.) NEFMI rendelet hatályba lépését megelőzően – folytatott képzések felmenő rendszerben folytathatók, oly módon, hogy a tanulmányaikat már megkezdett tanulók azt legkésőbb a 2026/2027. tanévig be tudják fejezni.

A Rendelet 2. számú melléklete változatlan formában az alapprogram 2. melléklete, amelyet alkalmazni kell a 2011/2012. tanévben és az azt követően megkezdett képzésekre.

Az alapfokú művészetoktatás alapprogramja 2022-ben központilag került átdolgozásra, kiegészült az 5. művészetiág, a cirkuszművészet programjának kidolgozásával és az 5 művészeti ág közösen megfogalmazott céljaival.

Az alapprogramban felerősödik a holisztikus szemlélet, pedagógia és értékelés, amely „olyan nevelés, fejlesztés és oktatás, amely az embert a maga teljességében: testi, lelki, szellemi és szociális egységében szemléli.”⁹

⁹ Az Alapprogram tartalmi szabályozásának fogalomrendszere – 2022.

A holisztikus értékelés: „figyelembe veszi a tanulás elméleti, viselkedési, szociális és érzelmi vonatkozásait, a tanuló körülményeit, meghatározza a tanulási folyamat következő lépéseit, a tovább haladás útját.”¹⁰

Az Alapprogram 2022. az alábbi kompetenciák fejlesztésére teszi a hangsúlyt:

A művészetoktatás során kialakítandó, megerősítendő és fejlesztendő ismeretek, képességek, attitűdök rendszerének alapvető elemei, amelyre a fejlesztési célok irányulnak.

- Személyes kompetenciák: érzelmi és kognitív tényezők
- Szociális kompetenciák: együttműködés, kommunikáció, konfliktuskezelés, szabálykövetés, felelősségvállalás, kezdeményezés
- Szakmai kompetenciák: a művészeti ág tevékenységrendszeréhez kapcsolódó szakmaspecifikus képességek
- Módszerkompetenciák: mérlegelő gondolkodás, problémamegoldás, munkamódszer, munkastílus

Kiemelten fontosnak tartja az Európai Unió ajánlása szerinti és a hazai sajátosságokat figyelembe vevő, a NAT által meghatározott, és a tanulási területeken átívelő kulcskompetenciák meghatározását:

- a tanulás kompetenciái
- kommunikációs kompetenciák: anyanyelvi, idegen nyelvi
- digitális kompetenciák
- matematikai gondolkodási kompetenciák
- személyes és társas kompetenciák
- kreativitás, önkifejezés és kulturális tudatosság
- munkavállalói, vállalkozói kompetencia

A művészetoktatás kiemelten foglalkozik a kreativitás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetencia fejlesztésével, és jelentős szerepet tölt be a többi kompetenciaterület fejlesztésében.

¹⁰ Az Alapprogram tartalmi szabályozásának fogalomrendszere – 2022.

A választott kerettanterv által meghatározott óraszám feletti kötelező tanórai foglalkozások, továbbá a kerettantervben meghatározottakon felül a nem kötelező tanórai foglalkozások megtanítandó és elsajátítandó tananyaga, az ehhez szükséges kötelező, kötelezően választandó vagy szabadon választható tanórai foglalkozások megnevezése, óraszama

Intézményünk alapfokú művészeti iskola, amelyben a tanuló térítési vagy tandíj fizetése mellett tanulhat.

„Az alapfokú művészeti iskolában heti hat tanórai foglalkozás biztosított térítési díj ellenében a főtárgy gyakorlatának és elméletének elsajátításához, valamint tanévenkénti egy meghallgatás és egy művészi előadás, továbbá e szolgáltatások körében az iskola létesítményeinek, felszereléseinek használata. Minden esetben ingyenes a hátrányos helyzetű tanuló részére az első alapfokú művészetoktatásban való részvétel.”¹¹

Intézményünk az alapfokú művészetoktatás alapprogramja és a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény alapján szervezi meg a tanítást, így kerettanterv feletti órászámmal nem rendelkezik.

A KÉPZÉS STRUKTÚRÁJA

Intézményünkben tanulható tanszakok és tantárgyak

Fafúvós tanszak tantárgyai:	furulya, fuvola, oboa, klarinét, szaxofon, fagott
Rézfúvós tanszak tantárgyai:	furulya, trombita, kürt, harsona-tenorkürt-baritonkürt, tuba
Akkordikus tanszak tantárgyai:	gitár, ütő
Billentyűs tanszaktantárgyai:	zongora, orgona
Vonós tanszak tantárgyai:	hegedű, brácsa, gordonka, nagybőgő
Vokális tanszak tantárgya:	magánének
Zeneismeret tanszak tantárgyai:	szolfézs kötelező, szolfézs, zeneismeret, zenetörténet-zeneirodalom, zeneelmélet
Kamarazene tanszak tantárgyai:	kamarazene, zenekar, kórus

¹¹ 2011. évi CXC. törvény 16§ (3)

Az intézménytípusra jellemző tantárgyi csoportosítás

- **Főtárgy** - a művészeti ág tantervi programjában elsődlegesenként megjelölt tantárgy,
- **Kötelező tárgy - Kötelezően választható tantárgy** - a főtárgy tananyagának feldolgozásához, elmélyítéséhez szükséges tantárgy,
- **Választható tantárgy** - a főtárgy ismeretanyagát kiegészítő tantárgy

Hangszeres és vokális tanszakok - egyéni képzés

Főtárgy: hangszeres tantárgyak és magánének

Kötelező tantárgy: szolfézs kötelező*

Kötelezően választható tantárgyak: szolfézs, zeneismeret, zenetörténet-zeneirodalom, zeneelmélet, kamarazene, zenekar, kórus, *felvételire felkészítő szolfézs***

Választható tantárgyak: szolfézs, zeneelmélet, zenetörténet-zeneirodalom, zeneismeret, második hangszer, magánének, kamarazene, zenekar, kórus, tehetséggondozás

A kötelező, a kötelezően választható vagy a választható tantárgyak esetében minden esetben fenntartói engedélyeztetéshez kötött a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 4. mellékletében meghatározott minimum és/vagy maximum csoportlétszámtól való eltérés.

Alapfokú művészeti iskola, zeneművészeti ágon a csoportlétszámok esetében meghatározott

- minimum létszám: 6 fő
- maximum létszám: 15 fő
- átlag létszám: 8 fő.

Korrepetíció (zongorakíséret): a hangszeres (kivéve zongora, orgona, gitár tantárgyak) és a vokális tanszakok tantárgyaihoz szorosan kapcsolódó kötelező kiegészítő foglalkozás.

** Ha a tanuló már teljesítette a kötelező tantárgy követelményeit és szolfézs kötelező tárgyból előrehozott alapvizsgát tett, akkor helyette a kötelezően választható tantárgyak közül köteles egyet felvenni.*

****** A felvételire felkészítő szolfézszt főszabály szerint megelőzi a szolfézs kötelező tantárgy 4. évfolyamának elvégzése és a művészeti alapvizsga teljesítése szolfézs tárgyból. A felvételire felkészítő szolfézs esetén mikro csoportban 1-2 fő tanuló részvételével is megszervezhető a szolfézs, mert a felvételire történő felkészítés szolfézs tantárgyból is egyénre szabott. Szakirányú továbbtanulás esetén a szolfézs felvételi vizsga része a felvételi követelményrendszernek, elvárásrendszere képzőintézményenként eltérhet.

Óratervek „A” tagozat – egyéni képzés

Az „A” tagozatos óratervek magukba foglalják az előképző, az alapfokú és a továbbképző évfolyamokat. Az első (zárójelben levő) számjegy az előképző, a második számjegy az alapfokú, a harmadik számjegy a továbbképző évfolyamainak számát jelenti. Az előképző évfolyamokat nem kötelező elvégezni.

Óraterv 1

Tantárgy	Évfolyamok											
	Előképző		Alapfok						Továbbképző			
	(1)	(2)	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Főtárgy	(2)	(2)	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Kötelező tantárgy	(2)	(2)	2	2	2	2						
Kötelezően választható tantárgy							2	2	2	2	2	2
Választható tantárgy	(0-2)	(0-2)	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2
Összes óra:	(4-6)	(4-6)	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6

A képzés évfolyamainak számai

(2)+6+4 évfolyam: furulya, fuvola, oboa, klarinét, szaxofon, fagott, trombita, kürt, harsona-tenorkürt-baritonkürt, tuba, gitár, ütő, zongora, hegedű, gordonka

Óraterv 2

Tantárgy	Évfolyamok									
	Elő- képző	Alapfok				Továbbképző				
	(1)	1	2	3	4	5	6	7	8	
Főtárgy	(2)	2	2	2	2	2	2	2	2	
Kötelező tantárgy	(2)	2	2	2	2					
Kötelezően választható tantárgy						2	2	2	2	
Választható tantárgy	(0-2)	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	
Összes óra:	(4-6)	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	

A képzés évfolyamainak számai

(1)+ 4+4 évfolyam: brácsa, nagybőgő, orgona

Óraterv 3

Tantárgy	Évfolyamok						
	Előképző	Alapfok					
	(1)	1	2	3	4	5	6
Főtárgy	(2)	2	2	2	2	2	2
Kötelező tantárgy	(2)	2	2	2	2		
Kötelezően választható tantárgy						2	2
Választható tantárgy	(0-2)	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2
Összes óra:	(4-6)	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6

A képzés évfolyamainak számai

(1)+6 évfolyam: magánének

A tanítási órák időtartama

Főtárgy: „A” tagozaton 2x30 perc (egyéni)

Kötelező tantárgy: „A” tagozaton a 4. évfolyam végéig 2x45 perc (csoportos)

Kötelezően választható tantárgy: 5-10. évfolyamig

Csoportos foglalkozás: 2x45 perc

(zenekar, kórus: minimum 9 fő; kamarazene, 2-8 fő)

Választható tantárgy: Az előképző 1. évfolyamától a képzés teljes idejében 1 vagy 2 tantárgy, valamint 2. évfolyamtól 1x30 perc egyéni tehetséggondozás

Egyéni foglalkozás: minimum 1x30 perc

Csoportos foglalkozás: minimum 1x45 perc

Csoportos foglalkozások létszáma:

zenekar, kórus: minimum 9 fő; kamarazene, 2-8 fő

Korrepetíció ideje:

Hangszeres tanszakok: (minimum)

Ek.1-2. és 1. évfolyam 5 perc

2-3. évfolyam 10 perc

4. évfolyamtól 15 perc

Vokális tanszak: A teljes képzési időben 20 perc

Óratervek – „B” tagozat – egyéni képzés

Főtárgy: hangszeres és vokális tanszakok - alapfok 2. évfolyamától

Kötelező tantárgy: szolfézs

Kötelezően választható tantárgy: zongora (kivéve a zongora, orgona, főtárgyak esetében) a 3. évfolyamtól, zeneelmélet, zenetörténet-zeneirodalom, *felvételig felkészítő szolfézs***

Választható tantárgyak: zeneelmélet, zenetörténet-zeneirodalom, zeneismeret, második hangszer, magánének, kamarazene, zenekar, kórus,

Korrepetíció (zongorakíséret): a hangszeres (kivéve zongora, orgona, gitár tantárgyak) és a vokális tanszakok tantárgyaihoz szorosan kapcsolódó kötelező kiegészítő foglalkozás.

Óratervek – „B”-tagozat

Az „B” tagozatos évfolyamok óratervei magukba foglalják az előképző, az alapfokú és a továbbképző évfolyamokat. A zárójelbe tett évfolyamok az „A” tagozaton végzett előtanulmányokat jelentik. Az előképző évfolyamokat nem kötelező elvégezni.

Óraterv 4

Tantárgy	Évfolyamok											
	Előképző		Alapfok						Továbbképző			
	(1)	(2)	(1)	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Főtárgy	(2)	(2)	(2)	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Kötelező tantárgy	(2)	(2)	(2)	2	2	2	2	2	(2)	(2)	(2)	(2)
Kötelezően választható tantárgy					0-1	0-1	0-1	0-1	1-(2)	1-(2)	1-(2)	1-(2)
Választható tantárgy	(2)	(2)	(2)	0-2	1-2	1-2	1-2	1-2	1-2	1-2	1-2	1-2
Összes óra:	(4-6)	(4-6)	(4-6)	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6

A képzés évfolyamainak száma

(2+1)+5+4 **évfolyam:** furulya, fuvola, oboa, klarinét, fagott, szaxofon, trombita, kürt, harsona-tenorkürt-baritonkürt, tuba, ütő, gitár, zongora, hegedű, gordonka

A Továbbképző 7-10. évfolyamon a Kötelező tantárgy helyett Kötelezően választható tantárgy is választható.

Óraterv 5

Tantárgy	Évfolyamok								
	Előkép- ző	Alapfok				Továbbképző			
	(1)	(1)	2	3	4	5	6	7	8
Főtárgy	(2)	(2)	2	2	2	2	2	2	2
Kötelező tantárgy	(2)	(2)	2	2	2	(2)	(2)	(2)	(2)
Kötelezően választható tantárgy				1	1	1-(2)	1-(2)	1-(2)	1-(2)
Választható tantárgy	(0-2)	(0-2)	1-2	1-2	1-2	1-2	1-2	1-2	1-2
Összes óra:	(4-6)	(4-6)	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6

A képzés évfolyamainak száma

(1+1)+**3+4 évfolyam**: brácsa, nagybőgő, orgona

A Továbbképző 7-10. évfolyamon a Kötelező tantárgy helyett Kötelezően választható tantárgy is választható.

Óraterv 6

Tantárgy	Évfolyamok						
	Előkép- ző	Alapfok					
	(1)	(1)	2	3	4	5	6
Főtárgy	(2)	(2)	2	2	2	2	2
Kötelező tantárgy	(2)	(2)	2	2	2	2	2
Kötelezően választható tantárgy				1	1	1	1
Választható tantárgy	(0-2)	(0-2)	0-2	1-2	1-2	1-2	1-2
Összes óra:	(4-6)	(4-6)	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6

A képzés évfolyamainak száma

(1)+6 évfolyam: magánének

A tanítási órák időtartama

Főtárgy: „B” tagozaton 2x45 perc (egyéni)

Kötelező tantárgy: 2x45 perc (csoportos)

Kötelezően választható tantárgy:

Egyéni foglalkozás: minimum 1x30 perc

Választható tantárgy: 1 vagy 2 foglalkozás

Egyéni foglalkozás: minimum 1x30 perc

Csoportos foglalkozás: minimum 1x45 perc

Korrepetíció ideje:

Hangszeres tanszakok:

2. évfolyam 15 perc

3-4. évfolyam 20 perc

5. évfolyamtól 25 perc

Vokális tanszak:

A teljes képzési időben minimum 30 perc

Zeneismeret és kamarazene tanszakok - csoportos képzés

„A” TAGOZAT

Főtárgy: szolfézs, zenetörténet-zeneirodalom, zeneelmélet, kamarazene

Kötelező tantárgy: szolfézs és zeneelmélet főtárgynál zongora; zenetörténet-zeneirodalom és kamarazene főtárgynál zongora vagy az előzőleg tanult hangszeres tárgy

Választható tantárgy: második hangszer, magánének, kamarazene, zenekar, kórus, szolfézs, zenetörténet-zeneirodalom, zeneelmélet, zeneismeret,

Óraterv 7

Tantárgy	Évfolyamok											
	Előképző		Alapfok						Továbbképző			
	(1)	(2)	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Főtárgy	(2)	(2)	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Kötelező tantárgy			2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Választható tantárgy	(1-2)	(1-2)	1-2	1-2	1-2	1-2	1-2	1-2	1-2	1-2	1-2	1-2
Összes óra:	(2-4)	(2-4)	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6

A képzés évfolyamainak száma

(2)+6+4 évfolyam: szolfézs főtárgy

Az első (zárójelben levő) számjegy az előképző, a második számjegy az alapfokú, a harmadik számjegy a továbbképző évfolyamainak számát jelenti. Az előképző évfolyamokat nem kötelező elvégezni.

Óraterv 8

Tantárgy	Évfolyamok					
	Alapfok		Továbbképző			
	1	2	3	4	5	6
Főtárgy	2	2	2	2	2	2
Kötelező tantárgy	2	2	2	2	2	2
Választható tantárgy	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2
Összes óra:	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6

A képzés évfolyamainak száma

(2+4) 2+4 évfolyam: zenetörténet-zeneirodalom, zeneelmélet, kamarazene,

Az

első (zárójelben levő) számjegy az előtanulmányok, a második számjegy az alapfokú évfolyam, a harmadik számjegy a továbbképző évfolyamainak számát jelenti.

A zenetörténet-zeneirodalom és zeneelmélet tantárgyak főtárgyként, kötelezően választható, vagy választható tantárgyként az alapfok 5. évfolyamától tanulhatók.

A kamarazene főtárgyként csak az alapfokú hangszeres vagy vokális évfolyamok elvégzése után, kötelezően választható tantárgyként a 4. évfolyam után tanulható.

A kamarazene, zenekar, kórus választható tantárgyként, a tanuló képessége, megszerzett tudása szerint, felvehető az alapfokú évfolyamon is.

A választható tantárgyak képzési ideje:

szolfézs kötelező: (2)+4 évfolyam (előképző 1-2) + alapfok 1-4. évfolyam

zeneismeret: 2+4 évfolyam, kötelezően választható tantárgyként az alapfok 5. évfolyamától tanulható

zenekar: kötelezően választható tantárgyként az alapfok 5. évfolyamától ajánlott, a tanuló képességei alapján ennél korábbi tanévtől is tanulható

kórus: kötelezően választható tantárgyként az alapfok 5. évfolyamától ajánlott, a tanuló képességei alapján ennél korábbi tanévtől is tanulható

A tanítási órák időtartama

Főtárgy: „A” tagozaton 2x45 perc

kamarazene csoportlétszáma: minimum 2 fő

Kötelező tantárgy: „A” tagozaton egyéni 2x30 perc

Választható tantárgy:

Egyéni foglalkozás minimum 1x30 perc

Csoportos foglalkozás minimum 1x 45 perc

zenekar, kórus minimum 9 fő; improvizáció, kamarazene: 2-8 fő

Korrepetíció (zongorakiséret): a teljes képzési idő alatt a kötelező hangszerhez szorosan kapcsolódó kötelező kiegészítő foglalkozás ideje az Ek.1-2. és 1. évfolyamban 5 perc, a továbbiakban minden évfolyamban 10 perc (kivéve zongora, orgona, gitár tantárgyak)

„B” TAGOZAT

Főtárgy: szolfézs

Kötelező tantárgy: zongora

Választható tantárgy: második hangszer, magánének, kamarazene, zenekar, kórus, zenetörténet-zeneirodalom, zeneelmélet

Óraterv 9

Tantárgy	Évfolyamok							
	Alapfok				Továbbképző			
	3	4	5	6	7	8	9	10
Főtárgy	2	2	2	2	2	2	2	2
Kötelező tantárgy	2	2	2	2	2	2	2	2
Választható tantárgy	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2
Összes óra:	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6

A képzés évfolyamainak száma

4+4 évfolyam: szolfézs

Az első számjegy az alapfok, a második számjegy a továbbképző évfolyamainak számát jelenti. „B” tagozatra a tanulót a zenei előtanulmányokat követően, az alapfok harmadik évfolyamától lehet irányítani.

A tanítási órák időtartama

Főtárgy: csoportos 2x45 perc

Kötelező tantárgy: egyéni 2x30 perc

Választható tantárgy:

Egyéni foglalkozás: minimum 1x30 perc

Csoportos foglalkozás: minimum 1x45 perc

zenekar, kórus minimum 9 fő; kamarazene: 2-8 fő

Korrepetíció: a teljes képzési idő alatt a kötelező hangszerhez szorosan kapcsolódó kötelező kiegészítő foglalkozás egységesen 10 perc (kivéve zongora, orgona, gitár tantárgyak)

Az oktatásban alkalmazható tankönyvek, tanulmányi segédletek és taneszközök kiválasztásának elvei

A **törzsanyag** elvégzéséhez használt könyvek, kották kiválasztása a tantervben ajánlott tankönyv- és kottajegyzék alapján történik. Az azonos hangszer, tárgyat tanító tanárok úgy választják ki a tananyagot, hogy - ha nem azonos könyvből, kottából tanítanak - az átjárhatóság, a más tanárhoz történő átosztás lehetősége fennmaradjon. Ennek az elvnek az érvényesülését a tanszakvezető biztosítja.

A **kiegészítő anyag** kiválasztása, a hozzá szükséges könyvek, kották meghatározása a tanár joga. Kikötés, hogy a választással alapos előzetes egyeztetés nélkül sem a növendék szüleinek, sem az iskolára nem róhat a szokásosnál nagyobb anyagi terhet.

A választható tantárgyak, foglalkozások és a pedagógusválasztás szabályai

Az iskolánkban oktatott tárgyak:

- főtárgy
- kötelező tantárgyak
- kötelezően választható tantárgyak
- választható tantárgyak

A szolfézs kötelező tárgy 4. évfolyamig minden zeneiskolai növendék számára kötelező. A művészeti alapvizsga letétele után a szolfézs tárgy helyett kötelezően választandó tantárgyak:

- Szolfézs
- Zeneismeret
- Zenetörténet-zeneirodalom
- Zeneelmélet
- Kamarazene
- Zenekar
- Kórus

Az elméleti csoportok esetén - amennyiben a tanítási órák időpontja nem egyeztethető a növendék egyéb elfoglaltságaival - lehetőséget biztosítunk másik csoportba való áthelyezésre.

Alapfokú művészeti iskolában, zeneművészeti ágban, tanítási hetenként a tanuló részére biztosított négy foglalkozás együttes időtartama csak egyéni foglalkozás vagy egyéni és csoportos foglalkozás esetén legalább százötven perc, kizárólag csoportos foglalkozás esetén minden művészeti ágban legalább száznyolcvan perc.

Térítési díj ellenében igénybe vett heti tanórai foglalkozásainak összes időtartama nem haladhatja meg a 6 alkalmat vagy háromszáz percet.

Növendékeink a heti 4 kötelező tanórai foglalkozásokon felül választható tárgyat általában képességeik, adottságaik, előrehaladási eredményeik alapján főtárgyi tanáruk javaslatára választanak.

Az iskola által alkalmazott sajátos pedagógiai módszerek

Zenei munkaképesség - gondozás

A zenei tanulmányok megkezdéséhez szükséges képességek fejlesztése, a zenetanulás egésze alatt alkalmazható, a hangszerstanulásból adódó tartáshibák elkerülése, a zenetanulás folyamatának maximális támogatottsága/támogathatósága érdekében intézményünk nevelőtestülete elvégezte a Zenei munkaképesség – gondozás akkreditált, 30 órás továbbképzését.

A Zenei munkaképesség – gondozás módszerét a tanfolyam sikeres teljesítése után a nevelőtestület a Pedagógiai Programba is beépítette.

A Zenei munkaképesség – gondozás, - Kovács módszer - zeneiskolai tantervét az intézmény számára Dr. Pásztor Zsuzsa dolgozta ki, melyet a Pedagógiai Program melléklete változtatás nélkül tartalmaz.

A tanulók képesség kibontakoztatásának elősegítése

Az EFOP 3.2.6-16-2016-00001 „A tanulók képesség kibontakoztatásának elősegítése a köznevelési intézményekben” című projekt keretében, a Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem partnerintézményeként az átvett szakmai programok tananyagát, módszertanát alkalmazzuk a tanórai tevékenységekben (beleértve a fakultációkat, a projekt alapú és az epochális tanulásszervezési formákat is), valamint a tanórán kívüli egyéb nevelő-oktató munkában, a helyi tantervi és tantárgyi programoknak megfelelően a szakkörökben, a szabadidős tevékenységek során, nyári táborokban.

Projektoktatás

Projekt minden olyan tevékenység, amely egy szervezet számára olyan egyszeri és komplex feladatot jelent, mely teljesítési időtartama, teljesítésének költségei, egyéb erőforrásai meghatározott, jól differenciált cél elérésére irányul.

A projekt olyan életszerű feladategység, melynek során a tanulók hosszabb időn keresztül önállóan, ill. tanári segítséggel elmélyülnek egy közösen kiválasztott témában, és a munka eredménye valamilyen közös produktumban jelenik meg. Olyan sajátos tanulásszervezés ez, melynek fókuszában valamilyen valóságos probléma, tennivaló, elvégzendő tevékenység áll. Jellemző, hogy a projekt végére a tanulócsoporttól olyan tárgyi vagy szellemi produktumot várunk el, mely a lehető legszélesebb vonatkozásban tárja fel az adott témát, gondolkört. A projekt időtartama alatt a diákok csoportokban dolgoznak, előzetes feladatokat kapnak, az iskola falait is elhagyhatva, akár külső helyszínen (koncert, múzeum) ismerkedhetnek meg az adott témával. Digitális anyagokat, fotókat, tablókat készíthetnek, bemutatják, publikálják azokat. A projektmódszer lehetővé teszi a jelenségek komplex vizsgálatát, az egyes kiemelt részterületekben való elmélyülést, többféle kutatási módszer alkalmazását és az együttműködést a projekt többi résztvevőjével. Az adott tanévben kiválasztott projekt témája és felelőse az iskola Éves munkatervében kerül meghatározásra.

Projekt fázisok:

tervezés: - projektterv

- szakmai ütemterv
- erőforrás terv
- költségterv
- szükséges elemzések

megvalósítás: - működtetés

- kontroll
- folyamatos kommunikáció
- rendszeres jelentések
- dokumentálás
- költségfigyelés
- módosítások
- értékelés
- átadás

lezárás: tapasztalatok, visszacsatolások

Projektoktatás megvalósítható bármely tanszakon, tanszakok közötti együttműködés keretein belül vagy az elméleti szolfézs órákon is.

A zeneiskolai tanulmányok előkészítése

Iskolánk kiemelt figyelmet fordít az általános iskolás kort megelőző ismeretterjesztésre, hangszerbemutató hangversenyek szervezésére. Kapcsolatot épít és ápol a város óvodáival, hangversenyek megtartásával bekapcsolódik az óvodások ünnepeibe, életébe.

Fontosnak tartjuk, hogy a gyermekek zenei oktatás-nevelése minél korábbi életkorban elkezdődhessen. Így zeneiskolánk óvodások részére ismeretterjesztő, hangszerbemutató foglalkozásokat szervez.

Az óvodások rendszeresen részt vehetnek számukra szervezett zeneóvodás foglalkozásokon, bekapcsolódhatnak Zeneiskolánk életébe, értesülhetnek hangversenyeinkről, már óvodás korban megismerkedhetnek a Zeneiskola életével.

Ez a lehetőség nemcsak zenei tanulmányaik szempontjából, de későbbi hangszerválasztásuk kapcsán is fontos.

A minél kisebb korban megkezdett zenei nevelésnek számos fejlesztő, tehetséggondozó és transzfer hatása ma már bizonyított, így intézményünk elkötelezett arra, hogy nyisson az óvodások világa felé, számukra értékes, személyiséget fejlesztő, tehetséget gondozó szakmailag kidolgozott programot kínáljon.

A Zeneóvoda programjának része, hogy egy tanév alatt az óvadás gyermekek rövid, életkoruknak megfelelő hangszerbemutató sorozatban valamennyi oktató hangszerünkkel megismerkedjenek.

Az intézményben oktató hangszerek közül a furulya tanítása különleges helyzetű. Növendékeink fa és rézfúvós tanszakokra is korán jelentkeznek, beiskolázásuk már alsó tagozatos korokban megtörténik.

Így a nevelőtestület fontosnak tartja a furulya, mint előkészítő hangszer oktatásának lehetőségét.

A gyermekek fogazata, tüdeje, testalkata, erőnléte a fúvós hangszerek tanulásához jellemzően az általános iskola 3-6. osztálya közötti időben éri el a kívánt érettséget és egyéni szinten történik meg. Fa és rézfúvós hangszer tanítása csak ezután lehetséges, az egyéni érettségtől függően.

Ezért intézményünkben furulyát, fúvós hangszeres tanulmányok előkészítéseképpen, a későbbi tanulmányok megalapozására fa és rézfúvós pedagógusaink mindegyike oktat.

A fuvola hangszer előkészítésére intézményünkben a növendékek fife hangszeren kezdik meg zenei tanulmányaikat.

Hangszerválasztás során kiemelten fontosnak tartjuk, hogy egyetlen esetben se történjen túl korán a hangszeren való tanulás megkezdése, csak, ha annak fizikai, életkori feltételei biztosítottak.

Felkészítés felsőbb zenei tanulmányokra

Külön fejlesztést és több önálló gyakorlást igényel, ha a tehetséges tanuló zenei pályára szeretne lépni.

Ehhez az iskola a feltételeket biztosítja:

- szolfézs, zeneelméleti felkészítés a felvételt megelőző években,

- kötelező zongora tárgy tanulása,
- felvételizők rendszeres meghallgatása,
- előzetes meghallgatásokra és a felvételre történő felkészítés és elkísérés.

A felvételi vizsgákra, előfelvételikre, versenyekre a tanár, szükség esetén zongorakísérő is elutazik a tanulóval. Rendszeresen fellépéseket szervezünk részükre, hogy a szükséges rutint megszerezzék. Zenei táborokba, kurzusokra küldjük őket.

A továbbtanulók felkészítésére „B” tagozatos szolfézscsoportot vagy egyéni csoportos szolfézsórárt (felvételre felkészítő szolfézs) indítunk a 4. évfolyamtól kezdve.

A továbbtanuló növendékek számára szervezett felvételre felkészítő szolfézs csoport vagy egyéni csoportos szolfézsóra a csoportlétszám minimumától történő eltérés esetén fenntartói engedélyezéshez kötött.

A tanuló tanulmányi munkájának írásban, szóban vagy gyakorlatban történő ellenőrzési és értékelési módja, diagnosztikus, szummatív, fejlesztő formái, valamint a magatartás és szorgalom minősítésének elvei

Az iskolai beszámoltatás, az ismeretek számonkérésének követelményei és formái

Az ismeretek számonkérésének követelményeit a Nemzeti Alaptantervhez illeszkedő tartalmi szabályzók – irányelvek és alapprogramok között szabályozott „Az alapfokú művészetoktatás követelményei és tantervi programja – Az alapfokú művészetoktatás alapprogramja – 2022.” alapján határozzuk meg.

Elméleti tárgyakból a beszámoltatásnak szóbeli és írásbeli formái lehetnek.

A szolfézs, zenetörténet-zeneirodalom és zeneelmélet órákon jellemzően egyéni szóbeli, illetőleg frontális számonkéréssel történik az ismeretek ellenőrzése.

Az írásbeli formát a félévi beszámoltatáskor, valamint a tanév végi vizsga során alkalmazzuk. Néhány óra anyagából a tanév folyamán számonkérő dolgozat íratható.

A beszámoltatás szóbeli formái:

- Egyéni számonkérés
- Frontális ellenőrzés
- Tanév végi vizsga

A beszámoltatás írásbeli formái:

- Számonkérő dolgozat néhány óra anyagából
- Félévi beszámoló
- Házi dolgozat zeneirodalom-zenetörténet tantárgy esetén
- Év végi vizsga

Az ismeretek számonkérésének követelményei és formái hangszeres – főtárgyi – órákon:

Jól felépített, arányos időbeosztást feltételező hangszeres órán kerüljön sor az előző órán feladott gyakorlatok eljátszására, mellyel a növendék számot adhat tudásáról, az elvégzett otthoni gyakorlás eredményességéről és hatékonyságáról.

Az óra közben felmerülő technikai problémák azonnali megoldására törekedjen a pedagógus a magyarázattal, hangszeres bemutatójával, illetve olyan gyakorlási módszerek megtanításával, melyek lehetővé teszik a növendék számára a probléma megoldását.

Főtárgyi/hangszeres beszámoltatás formái:

- szereplés tanulói/növendékhangversenyen
- szereplés bármely iskolai rendezvényen
- szereplés külső helyszínen, külső rendezvényen
- félévi vizsgahangverseny
- évvégi vizsgahangverseny
- félévi vagy évvégi zártkörű vizsga
- etűdvizsga
- előre meghatározott tematikus téma alapján szervezett évfolyamonkénti vizsga
- B-tagozatos tanulók meghallgatása
- versenyre készülő tanulók meghallgatása

A tanuló jutalmazásával összefüggő, a tanuló magatartásának, szorgalmának értékeléséhez, minősítéséhez kapcsolódó elvek

A gyermeket, a tanulót a tőle elvárhatónál jobb teljesítményéért jutalmazni kell.

Intézményünk a kiemelkedő tanulmányi eredményeket elérő növendékeket az értékelésen túl elismeréssel is jutalmazza.

Ennek formái:

- szaktanári írásbeli dicséret

- igazgatói írásbeli dicséret
- tanév végén oklevél
- tanév végén tárgyi jutalom
- Mezriczky díj odaítélése

Tanév végén oklevél adható azon növendék számára, aki versenyen indult, de helyezést nem ért el.

Ugyanígy oklevél adásával szeretné a nevelőtestület a művészeti alap vagy záróvizsgát tett növendékek kitartását, munkáját elismerni.

Tanév végén tárgyi jutalmat az a növendék kaphat, aki abban a tanévben megyei, POK szintű, regionális, országos, vagy nemzetközi, online vagy személyes jelenlétben zajló versenyen Különdíjat, I., II., III., helyezést, Arany-, Ezüst-, vagy Bronz minősítést ért el.

Mezriczky díj odaítéléséről a nevelőtestület dönt. Mezriczky díjat az a továbbképző évfolyamos, zeneiskolai tanulmányait befejező növendék kaphat, aki zeneiskolai tanulmányai egésze alatt, éveken át tartó kiemelkedő munkájával, vállalt szerepléseivel mindvégig öregbítette intézményünk hírnevét, és akinek szorgalma, hozzáállása példaként állítható a zenét tanuló gyermekek elé.

A szorgalomjegyek megállapításának elvei

- **Példás** annak a tanulónak a szorgalma, akinek a tanítási órákra való felkészültsége képességeihez képest kifogástalan, továbbá a tanórákon aktív.
- **Jó** annak a tanulónak a szorgalma, aki iskolai munkáját teljesíti, vállalt feladatait elvégzi.
- **Változó** annak a tanulónak a szorgalma, aki a munkájában csak időnként tanúsít törekvést, kötelességét csak ismételt figyelmeztetés után teljesíti.
- **Hanyag** annak a tanulónak a szorgalma, aki képességeihez mérten keveset tesz a tanulmányi fejlődése érdekében. Kötelességét gyakran elmulasztja, munkájában nem megbízható.

Intézményünk, mint alapfokú művészeti iskola, hagyományos Zeneiskola a tanulók szorgalmának értékelésével élhet.

A magatartás osztályzást az elsősorban egyéni hangszeres órákon alapuló zenei tanulmányok során írásban nem alkalmazzuk. Tanulóink magatartását szóban a tanulónak és szülőjének értékelhetjük.

A csoportbontások és az egyéb foglalkozások szervezési elvei

Intézménytípusunkban az elméleti tárgyak foglalkozásait a 2011. évi CXC. törvény 4. mellékletében meghatározottak szerint szervezzük. Zeneismeret tanszak tantárgyai esetében a minimum csoportlétszám: 6 fő, maximális csoportlétszám: 15 fő, átlagléttség: 8 fő.

A szakirányban továbbtanuló, versenyre készülő valamint „B” tagozatos növendékek számára egyéni illetve kiscsoportos foglalkozás szervezhető.

Magánének szakos tanulóink sajátos helyzetére tekintettel számukra megfelelő létszám esetén külön szolfézs csoportot indítunk.

Telephelyeinken amennyiben nincs megfelelő számú jelentkező, a szolfézs csoportot minimum létszám alatt is elindítjuk, ezzel biztosítva a jelentkezett tanulók számára a zeneoktatásban való részvételt.

Egészségnevelési és környezeti nevelési elveink, programjaink, tevékenységeink

Iskolánkban az alapfokú művészeti iskolai oktatás – nevelés keretei között is figyelemmel vagyunk és fontosnak tartjuk az egészségnevelési, környezeti nevelési és a fenntartható fejlődést biztosító elvek, programok, tevékenységek megvalósítását.

Az egészség megőrzése, az egészséges életmódra történő nevelés megvalósítása érdekében iskolánk alkalmazza a zenei munkaképesség - gondozás (ZMG) pedagógiai módszerét, amely során tanulóink nemcsak hangszerükön játszani tanulnak meg, hanem a zenész egészségmegőrzésének alapelveit is elsajátítják.

A zeneszerű életmód kialakítása, a zenei ártalmak kiküszöbölése nagyon fontos számunkra.

3.A ZMG hármás feladatköre¹²

1) *Előkészíti* az emberi szervezetet a várható terhelésekre és konkrét tennivalókra (Hangszeres tartások és mozgások alapozása, a helyes légzés megtanítása, a gyakorlási állóképesség és a szereplési alkalmasság fizikális alapjainak megteremtése).

2) *Védelmet nyújt* a foglalkozási ártalmak ellen. (Megelőzi a mozgatórendszer túlerőltetését, feloldja az idegi és fizikai fáradtságot, ellensúlyozza az egyoldalú terheléseket, korrigálja az aszimmetriás tartásokat, védi és pihenteti a hallószervet, fenntartja a szervezet idegi és hormonális szabályozásának kiegyensúlyozott működését.

3) Megerőltetés, kimerülés esetén *segíti a munkaképesség helyreállítását* az egészségzónán belül. (Kímélő gyakorlási program, fokozatosan felépített mozgásedzés, regeneráló életrend.)

4. A ZMG pedagógiai eszközei¹³

A ZMG a muzsikáláshoz való erőteljes idegi és fizikai alkalmasság fejlesztésére és megőrzésére természetes edzőhatások kombinációját használja föl. Eszközei: a mozgás, az ésszerű munkamódszer, a pihenés helyes szervezése, a táplálkozás rendezése, a természeti környezet egészséges élethatásainak felhasználása (friss levegő, a víz, a napfény).

A zeneiskolai tanulmányok során környezetvédelmi okokból is figyelünk a jogtisztakottahasználatra és a környezeti terhek csökkentése, valamint a fenntartható fejlődés biztosítása érdekében elvárjuk, hogy tanulóink az alap hangszeres iskolák és elméleti tankönyvek, munkafüzetek eredeti példányaiból tanuljanak. Évről – évre bővítjük az iskolai kottatárat eredeti kották beszerzésével, amely minden pedagógus számára elérhető.

Zeneiskolai környezetünk fás, bokros, zöld udvarral rendelkezik, amelyben számos élőlény számára biztosítunk élőhelyet. Környezetünket olyan módon alakítjuk, hogy a tanulók példát kapjanak a méhlegelők fontosságáról, az ember és természet együttműködéséről, a természeti környezetünk megóvásáról. Faültetéssel, madárodúk telepítésével, kertünk gondozásával,

¹² A zenei munkaképesség-gondozás, A kovács módszer zeneiskolai tanterve a Szolnoki Bartók Béla Alapfokú Művészeti Iskola számára; kidolgozta: Dr. Pásztor Zsuzsanna

¹³ A zenei munkaképesség-gondozás, A kovács módszer zeneiskolai tanterve a Szolnoki Bartók Béla Alapfokú Művészeti Iskola számára; kidolgozta: Dr. Pásztor Zsuzsanna

zöldebbé tételével példát mutatunk tanulóink számára. Diákönkormányzati napunk egyik programja mindig környezetvédelmi témát dolgoz fel.

Figyelünk, példát mutatunk és tanulóinktól is elvárjuk az intézmény területén belül a rend, a tisztaság megóvását és a szelektív hulladékgyűjtés megvalósítását.

A gyermekek, tanulók esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések

A gyermeknek, a tanulónak joga, hogy képességeinek, érdeklődésének, adottságainak megfelelő nevelésben és oktatásban részesüljön, képességeit figyelembe véve továbbtanuljon, továbbá alapfokú művészetoktatásban vegyen részt tehetségének felismerése és fejlesztése érdekében.¹⁴

Az oktatás rendszerében kiemelt feladat a művészetoktatás, azon belül a művészeti nevelés annak érdekében, hogy az igényes művészeti tevékenység megszerettetése, elsajátítása, egész életre szólóan élményt adó értéket jelentsen.

Az alapfokú művészetoktatás feladata a művészi képesség, tehetség fejlesztése mellett a szakirányú továbbhaladásra való felkészítés is.

Az alapfokú művészeti iskolákban nem történik tankötelezettség teljesítése, a tanulói jogviszony létesítése a szülő vagy nagykorú, cselekvőképes tanuló esetén saját kezdeményezésre történik.

Cél:

- minden tanuló egyenlő bánásmódot kapjon
- szegregáció- és diszkriminációmentes oktatás – nevelés
- másság elfogadása
- minden tanuló férjen hozzá az iskola által kínált valamennyi szolgáltatáshoz
- esélyegyenlőség biztosítása

Esélyegyenlőség biztosításának feltételei:

- a pedagógusok ismerjék meg a növendékek szociális helyzetét is. Erre a növendék főtárgyi – hangszeres – tanárának van legnagyobb lehetősége

¹⁴ A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény 46§. (3) alapján

- a pedagógusok ismerjék meg a tanulók tanulási, gyakorlási képességeit, tanulási, gyakorlási nehézség esetén tárják fel a problémát
- a tanulási esélyegyenlőség eredményes segítésének egyik alapvető feltétele a tanulók személyiségének megismerése, a személyiséghez illeszkedő pedagógiai módszerek alkalmazása
- a tanulók önmagukhoz és másokhoz viszonyított kiemelkedő teljesítményeinek, tehetségjegyeinek feltárása, fejlesztése a tanórákon
- egyénre szabott tanulási követelmények, ellenőrzési – értékelési eljárások alkalmazása
- differenciálás alkalmazása
- egyéni beszélgetésekkel, a szülőkkel történő folyamatos kapcsolattartással segítsék a gyermekek közösségbe történő beilleszkedését
- problémás esetekben az intézmény vegye fel a kapcsolatot a gyermek általános vagy középiskolai osztályfőnökével, iskolájának vezetésével
- a tanulók szakértői véleményeinek és hátrányos helyzetű határozatainak nyomonkövetése
- egyéni fejlesztési tervek kidolgozása az egyéni oktatásban
- kiemelt figyelem a tanulói jogok biztosítására

Legfőbb célunk, hogy tanulóink hosszú évekre részesüljenek a zenetanulás pozitív előnyeiben. Iskolánkban a tanulók nem tankötelezettségen alapuló jogviszonyban tanulnak, ezért legfontosabb törekvésünk, hogy növendékmegtartó képességünket fokozzuk. A tanulók számára olyan tanulási környezetet alakítunk ki, egyéni fejlődési lehetőséget, az egyéni célok megvalósulását támogatjuk, amellyel tanulóink számára biztosított az alapfokú művészetoktatás 12 évfolyamának elvégzése.

Zenei pályát választó tanulóink kiemelt tehetségprogramban egyénre szabott támogatással indulnak a zenei pályán, amelynek megvalósulását továbbra is követjük, volt tanulóink számára fellépési lehetőséget, diplomahangversenyük anyagának bemutatását biztosítjuk.

A tanulási esélyegyenlőség biztosításának további elvei

- szülői kérelemre gyakorlási lehetőség biztosítása az iskolában (orgona, zongora, ütőhangszer)

- hangszerek biztosítása az otthoni gyakorláshoz (vonós, fa- és rézfúvós hangszerek, ütőhangszer)
- a szakmai napokon, művészeti tanulmányi versenyeken, fesztiválokon való részvétel biztosítása

Az iskola jellegéből és működési sajátosságaiból adódóan kevés a hátrányos helyzetű tanulóink.

A hátrányos helyzetű növendékekről elsősorban a térítési- és tandíjmentességhez leadott jegyzői határozatokból értesülünk, mely alapján biztosított a térítési vagy tandíjmentesség.

Szülői kérelemre, szociális alapon lehetősége van a szülőnek térítési- vagy tandíjkedvezményt, illetve részletfizetési lehetőséget igényelni.

Sajátos nevelési igényű tanulóink részére, valamint méltányossági okokból is biztosított a tanulók számára a térítésidíj mentesség lehetősége, amellyel tovább erősítjük annak a célnak a megvalósulását, hogy minden gyermek részesüljön a zenei tanulmányokban való részvétel lehetőségében.

Az otthoni felkészüléshez előírt írásbeli és szóbeli feladatok meghatározásának elvei és korlátai

Szükségesnek tartjuk, hogy tanulóink számára rendszeresen önálló otthoni felkészülésre alkalmas írásbeli/szóbeli/hangszeres gyakorlási feladatokat határozzunk meg.

A tanítási órákon rendszeres otthoni szóbeli feladatot határozzunk meg, amelyet a tanítási órát tartó pedagógusaink egyértelműen közölnek. A szóbeli felkészülés céljából meghatározott feladatokat a következő tanítási órákon szóbeli, esetenként írásbeli számonkérési formában, illetőleg frontális számonkéréssel ellenőrizzük.

A főtárgyi – hangszeres – órákon előírt gyakorlati feladatok célja:

- a gyermek hangszeres, technikai fejlődésének elősegítése
- a felmerült technikai problémák megoldásának elősegítése
- önálló megismerés, gyakorlás lehetőségének biztosítása

A hangszeres gyakorlati feladatoknak mindig a növendék életkorához, képességeihez, évfolyamához igazodónak kell lennie. Kellő mértékű kihívást, de teljesíthető feladatot kell ellátnia.

Minden hangszernél egységesen kell, hogy gyakorlati feladatként otthoni felkészülés céljából a pedagógus határozzon meg skálát, etűdöt, előadási és kamaradarabot, valamint a felmerült technikai problémák megoldását célzó egyéni gyakorlatokat.

A művészeti alapvizsga és a művészeti záróvizsga

A tanuló az alapfokú és továbbképző tanulmányi szakaszok végén művészeti alap- és záróvizsgát tehet.

A továbbképző évfolyamain az a tanuló tanulhat tovább, aki sikeres művészeti alapvizsgát tett.

A vizsga eljárásrendjét, módját, a vizsga tételsorait az iskola határozza meg a helyi tanterv részeként.

A művészeti alapvizsgára és záróvizsgára bocsátás feltételei

Művészeti alapvizsgára az a tanuló bocsátható, aki az alapfokú művészeti iskola utolsó alapfokú évfolyamát sikeresen elvégezte és a vizsgára jelentkezett.

Művészeti záróvizsgára az a tanuló bocsátható, aki az alapfokú művészeti iskola utolsó továbbképző évfolyamát sikeresen elvégezte és a vizsgára jelentkezett. Az alapfokú művészeti vizsga, záróvizsga az adott tanév végi vizsgával összevontan is megszervezhető.

A művészeti alapvizsga és záróvizsga követelményei, feladatai meghatározásának módja

A művészeti alapvizsga és záróvizsga követelményeit, az erre épülő konkrét vizsgafeladatokat az alapfokú művészetoktatás követelményei és tantervi programja figyelembevételével kell meghatározni. Amennyiben elméleti tantárgyból is kötelező vizsgát tenni, az iskola a helyi szabályozása szerint határozza meg, hogy az írásban, vagy szóban történik.

A művészeti alapvizsga és záróvizsga feladatait a követelmények alapján a vizsgát szervező intézmény állítja össze oly módon, hogy azokból mérhető és elbírálható legyen a tanuló felkészültsége és tudása.

A művészeti alapvizsga és záróvizsga feladatait a vizsgabizottság elnöke hagyja jóvá, amennyiben az nem felel meg a követelményeknek, átdolgoztathatja. A vizsga tantárgyait a művészeti ágak és ezen belül tanszakok - főtárgyai és kötelezően választható, vagy választható tárgyai alkotják.

A művészeti záróvizsga elméleti feladatai a főtárgyhoz, vagy a kötelezően választható tárgyhoz kapcsolódó elméleti témakörökből is összeállíthatók.

A művészeti alapvizsga és záróvizsga egyes részei alóli felmentés

Mentesülhet az adott tantárgyból a művészeti alapvizsga, illetve záróvizsga letétele alól az a tanuló, aki az országos művészeti tanulmányi versenyen a versenyfelhívásban meghatározott helyezést, teljesítményt, szintet elérte.

A művészeti alapvizsga és záróvizsga minősítése

A tanuló teljesítményét a művészeti alapvizsgán és a záróvizsgán vizsga tantárgyanként külön-külön osztályzattal kell minősíteni.

A művészeti alapvizsga, illetve záróvizsga eredményét a vizsga tantárgyakból kapott osztályzatok számtani közepe adja. Ha az átlagszámítás eredménye öt tizedre végződik, a végső eredmény meghatározásában a gyakorlati tantárgyból kapott osztályzat a döntő.

Eredményes művészeti alapvizsgát, illetve záróvizsgát tett az a tanuló, aki valamennyi előírt vizsga tantárgy vizsgakövetelményeit teljesítette.

Sikertelen a művészeti alapvizsga, illetve a záróvizsga, ha a tanuló valamely vizsgarészből, illetve vizsga tantárgyból elégtelen érdemjegyet kapott.

Sikertelen vizsga esetén a tanulónak csak abból a vizsgarészből, illetve vizsga tantárgyból kell javítóvizsgát tennie, amelynek vizsgakövetelményét nem teljesítette.

Az alapfokú művészeti vizsga

Az alapfokú művészeti vizsga írásbeli és/vagy szóbeli, valamint gyakorlati vizsgarészből áll. Az alapfokú művészeti vizsgán az „A” tagozatos tanuló választhat írásbeli, vagy szóbeli vizsga között. A „B” tagozatos tanulók, valamint zeneelmélet főtanzakos tanulók számára mindkét vizsgarész kötelező. Gyakorlati vizsgát minden tanulónak kell tennie.

1. írásbeli vizsga tantárgya:

Hangszeres tanzakok és magánének főtárgy „A” tagozat: szolfézs kötelező, vagy szolfézs, vagy zeneismeret, vagy zenetörténet-zeneirodalom, vagy zeneelmélet

Hangszeres tanzakok és magánének főtárgy „B” tagozat: szolfézs

Szolfézs főtárgy „A” és „B” tagozat: szolfézs

Zenetörténet-zeneirodalom főtárgy („A” tagozat): zenetörténet-zeneirodalom

Zeneelmélet főtárgy („A” tagozat): zeneelmélet

Kamarazene főtárgy („A” tagozat): szolfézs, vagy zeneismeret, vagy zenetörténet-zeneirodalom, vagy zeneelmélet

2. Szóbeli vizsga tantárgya

Hangszeres tanzakok és magánének főtárgy „A” tagozat: szolfézs kötelező, vagy szolfézs, vagy zeneismeret, vagy zenetörténet-zeneirodalom, vagy zeneelmélet

Hangszeres tanzakok és magánének főtárgy „B” tagozat: szolfézs

Szolfézs főtárgy „A” és „B” tagozat: szolfézs

Zenetörténet-zeneirodalom főtárgy („A” tagozat): zenetörténet-zeneirodalom

Zeneelmélet főtárgy („A” tagozat): zeneelmélet

Kamarazene főtárgy („A” tagozat): szolfézs, vagy zeneismeret, vagy zenetörténet-zeneirodalom, vagy zeneelmélet

3. Gyakorlati vizsga tantárgya

Hangszeres tanzakok és magánének főtárgy „A” és „B” tagozat, kamarazene főtárgy („A” tagozat): főtárgy

Szolfézs „A” és „B” tagozat, zenetörténet-zeneirodalom, zeneelmélet főtárgy („A” tagozat): tanult hangszer

Zárvizsga tantárgyai

A művészeti záróvizsga tantárgyai

A záróvizsga írásbeli és/vagy szóbeli, valamint gyakorlati vizsgarészből áll. A záróvizsgán az „A” tagozatos tanuló választhat írásbeli, vagy szóbeli vizsga között. A „B” tagozatos, valamint zeneelmélet főtan szakos tanulók számára mindkét vizsgarész kötelező. Gyakorlati vizsgát minden tanulónak kell tennie. A művészeti záróvizsga elméleti feladatai a főtárgyhoz, vagy a kötelezően választható tárgyhoz kapcsolódó elméleti témakörökből is összeállíthatók.

1. Írásbeli vizsga tantárgya:

Hangszeres tanszakok „A” tagozat: szolfézs, vagy zeneismeret, vagy zenetörténet-zeneirodalom, vagy zeneelmélet, vagy a főtárgyhoz kapcsolódó elméleti témakörökből összeállított feladatsor

Hangszeres tanszakok „B” tagozat: szolfézs

Szolfézs főtárgy „A” és „B” tagozat: szolfézs

Zenetörténet-zeneirodalom főtárgy („A” tagozat): zenetörténet-zeneirodalom

Zeneelmélet főtárgy („A” tagozat): zeneelmélet

Kamarazene főtárgy („A” tagozat): ha a tanuló szolfézs, vagy zeneismeret, vagy zenetörténet-zeneirodalom, vagy zeneelmélet

2. Szóbeli vizsga tantárgya

Hangszeres tanszakok „A” tagozat: szolfézs, vagy zeneismeret, vagy zenetörténet-zeneirodalom, vagy zeneelmélet, vagy a főtárgyhoz kapcsolódó elméleti témakörökből összeállított feladatsor

Hangszeres tanszakok „B” tagozat: szolfézs

Szolfézs főtárgy „A” és „B” tagozat: szolfézs

Zenetörténet - zeneirodalom főtárgy („A” tagozat): zenetörténet - zeneirodalom

Zeneelmélet főtárgy („A” tagozat): zeneelmélet

Kamarazene főtárgy („A” tagozat): szolfézs, vagy zeneismeret, vagy zenetörténet-zeneirodalom, vagy zeneelmélet

3. Gyakorlati vizsga tantárgya:

Hangszeres tanszakok „A” és „B” tagozat, kamarazene főtárgy („A” tagozat): főtárgy

Szolfézs, zeneelmélet és zeneirodalom-zenetörténet főtárgy („A” tagozat): a tanult hangszer

A vizsgák ideje:

Hangszeres főtárgyak

Gyakorlati vizsga „A” tagozat minimum 10 perc „B” tagozat minimum 10 perc

Elméleti tantárgyak

„A” tagozat: írásbeli: minimum 45 perc; vagy szóbeli: minimum 10 perc

„B” tagozat: írásbeli: minimum 45 perc; és szóbeli: minimum 15 perc

Szolfézs főtárgy

Gyakorlati vizsga:

„A” tagozat minimum 10 perc

„B” tagozat minimum 10 perc

Elméleti vizsga:

„A” tagozat írásbeli: minimum 45 perc; vagy szóbeli: minimum 10 perc

„B” tagozat írásbeli: minimum 45 perc; és szóbeli: minimum 15 perc

Zenetörténet-zeneirodalom, zeneelmélet főtárgy („A” tagozat)

Gyakorlati vizsga: minimum 10 perc

Elméleti vizsga: írásbeli: minimum 45 perc; vagy szóbeli: minimum 10 perc

Zeneelmélet főtárgy („A” tagozat)

Gyakorlati vizsga: minimum 10 perc

Elméleti vizsga: írásbeli: minimum 45 perc; és szóbeli: minimum 10 perc

Ha a tanuló az elméleti vizsgán a főtárgyhoz kapcsolódó témakörök feladataiból összeállított kérdések alapján ad számot tudásáról, a vizsga időtartama („A” tagozat)

Elméleti vizsga, írásbeli: minimum 45 perc, vagy szóbeli minimum 10 perc

Kamarazene főtárgy („A” tagozat)

Gyakorlati vizsga: minimum 10 perc

Előrehozott vizsga

Az alapfokú művészeti iskola tanulói számára előrehozott vizsga is szervezhető.

Előrehozott alapfokú művészeti vizsga, illetve művészeti záróvizsga az egyes tantárgyra előírt iskolai tanulmányi követelmények teljesítése után, a tanulói jogviszony fennállása alatt, az

iskolai tanulmányok teljes befejezése előtt szervezhető.

Az egyes tanszakok, ezen belül a tantárgyak általános fejlesztési követelményei

A ZENEOKTATÁS ÁLTALÁNOS FEJLESZTÉSI KÖVETELMÉNYEI

Kiemelt kompetenciák a zeneoktatás területén

Bemeneti kompetencia:

- Azok az adottságok és képességek, amelyek alkalmassá teszi az oktatásba bekapcsolódó tanulót arra, hogy elsajátítsa a zenetanuláshoz szükséges kompetenciákat.

Szakmai kompetencia

- A zenei képességek és készségek fejlesztése (hallás, ritmusérzék, intonációs érzékenység, fogékonyság a dinamika és a hangszín különbségeire, zenei memória és fantázia, előadói és manuális készség, a zenei karakterek iránti érzékenység).

- A zenei olvasás és írás készségének megalapozása és fejlesztése.

- A hangszeres technikai készség, az improvizációs készség fejlesztése. Személyes kompetencia

- Érzelmi intelligencia, művészi kifejező készség, szorgalom, önfegyelem, elhivatottság, kreativitás, ötletgazdagság, az alkotói magatartás, lelkiismeretesség, önbizalom.

Társas kompetencia

- Együttműködés képessége (közös munka, alkalmazkodás, irányíthatóság, tolerancia, kommunikációs készség) azon viselkedési formák tanulása, amely alapján konstruktívan be tud illeszkedni és aktívan részt tud venni a társas zenélésben.

- Esélyegyenlőség. Módszertani kompetencia

- Tanulás tanulása, a tanulók rendszeres, céltudatos, igényes munkára, hatékony gyakorlásra nevelése.

- Rendszerezett zenei ismeretek, általános zenei műveltség megalapozása.

- A zene logikájának, a harmóniai szerkezet és a forma összefüggéseinek megismertetése.

- A főbb zenei műfajok, stílusok sajátosságainak, a zeneirodalom nagy korszakainak, népünk zenéjének, a zene történetének, az előadóművészet és a zeneirodalom nagy egyéniségeinek megismertetése.

- A kortárs zene befogadására nevelés.
- A tanulók zenei ízlésének formálása, a tanuló rendszeres zenehallgatásra nevelése.
- A társművészetek iránti nyitottság kialakítása
- Tehetséggondozás
- esélyteremtés, szociokulturális hátrányok csökkentése
- A zenei pályát választó tanulók felkészítése szakirányú továbbtanulásra

FAFÚVÓS TANSZAK

FURULYA

Az alapfokú művészetoktatás furulya tantárgyának hangszere a barokk (angol) fogású hangszer.

A furulyatanítás általános céljai, feladatai

Ismertesse meg a tanulókkal (életkoruknak megfelelő szinten)

- a furulya lehetőségeit, saját irodalmát és a furulyán is játszható egyéb művek minél szélesebb körét,
- hangszerük történetét, akusztikai sajátosságait, a furulyairodalom legkiemelkedőbb alkotó- és előadóművészeit,
- a furulyacsalád egyéb tagjait és a rokon hangszereket.

Alakítson ki könnyed hangszerkezelést:

- megfelelő légzéstechnikát, helyes befúvásmódot, test-, hangszer- és kéztartást, billentést és tudatosítsa ezeket,
- dinamikailag árnyalt, telt, színes, kifejező furulyahangot,
- differenciált hangindítást és hanglezárást,
- megfelelő tempójú repetíciót,
- laza, egyenletes ujjtechnikát,
- pontosan összehangolt nyelv- és ujjmozgást.

A fentiek eléréséhez gyakoroltasson rendszeresen

- tartott hangokat állandó és változó dinamikával, az intonáció lehetőség szerinti megtartásával,
- hangsorokat, fokozatosan táguló hangterjedelemben, különböző figurációkkal,
- a felmerülő technikai problémáknak megfelelő mozdulatsorokat, ujjgyakorlatokat,

- tegye jártassá a tanulót a furulyairodalom javát képező reneszánsz és barokk művek díszítésében.

Fordítson figyelmet

- a furulyázni tanulók alapfunkcióinak gondos megalapozására,
- a céltudatos gyakorlási módszer kialakítására,
- a lapról olvasási készség fejlesztésére,
- a különböző alaphangú furulyák használatakor az abc-s névvel történő helyes (nem transzponáló) olvasásra,
- a tudatos zenei memorizálásra,
- a művek zeneileg igényes kidolgozására,
- az eredeti furulyairodalom mellett más zenei korszakok műveinek megismertetésére,
- a rendszeres társas muzsikálásra.

Tanítsa meg a tanulót a hangszer ápolására.

FUVOLA

A fuvolanítás általános céljai, feladatai:

- a helyes légzés kialakítása,
- a kifejező fuvolahang elsajátíttatása,
- a kéz-, test-, fej-, hangszer tartás lazaságának tudatosítása,
- a megismert mozgásmechanizmusok automatikussá tétele,
- a biztonságos hangszerkezelés kialakítása,
- a belső hallás fejlesztése,
- a ritmus alapérzetének biztonságos alkalmazása,
- rendszerezett zenei ismeretek átadása.

Ismertesse meg a tanulókkal

- a fuvola történetét,
- a fuvola társhangszereit (fafúvós hangszercsalád),
- a hangszer irodalmát,
- a jelentősebb alkotó- és előadóművészek munkásságát.

Tudatosítsa

- a helyes légzéstechnikára épülő ideális befúvási mód (ansatz) együttes használatát,
- a hangminőség, dinamika és intonáció összefüggéseit,
- a hangszer könnyed kezelését, a laza mozgásérzetek kialakítását,

- a fuvola hangképzésének fizikai törvényszerűségeit,
- a rendszeres és helyes gyakorlási módszer alapelveit,
- a kottahú játék - mint legfontosabb alapelv - pontos betartását.

Fejlessze a tanuló zenei képességeit

- hangszeres technikáját,
- improvizációs tevékenységét (kreativitását),
- lapról játszási készségét,
- zenei memóriát.

Ösztönözze a tanulót

- a lapról olvasási készség folyamatos, aktív művelésére.

OBOA

Az oboatanítás általános céljai, feladatai

- a helyes légzés kialakítása,
- a kifejező oboahang elsajátíttatása,
- a kéz-, test-, fej-, hangszer tartás lazaságának tudatosítása,
- a megismert mozgásmechanizmusok automatikussá tétele,
- a biztonságos hangszerkezelés kialakítása,
- a belső hallás fejlesztése,
- a ritmus alapérzetének biztonságos alkalmazása,
- rendszerezett zenei ismeretek átadása.

Ismertesse meg a tanulókkal

- az oboa lehetőségeit, irodalmát, hangszerük történetét, akusztikai sajátosságait,
- az oboairodalom legkiemelkedőbb alkotó- és előadóművészeit,
- az oboa kialakulását, fejlődését, sajátosságait,
- a hangszer részeit, összeállítását, tisztítását,
- a nád szerepét,
- a rokon hangszereket.

Tudatosítsa

- a kis b és e3 közötti hangok ismeretét, gyors olvasását és fogásait, (egy hang többféle fogásának ismeretét és alkalmazását: f-ek, esz-ek).

Alakítson ki könnyed hangszerkezelést:

- megfelelő légzéstechnikát, helyes befúvásmódot, test-, hangszer- és kéztartást, billentést és tudatosítsa ezeket,
- dinamikailag árnyalt, telt, színes, kifejező oboahangot,
- differenciált hangindítást és hanglezárást,
- megfelelő tempójú repetíciót,
- laza, egyenletes ujjtechnikát,
- pontosan összehangolt nyelv- és ujjmozgást.

A fentiek eléréséhez gyakoroltasson rendszeresen

- hangsorokat, fokozatosan táguló hangterjedelemben, különböző figurációkkal,
- tartott hangokat állandó és változó dinamikával, tiszta intonáció mellett,
- a felmerülő technikai problémáknak megfelelő mozdulatsorokat, ujjgyakorlatokat. Tegye jártassá a tanulókat az oboairodalomban előforduló díszítések kivitelezésében.

Fordítson figyelmet

- a megfelelő légzéstechnika, száj-, hangszer-, kéz- és testtartás kialakítására, tudatosítására és automatikussá tételére,
- az önkontroll fejlesztésére,
- biztos és differenciált hangindításra és szép hangbefejezés kialakítására,
- kiegyenlített, szép hang létrehozására, megfelelő levegővezetéssel a különböző regiszterekben,
- a repetíció gyorsítására a torok és nyelv lazaságának megőrzése mellett,
- a nyelv és az ujjak szinkronjának állandó ellenőrzésére, tökéletesítésére (ujjgyakorlatok, szekvenciák különböző artikulációval és ritmusképlettel),
- a hallás, a ritmus- és a tempóérzék fejlesztésére,
- a céltudatos gyakorlási módszer kialakítására,
- a lapról olvasási készség fejlesztésére,
- a tudatos zenei memorizálásra,
- a művek zeneileg igényes kidolgozására,
- a rendszeres társas muzsikálásra.

Tanítsa meg a tanulókat a hangszer karbantartására.

KLARINÉT

A klarinéttanítás általános célja, feladatai

- a helyes légzés kialakítása,

- a kifejező klarinéthang elsajátítása,
- a kéz-, test-, fej-, hangszertartás lazaságának tudatosítása,
- a megismert mozgásmechanizmusok automatikussá tétele,
- a biztonságos hangszerkezelés kialakítása,
- a belső hallás fejlesztése,
- a ritmus alapérzetének biztonságos alkalmazása,
- rendszerezett zenei ismeretek átadása.

Ismertesse meg a tanulókkal

- a klarinét történetét,
- a klarinét társhangszereit (fafúvós hangszercsalád),
- a hangszer irodalmát,
- a jelentősebb alkotó- és előadóművészek munkásságát.

Tudatosítsa

- a helyes légzéstechnikára épülő ideális befúvási mód (ansatz) együttes használatát,
- a hangminőség, dinamika és intonáció összefüggéseit,
- a hangszer könnyed kezelését, a laza mozgásérzetek kialakítását,
- a klarinét hangképzésének fizikai törvényszerűségeit,
- a rendszeres és helyes gyakorlási módszer alapelveit,
- a kottahú játék - mint legfontosabb alapelv - pontos betartását.

Fejlessze a tanuló zenei képességeit

- hangszeres technikáját,
- improvizációs tevékenységét (kreativitását),
- lapról játszási készségét.

Ösztönözze a tanulót

- a lapról olvasási készség folyamatos, aktív művelésére.

SZAXOFON

A szaxofontanítás feladatai

- a helyes légzés kialakítása,
- a kifejező szaxofonhang elsajátítása,
- a kéz-, test-, fej-, hangszertartás lazaságának tudatosítása,
- a megismert mozgásmechanizmusok automatikussá tétele,
- a biztonságos hangszerkezelés kialakítása,

- a belső hallás fejlesztése,
- a ritmus alapérzetének biztonságos alkalmazása,
- rendszerezett zenei ismeretek átadása.

Ismertesse meg a tanulókkal

- a szaxofon történetét,
- a szaxofon társhangszereit (fafúvós hangszer család),
- a szaxofon irodalmát,
- a jelentősebb alkotó- és előadóművészeinek munkásságát.

Tudatosítsa

- a helyes légzéstechnikára épülő ideális befúvási mód (ansatz) együttes használatát,
- a hangminőség, dinamika és intonáció összefüggéseit,
- a hangszer könnyed kezelését, a laza mozgásérzetek kialakítását,
- a hangképzés fizikai törvényszerűségeit,
- a rendszeres és helyes gyakorlási módszer alapelveit,
- a kottahű játék - mint legfontosabb alapelv - pontos betartását.

Fejlessze a tanuló zenei képességeit

- hangszeres technikáját,
- improvizációs tevékenységét (kreativitását),
- lapról játszási készségét.

Ösztönözze a tanulót

- a lapról olvasási készség folyamatos, aktív művelésére.

FAGOTT

A kvintfagott, kvartfagott (fagottino) és a kislefagott, valamint a kiskezes fagottok megjelenésével mód nyílik arra, hogy a fagott tantárgyat - az eddigiekhez képest jóval korábban - ezekkel a hangszerekkel, kezdjük el oktatni. A fagottal kezdődő oktatás esetében ajánlott megvárni, amíg a tanuló eléri azt a fizikai fejlettséget, amely a hangszer tanulásához szükséges.

A fagott-tanítás feladatai:

- a helyes légzés kialakítása,
- a kifejező fagott hang elsajátíttatása,
- a kéz-, test-, fej-, hangszer tartás lazaságának tudatosítása,
- a megismert mozgásmechanizmusok automatikussá tétele,

- a biztonságos hangszerkezelés kialakítása,
- a belső hallás fejlesztése,
- a ritmus alapérzetének biztonságos alkalmazása,
- rendszerezett zenei ismeretek átadása.

Ismertesse meg a tanulókkal

- a hangszer történetét,
- a fagott társhangszereit (fafúvós hangszercsalád),
- a hangszer irodalmát,
- a jelentősebb alkotó- és előadóművészek munkásságát.

Tudatosítsa

- a helyes légzéstechnikára épülő ideális befúvási mód (ansatz) együttes használatát,
- a hangminőség, dinamika és intonáció összefüggéseit,
- a hangszer könnyed kezelését, a laza mozgásérzetek kialakítását,
- a fagott hangképzésének fizikai törvényszerűségeit,
- a rendszeres és helyes gyakorlási módszer alapelveit,
- a kottahű játék - mint legfontosabb alapelv - pontos betartását.

Fejlessze a tanuló zenei képességeit

- hangszeres technikáját,
- improvizációs tevékenységét (kreativitását),
- lapról játszási készségét.

Ösztönözze a tanulót

- a lapról olvasási készség folyamatos, aktív művelésére.

RÉZFÚVÓS TANSZAK

TROMBITA

A trombitatanítás feladatai:

- a tanuló egyéni adottságához, képességéhez igazodó módszerek kialakítása, kiemelt figyelmet fordítva az egyéni hangszeroktatásban rejlő pedagógiai lehetőségek kihasználására,
- a helyes légzés, befúvás, testtartás, hangszertartás beállítása, kialakítása,
- a hangszeres játékhoz szükséges motorikus reflexek, motivációs bázis, a naponkénti gyakorlás szükségletének kialakítása,

- a hangszeres játék megvalósításában részt vevő izmok lazaságának, terhelhetőségének tartósabb igénybevétel teljesítéséhez szükséges készségek kialakítása,
- a zenei memória fejlesztése, gyakorlati alkalmazásához szükséges jártasságok kialakítása,
- az egyéni hangszeres tanórákra, kamarazenei, zenekari foglalkozásokra történő önálló felkészülés képességének kialakítása.

Ismertesse meg a tanulókkal

- a trombita történetét,
- a trombitának a rézfúvósok családjában és különféle együttesekben betöltött szerepét,
- a hangszer irodalmának, tananyagban megjelenő részét,
- a hangszer irodalmának, tananyagban megjelenő részét
- a tananyagon keresztül a főbb zenei stílusokat,
- a trombita hazai és külföldi művészeinek munkásságát.

Tudatosítsa

- a helyesen beállított légzéstechnika állandó ellenőrzésének fontosságát,
- a helyes szájtartás, mint a jó befúvási mód (ansatz) alapfeltételének fontosságát,
- a mindennapi gyakorlás didaktikai és fiziológiai szempontok szerinti szükségességét,
- a könnyed, felszabadult hangszeres játékmód kialakításának fontosságát.

Fejlessze a tanuló

- hallását, belső hallását, „intonációs” képességét,
- hangszeres adottságait,
- hangszertechnikai tudását,
- megformáló– és előadói képességét.

Tegye képessé a tanulókat

- rendszeres, hatékony, igényes gyakorlásra,
- a gyakorlás során felmerülő hibák önálló kijavítására,
- a beállított alapfunkciók önellenőrzésére,
- a tiszta intonációra,
- folyamatos hangszerjátékra, árnyalt stílusos előadásra,
- a pontos kottaolvasásra, a ritmus, valamint a zenei kifejezések előadásmódjára, illetve a tempóra vonatkozó utasítások megvalósítására.

VADÁSZKÜRT

A kürttanítás célja feladatai

Ismertesse meg a tanulókkal (életkoruknak megfelelő szinten)

- a hangszerük történetét, akusztikai sajátosságait,
- a kürtirodalom legkiemelkedőbb alkotó- és előadóművészeit,
- a kürtcsalád egyéb tagjait és a rokon hangszereket.

Alakítson ki

- megfelelő légzéstechnikát, helyes befúvómódot, test-, hangszer- és kéztartást, billentést és tudatosítsa ezeket,
- dinamikailag árnyalt, telt, színes, kifejező kúrthangot,
- differenciált hangindítást, elválasztást és hanglezárást,
- megfelelő tempójú repetíciót,
- laza, egyenletes ujjtechnikát,
- pontosan összehangolt nyelv- és ujjmozgást,
- könnyed hangszerkezelést.

Gyakoroltasson rendszeresen

- tartott hangokat állandó és változó dinamikával (pl. *mf*, *ff*, *pp*), az intonáció megtartásával,
- hangsorokat fokozatosan táguló hangterjedelemben,
- a felmerülő technikai problémáknak megfelelő mozdulatsorokat, ujjgyakorlatokat.

Fordítson figyelmet

- a céltudatos gyakorlási módszer kialakítására,
- a lapról olvasási készség fejlesztésére,
- a tudatos zenei memorizálásra,
- a művek zeneileg igényes kidolgozására,
- a rendszeres társas muzsikálásra.

Tanítsa meg a tanulókat a hangszer karbantartására.

HARSONA-TENORKÜRT-BARITONKÜRT

A harsona és rokon hangszerei, a tenorkürt- és a baritonkürt-tanítás szakirányú feladatai

A képzés legeredményesebb módjának az tekinthető, ha a tanuló 8-9 éves korában tenoron vagy baritonon kezdi a mélyrészfúvós hangszerek tanulását és csak a tanulmányok során, amikor erre alkalmassá válik, tér át a harsona tanulására. A tenoron vagy baritonon megszerzett készségek birtokában a továbbtanulást megelőző két évben elegendő a

harsonatanulást megkezdeni a zeneművészeti szakközépiskolai felvételi követelmény eléréséhez.

A harsonatanítás szakirányú feladatai:

- ismertesse meg a tanulóval (életkoruknak megfelelő szinten) a hangszerek lehetőségeit, irodalmát; történetét, akusztikai sajátosságait, az irodalom legkiemelkedőbb alkotó- és előadóművészeit.

Alakítson ki könnyed hangszerkezelést:

- megfelelő légzéstechnikát, helyes befúvásmódot, test-, száj-, hangszer- és kéztartást, tolókezelést és tudatosítsa ezeket,

- dinamikailag árnyalt, telt, színes, kifejező zenei hangot,

- differenciált hangindítást és hanglezárást,

- megfelelő tempójú repetíciót,

- laza, egyenletes kartechnikát,

- pontosan összehangolt nyelv- és karmozgást.

A fentiek eléréséhez gyakoroltasson rendszeresen

- tartott hangokat állandó és változó dinamikával, az intonáció lehetőség szerinti megtartásával,

- hangsorokat, fokozatosan táguló hangterjedelemben, különböző figurációkkal,

- a felmerülő technikai problémáknak megfelelő mozdulatsorokat, ujjgyakorlatokat.

Fordítson figyelmet

- a helyes légzés kialakítására, gyakorlására, fejlesztésére intenzív légzésfejlesztési gyakorlatokkal,

- a helyes szájtartás kialakítására, a szájizomzat fejlesztésére a mindennapi gyakorlatok segítségével:

- fúvóka és hangszer nélkül csupán ajakkal,

- csak fúvókával,

- hangszerrel,

- mindezek ellenőrzése fúvóka karikával,

- a céltudatos gyakorlási módszer kialakítására,

- a lapról olvasási készség fejlesztésére,

- a tudatos zenei memorizálásra,

- a művek zeneileg igényes kidolgozására,

- a rendszeres társas muzsikálásra.

Tanítsa meg a tanulót a hangszer karbantartására.

TUBA

A tubatanítás célja feladatai:

- a tanuló egyéni adottságához, képességéhez igazodó módszerek kialakítása - kiemelt figyelmet fordítva az egyéni hangszeroktatásban rejlő pedagógiai lehetőségek kihasználására,
- a helyes légzés, befúvás, testtartás, hangszertartás beállítása, kialakítása,
- a hangszeres játékhoz szükséges motorikus reflexek, motivációs bázis, a naponkénti gyakorlás szükségletének kialakítása,
- a hangszeres játék megvalósításában részt vevő izmok lazaságának, terhelhetőségének tartósabb igénybevétel teljesítéséhez szükséges készségek kialakítása,
- a zenei elképzelések fejlesztése, a zenei előrelátás, a folyamatos kottaolvasás kialakítása,
- a zenei hallás átfogó fejlesztése,
- zenei memória fejlesztése, gyakorlati alkalmazásához szükséges jártasságok kialakítása,
- az egyéni hangszeres tanórákra, kamarazenei, zenekari foglalkozásokra történő önálló felkészülés képességének kialakítása.

Ismertesse meg a tanulókkal

- a tuba történetét, legalább elméletben a különböző hangolású hangszereket
- a tuba a mélyrézfúvósok családjában és különféle együttesekben betöltött szerepét, szakmai lehetőségeit,
- a hangszer irodalmát, a hangszer zenekari-, kamarazenei- és szóló-irodalmának legalább a tananyagban megjelenő részét,
- a tananyagon keresztül a főbb zenei stílusokat,
- a segédfogásokat, alkalmazásuk lehetőségeit a tiszta intonáció és az előforduló díszítések könnyebb megvalósítása érdekében,
- a tuba hazai és külföldi művészeinek munkásságát.

Tudatosítsa

- a helyesen beállított légzéstechnika állandó ellenőrzésének fontosságát,
- a helyes szájtartás, mint a jó befúvási mód (ansatz) alapfeltételének fontosságát,
- a mindennapi gyakorlás - didaktikai és fiziológiai szempontok szerinti - szükségességét,
- a könnyed, felszabadult hangszeres játékmód kialakításának fontosságát.

Fejlessze a tanuló

- hallását, belső hallását, intonációs képességét,
- hangszertechnikai tudását,
- megformáló- és előadói képességét.

Tegye képessé a tanulókat

- a gyakorlás során felmerülő hibák önálló kijavítására,
- a beállított alapfunkciók önellenőrzésére, szinten tartására és javítására
- a tiszta intonációra,
- folyamatos hangszerjátékra, árnyalt és stílusos előadásra,
- a pontos kottaolvasásra, a ritmus, valamint a zenei kifejezések előadásmódjára, illetve a tempóra vonatkozó utasításainak megvalósítására.
- társas muzsikálásra.

Fejlessze és ellenőrizze a különböző funkcionális készségek kialakítását

- a helyes légzést intenzív légzésfejlesztő gyakorlatokkal (hangszerrel és hangszer nélkül);
- a szájizomzatot

AKKORDIKUS TANSZAK

GITÁR

Az alapfokú művészetoktatás „klasszikus gitár” tantárgyának hangszere a hat húros, nylonhúrozású, hagyományos akusztikus gitár.

A gitártanítás céljai, feladatai

Tanítsa meg:

- A gitár részeit, felépítését, akusztikai sajátosságait.
- A gitár különböző behangolási módjait.
- A gitárjáték alapvető technikai elemeit: apoyando, tirando, arpeggio, törtakkordok fekvésváltás, kötések, barré, valamint a tompítás különféle lehetőségei jobb- és balkézrel egyaránt.
- A gitáriradalomban előforduló egyéb effektusok: üveghang (flageolett), glissando, tompított pengetés (etouffe), rasgueado, ütés, dobolás (tamb.) kivitelezését.
- A legato, tenuto, portato, staccato játékmód alkalmazásával az artikuláció megvalósítását.
- A játszott művek karakterének, tempó és dinamikai jellegzetességeinek kifejezését.
- A gitáron megszólaltatható főbb zenei stílusok előadási sajátosságait.

- A gitár, mint kísérőhangszer lehetőségeit: a leggyakrabban előforduló akkordokat és akkordfűzéseket.

- A hangszer karbantartási feladatok elvégzését.

Alakítsa ki és tudatosítsa az alábbiakat:

- Helyes test-, hangszer- és kéztartás.

- Laza kar- és ujjtechnika.

- A két kéz pontosan összehangolt mozgása.

- Helyes fogástechnika, differenciált pengetés.

- Összességében könnyed hangszerkezelés.

Gyakoroltasson rendszeresen:

- Az adott technikai elem tanításának megfelelő mechanikus ujjgyakorlatokat, mozdulatsorokat.

- Az elméleti ismeretekkel összhangban hangsorokat, skálákat, különböző pengetési- és ritmusvariációkkal is.

- Arpeggio gyakorlatokat.

- A felmerülő technikai problémának megfelelő etűdöket.

Ösztönözze a tanulókat:

- Játéktechnikájuk folyamatos fejlesztésére, gondozására, ezen belül kiemelten a szép gitárhangszín kialakítására.

- Céltudatos gyakorlási módszer kialakítására.

- A rendszeres társas muzsikálásra.

Fordítson figyelmet:

- A precíz hangszerhangolásra.

- A művek igényes kidolgozására technikai és zenei szempontból egyaránt.

- A tudatos zenei memorizálásra.

- A lapról játékra, mindig az előző év nehézségi szintjén gyakoroltatva.

ÜTŐ

Az ütőhangszer tanítás feladatai

Az ütőhangszerek sokszínűségéből és zeneirodalmi sajátosságaiból eredően a kamarazenélés lehetőségeinek megteremtése a hangszer tanulás kezdetén.

A társas muzsikálás elősegítése.

Az egymáshoz való alkalmazkodásra és egymásra figyelésre nevelés.

Ismertesse meg a tanulókkal

- az ütőhangszer család leggyakrabban használatos tagjait,
- a különböző ütőhangszerek megszólaltatásának módját,
- a helyes ütéstechnikákat,

Fordítson figyelmet

- a helyes test-, és kéztartás kialakítására,
- pontos tempó tartásra,
- a különböző hangszerek speciális technikai elemeinek alkalmazására,
- a precíz, pontos ritmikai megoldásokra, külön figyelemmel a legáltalánosabb ütőhangszeres elemekre,
- az eltérő kézrendi megoldásokra,
- a biztonságos hangszerkezelés kialakítására,
- a céltudatos gyakorlási módszer kialakítására,
- a lapról olvasási készség fejlesztésére,
- a tudatos zenei memorizálásra,
- a művek zeneileg igényes kidolgozására.

Végeztesse az egyes zenei kíséret-formákhoz szükséges improvizációs gyakorlatokat.

BILLENTYŰS TANSZAK

ZONGORA

A zongoratanítás feladatai

Ismertesse meg a tanulókkal

- a zongora alapvető sajátosságait, felépítését, működésének elvét (kalapács-mechanika, pedálszerkezet, hangolás), akusztikai sajátosságait,
- a hangszer gazdag irodalmának legjelentősebb zeneszerzőit és előadóművészeit,
- a hangszer kialakulásának vázlatos történetét.

Alakítsa ki

- a testarányoknak megfelelő elhelyezkedéssel természetes hangszerkezelést,
- megfelelő kéztartást,
- független játszóapparátust (ujjak, kar), a kezek önállóságával,
- rugalmas, laza ízületeket (váll, könyök, csukló, ujjtő),

- az adottságok alapján kiegyenlített zongoratechnikát (sima pozícióváltást, a kezek ügyes alá- és fölétevését),
- differenciált billentést, ujjvégérzetet.

Tegye képessé a tanulókat arra, hogy

- tudjon a billentyűzet teljes terjedelmében tájékozódni és azon játszani,
- tudja a zongorajáték alapelemeit, játékformáit (skála, hármashangzat, futam, kettősfogás, tremolo, trilla, díszítés), a billentésmódokat (legato, staccato, tenuto, leggiero, portato, non legato) a zenei anyaghoz alkalmazni,
- tudja a zongorapedálokat megfelelően használni,
- a mű mondanivalójának megfelelően tudja kifejező hangon, hangszínben, hangerőben, gazdagon megszólaltatni a hangszeret, a zenei karaktereket megvalósítani,

Fejlessze a tanuló

- muzikalitását a hajlékony, dinamikában árnyalt dallamformálással, a dallam és kíséret viszonyának igényes kimunkálásával, billentéskultúrával,
- zenei hallását, a tiszta intonációt, a melodikus, a polifon és funkciós hallást,
- metrum- és ritmusérzékét, az egyenletes tempótartását,
- kottaolvasási készségét, lapról játékát, memóriáját,
- hangszerkezelését, technikáját az ügyesítőket, az ujjgyakorlatokat, etűdök, skálák alkalmazásával.

ORGONA

Az orgonatanulmányok megkezdése előtt legalább 4 év előzetes zongoratanulmány elvégzése javasolt.

Az orgonatanítás célja, feladatai

A tanuló a zenei anyagot életkora, évfolyama és egyéni képességei, illetve készségei szintjének megfelelően kotta- és stílushűen, értelmesen tagolva, a zene folyamatát és összefüggéseit érzékeltetve, kifejezően szólaltassa meg.

E cél elérése érdekében szükséges

- a kottaolvasás és a lapról játék fejlesztése,
- a két kéz önállóságának fejlesztése, amely biztosítja a jobb és bal kéz összjátékának, s ez az alapja a manuál-pedál összjátékának is,

- a polifon (barokk) zenében a tiszta szólamvezetés, a logikus frazeálás és artikulálás, az agogika és a díszítések alkalmazása,
- a romantikus stílus értelmi és kifejezésbeli sajátosságainak megérezése és megvalósítása,
- a redőny stílusos használatának elsajátítása,
- a tanuló saját alkatának is megfelelő logikus ujj- és lábrend készítésének elsajátítása.

A tanár ismertesse a tanulókkal

- az orgona történetét, a más hangszercsaládokkal meglévő rokon vonásokat,
- a hangszer felépítését és működési elvét (a különböző építéstechnikákra tekintettel),
- az orgona akusztikai sajátosságait, az alapvető regisztereket,
- az orgonairodalom legkiemelkedőbb alkotó- és előadóművészeit.

Alakítson ki

- könnyed hangszerkezelést,
- helyes test-, kar-, kéz- és lábtartást,
- sokszínű, kidolgozott játékmód-kultúrát,
- laza, egyenletes ujj- és kartechnikát,
- könnyed manuálváltást, a különböző manuálok egy időben történő használatának természetességét,
- a különböző testrészek összehangolt munkáját.

A fentiek eléréséhez gyakoroltasson rendszeresen

- dúr és moll skálákat külön kézzel, két kézzel, valamint pedálon, párhuzamosan és ellenmozgásban, különböző tempókban és billentésmódokkal, oktáv, terc, szext és deci ma távolságokban,
- hármas- és négyes hangzatokat akkordfogásban, különböző felbontásokban, futamokban a skálákhoz hasonló módokon,
- a felmerülő technikai problémáknak megfelelő mozdulatsorokat, ujjgyakorlatokat,
- technikai gyakorlatokat, etűdöket.

Fordítson figyelmet

- a céltudatos gyakorlási módszer kialakítására,
- a lapról olvasási készség fejlesztésére,
- a tudatos zenei memorizálásra,
- a művek zeneileg igényes kidolgozására,
- a rendszeres társas muzsikálásra.

Fejlessze a tanuló

- zenei hallását, a tiszta intonációt, a melodikus, polifon és funkciós hallást,
- metrum- és ritmusérzékét, az egyenletes tempótartást,
- hangszerkezelését, technikáját, a kezek és lábak függetlenségét az ügyesítők, az ujjgyakorlatok, etűdök, skálák alkalmazásával,
- muzikalitását a hajlékony dallamformálással, a dallam és kíséret viszonyának igényes kimunkálásával.

VONÓS TANSZAK

HEGEDŰ

A hangszerjátéknál a zenei elképzelés és az azt megvalósító technika elválaszthatatlanok. Különösen áll ez a tanulás kezdeti éveire, amikor a zenei appercepció és a hangszeres mozgásérzetek még fejletlenek, s a tanuló valóban csak azt tudja helyesen megszólaltatni hangszerén, amiről intenzív hallási élménye van.

A hegedűtanítás feladatai

Ismertesse meg a tanulókkal

- hangszer lehetőségeit, irodalmát, történetét,
- a hegedű akusztikai sajátosságait,
- a hangszer hangolását,
- a hangszer és a vonó felépítését, részeit,
- a bal kéz játékára és a vonó kezelésére vonatkozó jelzéseket,
- a hangképzés főbb fizikai törvényszerűségeit,
- a különböző ritmusképletekhez szükséges vonóbeosztást,
- a zenei alapkarakterekhez tartozó vonókezelést,
- a hegedűirodalom legkiemelkedőbb alkotó- és előadóművészeit,
- a vonós hangszer család többi tagját.

Alakítson ki könnyed hangszerkezelést:

- megfelelő vonóvezetést, balkéz-technikát,
- helyes, test-, hangszer- és kéztartást és tudatosítsa ezeket,
- dinamikailag árnyalt, telt, színes, kifejező hegedűhangot,
- differenciált hangindítást és hanglezárást,
- laza, egyenletes ujj- és kartechnikát,
- a kezek pontosan összehangolt mozgását.

A fentiek eléréséhez gyakoroltasson rendszeresen

- hangsorokat és hangzatokat különböző vonásnemekkel valamennyi húron és fekvésben,
- a felmerülő technikai problémáknak megfelelő mozdulatsorokat, ujj- és vonógyakorlatokat.

Fordítson figyelmet

- a céltudatos gyakorlási módszer kialakítására,
- a különböző vonásnemek elsajátítására,
- a pizzicato-technikára, a pergő-technikára,
- az üveghangok megszólaltatására,
- a megfelelő ujjrendek készítésére és a fekvések alkalmazására,
- a hangköz és akkordjáték sajátosságaira,
- a lapról olvasási készség fejlesztésére,
- a tudatos zenei memorizálásra,
- a művek zeneileg igényes kidolgozására,
- a rendszeres társas muzsikálásra.

Tanítsa meg a tanulókat a hangolási és a legalapvetőbb hangszer-karbantartási feladatokra

BRÁCSA

A képzés különböző fokozatain nyújt lehetőséget a tanulónak a hegedűről brácsára való áttérésre, de - a korábbi gyakorlattól eltérően - az abszolút kezdőnek is biztosítja a brácsatanulás lehetőségét.

A brácsatanítás feladatai

Ismertesse meg a tanulókkal

- a hangszer lehetőségeit, irodalmát, történetét,
- a brácsa akusztikai sajátosságait,
- a hangszer hangolását,
- a hangszer és a vonó felépítését, részeit,
- a bal kéz játékára és a vonó kezelésére vonatkozó jelzéseket,
- a hangképzés főbb fizikai törvényszerűségeit,
- a gyakran előforduló ritmusképletekhez szükséges vonóbeosztást,
- a zenei alapkarakterekhez tartozó vonókezelést,
- a brácsairodalom legkiemelkedőbb alkotó- és előadóművészeit,
- a vonós hangszercsalád többi tagját.

Alakítson ki könnyed hangszerkezelést

- megfelelő vonóvezetést, balkéz-technikát,
- helyes, test-, hangszer- és kéztartást és tudatosítsa ezeket,
- dinamikailag árnyalt, telt, színes, kifejező brácsahangot,
- differenciált hangindítást és hanglezárást,
- laza, egyenletes ujj- és kartechnikát,
- a kezek pontosan összehangolt mozgását.

A fentiek eléréséhez gyakoroltasson rendszeresen

- hangsorokat és hangzatokat különböző figurációkkal és szólamszámmal valamennyi húron és fekvésben,
- a felmerülő technikai problémáknak megfelelő mozdulatsorokat, ujj- és vonógyakorlatokat.

Fordítson figyelmet

- a céltudatos gyakorlási módszer kialakítására,
- a különböző vonásnemek elsajátítására,
- a pizzicato-technikára,
- az üveghangok megszólaltatására,
- a megfelelő ujjrendek készítésére és a fekvések beosztására,
- a hangköz- és akkordjáték sajátosságaira,
- a lapról olvasási készség fejlesztésére,
- a brácsa- és violinkulcsok folyamatos olvasásának kialakítására,
- a tudatos zenei memorizálásra,
- a művek zeneileg igényes kidolgozására,
- a rendszeres társas muzsikálásra.

Tanítsa meg a tanulókat a hangolásra és a legalapvetőbb hangszer-karbantartásra.

GORDONKA

A gordonkatanítás célja, feladatai

Ismertesse meg a tanulókkal

- a hangszer lehetőségeit, irodalmát, történetét,
- a gordonka akusztikai sajátosságait,
- a hangszer hangolását,
- a hangszer és a vonó felépítését, részeit,
- a bal kéz játékára és a vonó kezelésére vonatkozó jelzéseket,

- a hangképzés főbb fiziológiai törvényszerűségeit,
- a gyakran előforduló ritmusképletekhez szükséges vonóbeosztást,
- a zenei alapkarakterekhez tartozó vonókezelést,
- a gordonkairodalom legkiemelkedőbb alkotó- és előadóművészeit,
- a vonós hangszer-család többi tagját.

Alakítson ki könnyed hangszerkezelést:

- megfelelő vonóvezetést, balkéz-technikát,
- helyes, test-, hangszer- és kéztartást és tudatosítsa ezeket,
- dinamikailag árnyalt, telt, színes, kifejező gordonkahangot,
- differenciált hangindítást és hanglezárást,
- laza, egyenletes ujj- és kartechnikát,
- a kezek pontosan összehangolt mozgását.

A fentiek eléréséhez gyakoroltasson rendszeresen

- hangsorokat és hangzatokat különböző figurációkkal és szólamszámmal valamennyi húron és fekvésben,
- a felmerülő technikai problémáknak megfelelő mozdulatsorokat, ujj- és vonógyakorlatokat.

Fordítson figyelmet

- a céltudatos gyakorlási módszer kialakítására,
- a különböző vonásnemek elsajátítására,
- a pizzicato-technikára,
- az üveghangok megszólaltatására,
- a megfelelő ujjrendek készítésére és a fekvések beosztására,
- a hangköz- és akkordjáték sajátosságaira,
- a lapról olvasási készség fejlesztésére,
- a basszus-, tenor- és violinkulcs folyamatos olvasásának kialakítására,
- a tudatos zenei memorizálásra,
- a művek zeneileg igényes kidolgozására,
- a rendszeres társas muzsikálásra.

Tanítsa meg a tanulókat a hangolási és a legalapvetőbb hangszer-karbantartási feladatokra.

Általános követelmény

A tanuló a zenei anyagot életkora, évfolyama és egyéni képességei, illetve készségei szintjének megfelelően, kotta- és stílushűen, értelmesen tagolva, a zene folyamatát és összefüggéseit érzékeltetve, kifejezően szólaltassa meg.

A képességek kibontakoztatása és a készségek fejlesztése

A hallás és a ritmusérzék fejlesztése, érzékenység a dinamikai és a hangszínbeli különbségekre.

A kottaolvasás és a lapról játszás fejlesztése.

A tudatos zenei memorizálás fejlesztése.

A zenei ízlés, a stílusérzék és a karakterek iránti érzékenység fejlesztése, a zenei fantázia kibontakoztatása.

A céltudatos és gazdaságos gyakorlási módszer kialakítása.

NAGYBŐGŐ

A nagybőgőtánítás célja, feladatai

Ismertesse meg a tanulókkal

- a hangszer lehetőségeit, irodalmát, történetét,
- a nagybőgő akusztikai sajátosságait,
- a hangszer hangolását (külön tekintettel a 4-, illetve az 5-húros nagybőgőkre),
- a hangszer és a vonó felépítését, részeit,
- a bal kéz játékára és a vonó kezelésére vonatkozó jelzéseket,
- a hangképzés főbb fiziológiai törvényszerűségeit,
- a gyakran előforduló ritmusképletekhez szükséges vonóbeosztást,
- a zenei alapjegyekhez tartozó vonókezelést,
- a nagybőgő-irodalom legkiemelkedőbb alkotó- és előadóművészeit,
- a vonós hangszer család többi tagját.

Alakítson ki könnyed hangszerkezelést:

- megfelelő vonóvezetést, balkéz-technikát,
- helyes, test-, hangszer- és kéztartást és tudatosítsa ezeket,
- dinamikailag árnyalt, telt, színes, kifejező nagybőgőhangot,
- differenciált hangindítást és hanglezárást,
- laza, egyenletes ujj- és kartechnikát,
- a kezek pontosan összehangolt mozgását.

A fentiek eléréséhez gyakoroltasson rendszeresen

- hangsorokat és hangzatokat különböző vonásnemekkel valamennyi húron és fekvésben,
- a felmerülő technikai problémáknak megfelelő mozdulatsorokat, ujj- és vonógyakorlatokat.

Fordítson figyelmet

- a céltudatos gyakorlási módszer kialakítására,
- a különböző vonásnemek elsajátítására,
- a pizzicato-technikára,
- az üveghangok megszólaltatására,
- a megfelelő ujjrendek készítésére és a fekvések beosztására,
- a hangköz- és akkordjáték sajátosságaira,
- a lapról olvasási készség fejlesztésére,
- a basszus-, tenor- és violinkulcs folyamatos olvasásának kialakítására,
- a tudatos zenei memorizálásra,
- a művek zeneileg igényes kidolgozására,
- a rendszeres társas muzsikálásra.

Tanítsa meg a tanulókat a hangolási és a legalapvetőbb hangszer-karbantartási feladatokra.

VOKÁLIS TANSZAK

MAGÁNÉNEK

A magánének-tanítás legfőbb sajátossága, hogy a technikai, zenei képzés mellett alapfeladata az énekhang (mint hangszer) kiépítése, képzése. Erre csak a mutálás befejezése után kialakult hangképző szervek (felnőtt gége, illetve hangszalagok) alkalmasak, így a magánének-tanulást 14-18 éves korban ajánlott elkezdni, a magánének tanulásra való érettségtől, nemtől és hangfajtól függően.

A magánének tantárgy tanításának a célja, feladata

- adjon helyes alapot a tanulók hanggi adottságai és zenei képességei optimális kifejtéséhez,
- felkészítse a tanulókat a vokális társas muzsikálásra,
- nyújtson segítséget az énekhang és beszédhang karbantartásában.

A magánének tantárgy tanításának szakirányú feladatai

Ismertesse a tanulókkal

- az emberi hang anatómiai, működésbeli, hangfaji sajátosságait, technikai lehetőségeit,
- a vokális irodalmat, annak jeles alkotó- és előadóművészeit,
- a különböző éneklési technikák (legato, staccato, portato, leggiero, tenuto) alkalmazását.

Alakítson ki

- helyes légzési módot,

- tiszta intonációs képességet,
- a tanuló saját hangterjedelmében egységes hangszínt,
- árnyalt dinamikai megoldásokat,
- igényt és képességet a rezonáns üregek és a rekesz minél szakszerűbb alkalmazására,
- érthető és szép szövegmondást,
- helyes hangszményt.

A fentiek eléréséhez gyakoroltasson rendszeresen

- beéneklő-, hangképző-, hangterjedelem-növelő gyakorlatokat,
- rezonancia- és rekesz-gyakorlatokat,
- szövegmondó feladatokat,
- koloratúra-, trilla- és díszítő gyakorlatokat.

Fordítson figyelmet

- a tanuló saját hangjának helyes hangfaji megítélésére,
- a céltudatos gyakorlási módszer kialakítására,
- a lapról éneklési készség fejlesztésére,
- a tudatos zenei memorizálásra,
- a művek zeneileg és énektechnikailag igényes kidolgozására,
- a rendszeres társas éneklésre.

Tanítsa meg a tanulókat hangképző szervük egészségi állapotának felmérésére, és a szükséges egészségügyi tennivalókra.

ZENEISMERET TANSZAK

SZOLFÉZS KÖTELEZŐ

A szolfézsnak, mint kötelező tantárgynak két előképző és négy alapfokú évfolyama van, követelményei megegyeznek a szolfézs tantárgy azonos évfolyamainak követelményeivel. Az előképző évfolyamok elvégzése nem kötelező. A 4. évfolyam végén előrehozott szolfézs alapvizsga tehető.

A szolfézstanítás - a hangszeritanítással szerves egységben - a zene megszerettetését, megértését, valamint a későbbi öntevékeny muzsikálás és zenehallgatás iránti igény kialakulását kívánja megalapozni.

A zeneművek élményt nyújtó megismerésén és megértésén túl a tantárgy sajátosságából adódóan a hangsúly a tanítás folyamatában a zenei ismeretek elsajátíttatására, a képesség- és készségfejlesztésre, a kreativitás és a tudás alkalmazásának kimunkálására kerül.

A végső cél a globális zenei látásmód és gondolkozás alapjainak kialakítása, elindítása az alapfokú szolfézstanításban is: „A tanuló, hallja, amit lát és lássa, amit hall!” (Kodály Zoltán)

A tantervi program e cél elérését kívánja segíteni azzal, hogy az általános zenei képességek fejlesztését és a zenei alapismeretek elsajátítását pedagógiai folyamattá szervezi.

Külön figyelmet fordít arra, hogy e tevékenység gazdagítsa a tanulót a zene megszólaltatásának és befogadásának örömeivel.

A szolfézstanítás célja, feladata:

A tanulók zenei készségeinek kiművelése, képességeik fejlesztése és ismereteik bővítése az alábbi területeken:

- belső hallás
- ritmus-metrum,
- tiszta intonáció,
- tájékozódás a magassági viszonyokban (relációk, hangközök),
- dallamhallás,
- többszólamúság
- harmóniaazonosítás
- zenei olvasás-írás,
- zenei szerkezet (forma),
- zenei memória,
- zenehallgatás (zeneértés)
- a kreativitás fejlesztése, - rögtönzés,
- a megszerzett tudás alkalmazása,
- a hangszertanulás segítése,
- a zenei szaknyelv legfontosabb kifejezéseinek megismertetése,
- a zenei műveltség igényének kialakítása,
- a társművészetek iránti nyitottság megalapozása
- a zenei pályára készülő tanulók felkészítése a továbbtanulásra
- a tanulók személyiségének erkölcsi és szellemi formálása; nemzeti identitástudatuk megerősítése, érzelmviláguk kibontakoztatása

Rendelkezzék a tanuló

- olyan késztetéssel, mely a választott - eddig tanult - muzsikálási formát élete szerves részévé teszi,
- a tanulmányai során elsajátított készség-, jártasság-, ismeret-repertoárral, melyek eszközt biztosítanak a zene belső elképzeléséhez, értelmezéséhez, stílusos megszólaltatásához,
- olyan zenei áttekintőképességgel, melynek birtokában önállóan meg tudja oldani a képesség-készség szintjének megfelelő zenei feladatokat,
- biztos zenei ízléssel és ítélő képességgel és
- a zene iránti elkötelezettséggel.

SZOLFÉZS

A szolfézstanítás - a hangszertanítással szerves egységben - a zene megszerettetését, megértését, valamint a későbbi öntevékeny muzsikálás és zenehallgatás iránti igény kialakulását kívánja megalapozni.

A zeneművek élményt nyújtó megismerésén és megértésén túl a tantárgy sajátosságából adódóan a hangsúly a tanítás folyamatában a zenei ismeretek elsajátíttatására, a képesség- és készségfejlesztésre, a kreativitás és a tudás alkalmazásának kimunkálására kerül.

A végső cél a globális zenei látásmód és gondolkodás alapjainak kialakítása, elindítása az alapfokú szolfézstanításban is: „A tanuló, hallja, amit lát és látja, amit hall!”

A tantervi program e cél elérését kívánja segíteni azzal, hogy az általános zenei képességek fejlesztését és a zenei alapismeretek elsajátítását pedagógiai folyamattá szervezi.

Külön figyelmet fordít arra, hogy e tevékenység gazdagítsa a tanulót a zene megszólaltatásának és befogadásának örömeivel.

A szolfézstanítás célja, feladata:

A tanulók zenei készségeinek kiművelése, képességeik fejlesztése és ismereteik bővítése az alábbi területeken:

- belső hallás
- ritmus-metrum
- tiszta intonáció
- tájékozódás a magassági viszonyokban (relációk, hangközök)
- dallamhallás
- többszólamúság
- harmóniaazonosítás
- zenei olvasás-írás

- zenei szerkezet (forma)
- zenei memória
- zenehallgatás (zeneértés)
- a kreativitás fejlesztése, - rögtönzés
- a megszerzett tudás alkalmazása
- a hangszertanulás segítése
- a zenei szaknyelv legfontosabb kifejezéseinek megismertetése
- a zenei műveltség igényének kialakítása
- a társművészetek iránti nyitottság megalapozása.
- A zenei pályára készülő tanulók felkészítése a továbbtanulásra.
- A tanulók személyiségének erkölcsi és szellemi formálása; nemzeti identitástudatuk megerősítése, érzelmviláguk kibontakoztatása.

Rendelkezzék a tanuló

- olyan késztetéssel, mely a választott - eddig tanult - muzsikálási formát élete szerves részévé teszi,
- a tanulmányai során elsajátított készség-, jártasság-, ismeret-repertoárral, melyek eszközt biztosítanak a zene belső elképzeléséhez, értelmezéséhez, stílusos megszólaltatásához,
- olyan zenei áttekintőképességgel, melynek birtokában önállóan meg tudja oldani a képesség-készség szintjének megfelelő zenei feladatokat,
- biztos zenei ízléssel és ítélő képességgel,
- a zene iránti elkötelezettséggel.

ZENEISMERET

A zeneismeret tantárgy a 4 éves szolfézs kötelező tantárgy követelményeire épül. A szolfézs, zenetörténet-zeneirodalom, zeneelmélet, népzene tantárgyak ismeretanyag-részeinek felhasználásával szerves folytatását jelenti az eddigi elméleti tanulmányoknak

Célok és feladatok

- a tanulók zenei műveltségének további gazdagítása, a zene iránti fogékonyság elmélyítése.
- Az eddig tanult zenei ismeretek stiláris összefüggéseinek, szintézisének megteremtése: a zeneművekben a dallam, a ritmus, a harmónia, a forma egységének és a zene egészének megfigyeltetésével.

- A zenei ismeretek, készségek fokozatos bővítése, a zenét „értve figyelő” tevékenység kialakítása.

Feladatai:

A zenei élményanyaggyűjtés.

A zenei nyitottság kialakítása.

A tudatos zenehallgatásra nevelés.

Az eddig megszerzett tudás fejlesztése és alkalmazási gyakorlatának kialakítása, tudatosítva a tanulók szemléletében, hogy az elméleti tudás csak eszköz a zene mélyebb befogadásához.

A zeneművek értelmezése, elemzése során új dallami, harmóniai, formai stb. ismeretek átadása.

A muzsikálási-éneklési kedv állandó „ébren tartása”: a zeneművek énekelhető részleteinek aktív megszólaltatásával.

A népzene és műzene kapcsolatának bemutatása.

Zenetörténeti tájékozottság.

A zeneelméleti alapismeretek kialakítása.

A főbb zenei stílusok jellemző előadói apparátusainak, hangszereinek megismertetése.

Különböző előadói gyakorlatok megfigyeltetése.

A szolfézs, zenetörténet, zeneelmélet egymást erősítő szemléletének megalapozása.

A hangszerstanulás segítése.

A zenei szaknyelv legfontosabb kifejezéseinek további megismertetése.

A tanulók kreativitásának, hallási és gondolkodási képességeinek fejlesztése.

A tanuló személyiségének gazdagítása a zene művelésének, befogadásának örömeivel.

ZENETÖRTÉNET-ZENEIRODALOM

A zenetörténet-zeneirodalom tanításának a célja, hogy a zene iránt érdeklődő, művelt embereket neveljen, akik zenei tanulmányaik során képessé válnak a további önművelésre, valamint a zene aktív művelésére, és sajátos eszközeivel, minél szélesebb körű zenei műveltséget biztosítsanak.

A zenetörténet-zeneirodalom tanításának szakirányú feladatai

- a zene iránti fogékonyság elmélyítése, a zenei ismeretek bővítése, az eddig megszerzett készségekre építve,

- hosszú távon a teljes zenetörténet átfogó megismertetése.

Az egyes zenetörténeti stíluskorszakok mestereinek, műfajainak, alkotásainak részletesebb megismertetése, elemzése, széles körű kitekintéssel az adott kor főbb tendenciáira, stílusjegyeire, társművészeteire, mestereire, alkotásaira.

Neveljen az értékes zene szeretetére, ösztönözze a tanulókat

- rendszeres hangverseny- és operalátogatásra,
- a rádió és a televízió zenei műsorainak meghallgatására,
- a zenei élet eseményei iránti érdeklődésre,
- értékes hangfelvételek és videofelvételek gyűjtésére és meghallgatására,
- aktív társas muzsikálásra.

Alakítson ki szilárd értékrendet a tanulóban, melynek segítségével a későbbiekben a zene bármely műfajában és korszakában biztosan tájékozódni tud.

Tegye nyitottá és érdeklődővé a tanulót minden újdonság iránt, a kortárs zenében (és társművészetekben).

Fejlessze a tanulók esztétikai érzékét és érzelmi fogékonyságát.

ZENEELMÉLET

A zeneelmélet-tanítás akkor töltheti be feladatát, akkor fejlesztheti a tanuló zenei készségét (hallás, formaérzék stb.) ha szemléletében mindig egységet képviselve, egyszerre nevezi meg a harmóniai és formatani ismereteket.

Az analízis célja a műalkotás egységének bemutatása. Rá kell mutatni olyan zenei összefüggésekre - a funkciós zenei renden belül -, melyek egyszerre vonatkoztathatók harmóniai vagy a legkisebb formai egységre, de az egész mű egészére is. Ezeknek az összefüggéseknek meglátása, illetve megérzése szolgálja azt az élményt, melynek birtokában a tanuló - függetlenül tanulása céljától - a zeneművészetet értő, érző és őrző személyiséggé válik.

A tanult - hangnemi, formai, funkciós - ismeretanyag elmélyülésével, a hangzó zenei példák növekvő mennyiségével fejlődik a tanuló zenei készsége, s ez az, ami fejleszti íráskészségét is. A megismerés, elemzés különböző fázisainak megfelelően - a „tudatos utánzásra készítette”, a tanuló érdeklődését szem előtt tartva, személyiségének és zenei készségének fejlődését figyelembe véve - lehet íráskészségét alakítani. Nem cél, hogy a még személyiségében is fejlődés alatt álló tanuló zenei tanulmányainak ezen a fokon (pl. 13-14 évesen) „stílustiszta” kompozíciókat írjon. A cél az, hogy a tanult anyagban - lehetőség szerint - biztos formai és hangnemi (hangrendszerbeli) érzékkel rendelkezzen. Ennek

kimunkálása az egyik legfontosabb feladat. A „cezúrák” érzékeltetése, a két „megállás” közti összefüggésekre való rámutatás (pl. félzárlat, egész zárlat) irányítja és vezeti a tanuló formaérzékének fejlődését

A program célja, hogy

- biztosítsa a zene iránt érdeklődő tanuló számára, hogy műveit, zeneértő emberré válhasson,
- érje el sajátos eszközeivel, hogy a megszerzett ismereteket önállóan is alkalmazó tanulókat neveljen,
- mutasson rá az egyes művészeti stíluskorszakokban a zene és a társművészetek kapcsolatára,
- adjon alapos elméleti felkészülést a főiskolai felvételi vizsgához,
- tegye alkalmassá a tanulót, hogy speciális felkészítéssel felvételi vizsgát tehesen a zeneművészeti szakközépiskola zeneszerzés tanszakára.

A zeneelmélet-tanítás szakirányú feladatai:

- fejlessze a zenei összefüggésekben való eligazodó-, elvonatkoztató- és rendszerezőképességet,
- a tanuló szerezzon jártasságot a funkciós zene összetevőinek ismeretében (harmónia, dallam, ritmika, forma stb.),
- ismertesse meg a tanulót - zenei és általános tanulmányait, érdeklődését is figyelembe véve - az európai zenetörténet más korszakaival is,
- alakítsa ki azt a látásmódot, mellyel a zenei összefüggéseket - egy-egy tanulmányi időszaknak megfelelően - a tanuló önállóan is meg tudja közelíteni,
- ösztönözze a tanulót, hogy az elsajátított ismeretek alapján, tanulmányaiból kiinduló zenei gondolatokat fogalmazzon meg (reproduktívból produktív tevékenység),
- segítse a tanulót a hangszeres tanulmányaiban felmerülő problémák megoldásában (dallamvezetés, forma, harmónia, hangnem stb.).

KAMARAZENE TANSZAK

KAMARAZENE

Az alapfokú művészeti iskolában folyó kamarazene/társasének-tanítás - különösen a nem zenei pályára készülő tanulók esetében - az oktató-nevelő munka egyik legfontosabb tevékenysége.

A kamarazenei attitűd elsajátításához szükséges, hogy a tanuló rendelkezzen olyan személyes (fizikai és érzelmi), hangszeres és vokális kompetenciákkal, melyek nélkül a közösségi zenélés hatékony elsajátítása nem képzelhető el.

A kamarazene tantárgy alá tartozik a 2 fő feletti, tetszőleges összeállítású hangszeres és/vagy vokális szólamokból álló együttes.

A kamarazene főtárgyként az alapfokú hangszeres vagy vokális évfolyamok elvégzése után, de kötelezően választható, vagy választható tantárgyként is tanulható.

A kamarazene tanítás célja feladatai

Adjon lehetőséget a zene aktív művelésére és a kamarazene-irodalom megismerésére.

Képezzen a közösségi együttműködésre érzékeny, önálló zenei elgondolással bíró, alkotó muzsikusként.

A kamarazenéléshez nélkülözhetetlen figyelemmegosztó és alkalmazkodóképesség fejlesztésével járjon hozzá a tanulók személyiségének, egyéniségének formálásához.

Használja ki az együttműködés közösségformáló erejét, növelje a tanulók egymás iránti felelősségérzetét, használja ki a társas muzsikálás által nyújtott biztonságérzetet a szorongó tanulók gátlásainak feloldására.

Fejlessze a zenei hallást, az intonációs készséget, alakítsa és tudatosítsa a kamarazenei hallás fontosságát.

Gyakoroltassa rendszeresen a lapról olvasást, törekedjék a zenei anyag folyamatos, kottahű, zeneileg igényes megszólaltatására.

Tanítsa meg a tanulókat tájékozódni a partitúrában.

A tananyag megválasztásával a lehetőségekhez mérten igyekezzék sokoldalú képet adni az eltérő létszámú és hangszer-összeállítású együttesekről. Törekedjen a művek által a kamarairodalomban fellelhető zenei stílusok, műfajok lehető legszélesebb spektrumából választani.

Készítse fel a tanulókat amatőr kamaraegyüttesben való közreműködésre, tegye képessé őket a kamarazene önálló művelésére, a szólamok önálló, technikailag és zeneileg igényes elsajátítására és megszólaltatására.

Fejlesztési feladatok

A kamarazene-oktatásban az évfolyamok fejlesztési követelményei a résztvevők egyéni tudásszintjétől, a hangszeres/ vokális szólamok adott tanévre vonatkozó összeállításától

függenek ezért minden kamaracsoportra érvényes, éves szintekre lebontott fejlesztési követelményeket nem lehet megadni.

Az alábbiakban a fejlesztési feladatokat a kamarazenélésre jellemző ismeretek és készségek szerint csoportosítva soroljuk fel, avval, hogy a képzés során ezek kialakítása és szintjének fejlesztése a képzés célja.

A társas muzsikálás gyakorlati ismeretei

- Beintés-leintés.
- Közös levegővétel és intés.
- Az „avizó” fogalma, sebességének tempó-meghatározó szerepe.
- Intés felütéssel való kezdésre.
- Lassítás, gyorsítás jelzése az intések sűrítésével, ritkításával, az alapegység megváltoztatásával.
- A kamaraegyüttes elhelyezkedésének szempontjai.
- A kottaállványok megfelelő magassága.

A kottaképre vonatkozó ismeretek

- Tájékoztató pontok: zifferek, ütemszámozás, betűjelzések.
- Generál szünet, tacet, több ütemes szünetek jelzése.
- Vi-de jel.
- A másik szólam apró kottával történő megjelenése.
- Játék partitúrából.

A hangolással, intonációval összefüggő ismeretek

- A hangolás módja az adott hangszer sajátosságaiból kiindulva.
- A saját hangszer és a kamarapartner hangszerének hangolása. (C-hangolású, illetve transzponáló jellege.)
- Transzponálás, a transzpozíció fogalma.
- A saját hangszer és a kamarapartner hangszerének intonációs és egyéb jellemzői.
- A saját hangszer intonációs hibáinak javítási lehetőségei (levegőmennyiség, szájtartás, kéztartás, vonótartás-módosítás, segéd-, illetve tisztítófogások).
- A vokális intonációban a temperált hangszerekhez való alkalmazkodás elsajátítása,
- A vokális intonáció és az adott előadóterem akusztikai kapcsolata,
- Az akusztikus intonáció alapvető tudnivalói.
- A hangológép jelzései.

Ritmikai tudnivalók

- Izo és hetero ritmikus játék szólamon belül és a szólamok között A hemiola értelmezése, játékmódja.

- Ütemmutató nélküli kotta, bonyolult átkötött ritmusok, komplementer ritmusok.

A zenei stílusokra, műfajokra vonatkozó ismeretek

- A játszott művek formája, harmóniai világa,

- A játszott művek elhelyezése a zenetörténetben.

- A diszszonancia-konzonancia fogalma, felismerése, megvalósítása.

- Homofon zene.

- Polifon zene.

- Izoritmikus zene.

- Kánon, imitáció, fuga.

- Cantus firmus.

- Consort-muzsika.

- A leggyakoribb reneszánsz, barokk és klasszikus táncjátékok, táncpárok (pavane-gaillarde, gavotte, saltarello, intrada, rigaudon, sarabande, musette, bourrée, menüett stb.).

- Ellenszólam.

- Basso continuo.

- A kamarazene-irodalom leggyakoribb műfajai: triószonáta, fúvósötös, vonósnégyes stb.

- A kortárs zene által használt kottagrafikus jelek zenei jelentése

A kamarazenei játékkal összefüggő képességek, készségek fejlesztése

- Lapról olvasás.

- A belső hallás fejlesztése.

- intonációs készség.

- Az improvizációs készség fejlesztése (reneszánsz és barokk művekben, jazz-zenében).

- A figyelem megosztása a saját és a többi szólam, illetve az összhangzás közt.

- Alkalmazkodás a hangképzés, dinamika, karakter, stílus stb. terén.

ZENEKAR

A zenekari foglalkozások célja, hogy sajátos eszközeivel teremtsen lehetőséget az alapfokú és a továbbképző évfolyamok tanulói számára, hogy - az egyéni foglalkozásokon elsajátított tudás felhasználásával - érzelmileg gazdag, harmonikus személyiséggé válhassanak.

Ösztönözzé a tanulókat, hogy a zenekari játék közben megszerzett zenei kifejezőkészséget és technikai eszközöket használják fel az egyéni hangszeres játékokban is.

Hozzon létre együttműködést a tanulók tudásának különbözőségéből.

Mutasson utat a közösség erejével a toleráns magatartásra.

Alakítsa ki a kultúra iránti nyitottságot.

Hangsúlyozza a művészetek aktív művelésének fontosságát.

A zenekari foglalkozások feladatai

A tanulók megismertetése az alapvető zenekari játékmódokkal.

A különböző zenei stílusokban használt előadói hagyományok bemutatása.

A „zenekari hallás” fontosságának alakítása, tudatosítása.

A figyelem időtartamának és elmélyítésének (vertikális-horizontális) fejlesztése.

Az egységes zenekari ritmusjáték kialakítása, tudatosítása.

Az arra alkalmas tanulók felkészítése professzionális együttesben való játékra.

A különböző hangszercsoportoknak megfelelő - a zenekari ülésből adódó - helyes hangszerkezelés kialakítása, egységesítése.

A zenekari munkában a fejlesztési cél és feladat az együttes fajtájától, az adott hangszer-összeállításra íródott/átírt repertoártól, valamint az együttesben résztvevők egyéni tudásszintjétől függ.

A játszandó művek kiválasztásánál fokozott figyelmet kíván az egyes részfeladatok (szólamok) megfelelő szintű megvalósítása, gondosan mérlegelve a befektetett időt, energiát, s a munka közben megőrzendő játékkedvet, mert ez alapvető feltétele az egész mű minőségi megszólaltatásának, a magasabb értékű esztétikai szint elérésének.

A „klasszikus” összeállítások (vonós-, fúvószenekar) mellett a helyi igényeknek, lehetőségeknek megfelelően számtalan hangszeres összeállítás működhet eredményesen, e miatt éves szintre lebontott egységes fejlesztési követelményeket nem lehet megadni.

KÓRUS

A kórus tantárgy oktatásának célja, olyan pozitív élménynyújtás, amely a tanulók zenei és közösségi élményhez juttatásával hat az emberi kapcsolatokra és ezen keresztül az egyén személyiségfejlődésére.

A kórusfoglalkozás feladatai

Ösztönözze a tanulót a kórusirodalom, illetve a zeneirodalom megismerésére.

Fejlessze a tanulók

- hallását,

- ritmusérzékét

- tempó- és dinamikai érzékenységet,
- hangszínek iránti igényét,
- kottaolvasási készségét,
- zenei memóriáját,
- zenei ízlését,
- stílusérzékét,
- formaérzékét,
- hangképző- és intonációs gyakorlatok segítségével a harmonikus hallását.

Ismertesse meg a kórustagokat

- az emberi hang sajátosságaival, kifejezési lehetőségeivel a csoportos hangképzés által,
- a kórusműveken keresztül a zeneirodalom különböző stíluskorszakaival.

Tudatosítsa a tanulóknak az alkalmazkodóképesség fontosságát zenei és emberi szempontból is.

A zeneiskolai kórus tantervben az egyedi személyi, korosztályi összetétel és a különböző tudásszintek miatt nem lehet egységes, évfolyamokra lebontott Követelményeket meghatározni.

A felsorolt feladatok a fejlesztési területeket spirálisan jelölik avval, hogy az eredmények mindig a konkrét művek előadásában teljesülnek.

Fejlesztési feladatok

- az aktív éneklési kedv felkeltése, az éneklési kultúra kialakítása, továbbfejlesztése,
- a együtthangzás megvalósítása, a harmonikus hallás és formaérzék fejlesztése,
- a résztvevők korosztályától, egyéni tudásától függően kánonok, két-, háromszólamú egynemű karok igényesebb három és négyszólamú művek, vegyeskari művek megszólaltatása,
- hangképző és intonációs gyakorlatok a kórus tiszta, egységes, szép hangzásának kialakítására,
- a szólamok ritmikailag pontos, dallamilag hibátlan megtanulása megfelelő formálással, szövegejtéssel,
- a zene akusztikai összefüggéseinek ismeretében a tiszta intonáció énekkari gyakorlatának megvalósítása,
- kiegyenlítetttség az egyes szólamok és a kórus egésze között:
- hangszín-kultúra fejlesztése, az intonációs különbségek felismerése, javítása
- az egységes, kultúrált énekkari hangzás megteremtése.

Követelmény

A kórus

- tudjon a kórusvezetővel együttműködni
- a dallamot a vezénnyel kapott instrukcióknak megfelelően formálni
- tudjon, tisztán, pontos szövegmondással, a mű érzelmi tartalmának megfelelő kifejező előadással énekelni
- szereplés során az énekkar valamennyi tagja legyen képes képességei legjavát nyújtani

1. melléklet

Zenei Munkaképesség – gondozás az intézményben

2015. augusztus 31.- szeptember 1-2. napjain a Szolnoki Bartók Béla Alapfokú Művészeti Iskola nevelőtestülete 30 órás akkreditált pedagógus – továbbképzési programon vett részt Zenei Munkaképesség – gondozás címmel.

A 30 órás pedagógus – továbbképzés előadója, szakmai vezetője: Dr. Pásztor Zsuzsa.

A továbbképzést a nevelőtestület 28 tagja teljesítette, amely után az intézmény megkereste Dr. Pásztor Zsuzsa zenetanár, egyetemi oktató, a ZMG szerzői jogainak tulajdonosát, milyen keretek között illesztheti a programot az intézmény a Pedagógiai Programjába.

A Dr. Pásztor Zsuzsa által rendelkezésünkre bocsátott anyag, változtatás nélkül kerül beemelésre, és a könnyebb átláthatóság érdekében a Szolnoki Bartók Béla Alapfokú Művészeti Iskola Pedagógiai Programjának részét - melléklet formájában – képezi 2015. szeptember 16. napjától.

2015. szeptember 16.

Abonyi Katalin
intézményvezető

A ZENEI MUNKAKÉPESSÉG-GONDOZÁS

-KOVÁCS-MÓDSZER-

zeneiskolai tanterve

a Szolnoki Bartók Béla Alapfokú Művészeti Iskola részére

Készítette

Dr. Pásztor Zsuzsa zenetanár

egyetemi oktató, a ZMG szerzői jogainak tulajdonosa

www.KovacsMethod.com

I. BEVEZETÉS

1. Rendelkezések a zenei munkaképesség-gondozás oktatásáról

FELSŐOKTATÁS: Az Emberi Erőforrások Minisztériumának rendelete (8/2013.I.30.EMMI) előírja a zenei munkaképesség-gondozás ismeretét a zenetanári felkészítés képzési és kimeneti követelményei között. <http://www.magyarokzlony.hu6pdf/15906>

SZAKKÖZÉPISKOLA: Az OKJ képzés kerettantervében a zenei munkaképesség-gondozás kötelező tárgyként szerepel. (14/2013.IV.5. NGM rendelet)

https://www.nive.hu/index.php?option=com_content&view=article&id=440#table2

ZENEISKOLA: A zenetanári minősítés kritériumai között szerepel a zenei munkaképesség-gondozás alkalmazása a zeneórákon. Előnyben van az a tanár, aki a zenei munkaképesség-gondozás tárgyban legalább 30 órás alapképzettséggel rendelkezik és a tanultakat zeneóráin alkalmazza. https://www.oktatas.hu/pub_bin/dload/pem/muveszeti.pdf

2. A zenei munkaképesség-gondozás meghatározása, célja

A zenei munkaképesség-gondozás (a továbbiakban ZMG) az egészséges zenész-életmód programja és természettudományos ismeretanyaga, a zenei foglalkozási ártalmak megelőzésének pedagógiája, mely a zenével foglalkozó növendékek és felnőttek helytállását hivatott segíteni szakmai feladataikban és mindennapi életükben. Gondoskodik mindazokról a fizikumbeli háttér-feltételekről, amelyek az eredményes zenetanuláshoz, illetve a sikeres művészi munkához kellenek. Mindezt egyéni szükséglet szerint nyújtja minden igénylőnek a zenei oktatás és foglalkozás körülményeihez igazodva.

3. A ZMG hármass feladatköre

1) *Előkészíti* az emberi szervezetet a várható terhelésekre és konkrét tennivalókra (Hangszeres tartások és mozgások alapozása, a helyes légzés megtanítása, a gyakorlási állóképesség és a szereplési alkalmasság fizikális alapjainak megteremtése).

2) *Védelmet nyújt* a foglalkozási ártalmak ellen. (Megelőzi a mozgatórendszer túleröltetését, feloldja az idegi és fizikai fáradtságot, ellensúlyozza az egyoldalú terheléseket, korrigálja az aszimmetriás tartásokat, védi és pihenteti a hallószervet, fenntartja a szervezet idegi és hormonális szabályozásának kiegyensúlyozott működését).

3) Megerőltetés, kimerülés esetén *segíti a munkaképesség helyreállítását* az egészségzónán belül. (Kímélő gyakorlási program, fokozatosan felépített mozgásedzés, regeneráló életrend.)

4. A ZMG pedagógiai eszközei

A ZMG a muzsikáláshoz való erőteljes idegi és fizikai alkalmasság fejlesztésére és megőrzésére természetes edzőhatások kombinációját használja föl. Eszközei: a mozgás, az ésszerű munkamódszer, a pihenés helyes szervezése, a táplálkozás rendezése, a természeti környezet egészséges élethatásainak felhasználása (friss levegő, a víz, a napfény).

5. A ZMG keletkezése

1959-ben Kodály Zoltán szorgalmazására indult a Zeneakadémián az a kutatás, mely a hallgatók és művésztanárok körében sűrűn előforduló zenei foglalkozási ártalmak okainak felderítésére és a védekezés módjának kidolgozására irányult. A feladattal megbízott szakember dr. Kovács Géza tudományos kutató volt (1916-1999), akinek több évtizedes munkája nyomán új pedagógiai ág alakult ki, a zenei munkaképesség gondozása. Dr. Kovács Géza negyven át szolgálta a zene és a zenész emberek ügyét. Életművéért 1996-ban magas

állami kitüntetésben részesült.

6. A ZMG zenepedagógiai jelentősége

A zenélő növendékek és felnőttek fizikai gondozásának pedagógiája a zeneoktatásban és a zenei gyakorlatban hiánypótló jelentőségű. A zeneoktatásban és a zeneművészet szakmai színvonalának és követelményeinek emelkedésével mindinkább növekszik a fizikum és az idegrendszer speciális, más szakmáktól eltérő megterhelése. Ugyanakkor a hozzá való teherbírás kifejlődése és további alakulása a tehetséggondozás korábbi gyakorlatában véletlenszerű, kizárólag a külső körülményektől függő, mert a hagyományos zeneoktatásból mind a mai napig hiányzik a fizikai nevelés. A kellő fizikai felkészítés hiánya bizonytalanná teheti a zenével foglalkozók pályájának alakulását. A ZMG megjelenése a zenepedagógia jelentős történeti fordulata.

7. A ZMG felsőoktatási fórumai

Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem, választható tárgy, 60 óra

ELTE PPK, szakvizsgás képzés zenetanároknak, 180 óra

ELTE PPK, fejlesztő pedagógusok szakirányú továbbképzése, kötelező tárgy, 60 óra

Muzsikáló Egészség Alapítvány, zenetanári akkreditált továbbképzés, 30 óra

II. TANTERV

A ZMG tárgy s zeneiskola pedagógiai programjában három területen jelenik meg:

- 1.) Zenei mozgás-előkészítés az előképzőben
- 2.) Munkaképesség-gondozás a zeneiskolai osztályokban
- 3.) Munkaképesség-gondozó mozgásórák tanároknak

1. Zenei mozgás-előkészítés az előképzőben

1.1. Indoklás

A jelenleg érvényben lévő zenei előképző gyakorlatának pedagógiai eszköztára hiányos. Magas szinten foglalkozik a zenei, szellemi képességek fejlesztésével, de nem tartalmazza a hangszerjátékhoz szükséges manuális, fizikális felkészítést. Ennek következtében a hangszeres kezdőtanítás számos nehézséggel küzd. Az előképzőből kikerülő növendékek felkészületlenül látnak hozzá a végletesen finom hangszeres mozgások megtanulásához és emiatt a technikai képzés ideje aránytalanul megnövekszik a zene rovasára. Ezt a hiányosságot orvosolja az előképző oktatásban beiktatott hangszer nélküli zenei mozgás előkészítő program.

1.2. Célkitűzés

A zenélés fizikum-beli feltételeinek biztosítása, vagyis a hangszerjátékhoz szükséges erő, ügyesség, állóképesség megszerzése és fejlesztése. Az előképző tanéve alatt a növendékek elsajátítják a hangszer-tanulás megkezdéséhez szükséges alapkészségeket. Így a hangszeres tanulás zavartalanabb, könnyebb és gyorsabb lehet. Az előzetes mozgásfejlesztés eredményeképpen a hangszer már az első perctől szebben szólalhat meg.

1.3. Feladatok

- 1.) A hangszerjáték legáltalánosabb mozgásformáinak megtanítása. Olyan alapmozgások begyakorlása, amelyek valamennyi hangszer játékában előfordulnak.
- 2.) A helyes légzéstechnika begyakorlása, mely mind az egészség, mind a zenei munkaképesség szempontjából döntő.
- 3.) A helyes alaptartás megtanítása, mely valamennyi hangszeres tartásnak alapja.

1.4. Részletes tanterv

- Az ujjak mozgékonyságának, önállóságának kifejlesztése. A tapintás érzékenyítése. A billentő mozgás alapozása. A trillamozgás alapozása.
- A csukló hangszeres alkalmasságának kifejlesztése. Hajlékonyság. Rögzítés.
- A könyök hangszeres mozgásainak előkészítése. könyökhelyzetek megéreztetése.
- A váll helyzetének, lazításának tudatosítása.
- A kar egységérzetének beidegzése.
- A kezek függetlenségének kifejlesztése.
- A láb hangszeres funkcióinak előkészítése (a pedálozási feladatokhoz). A lábügyesítés felhasználása a kéz fejlesztéséhez az idegrendszerben működő multilaterális transzferek útján.
- A differenciált erőadagolás kifejlesztése a hangszerjáték finom dinamikai árnyalatainak megvalósítása érdekében.
- A gyorsaság reflexeinek kifejlesztése, amely lehetővé teszi a zenei gondolat azonnali akadálytalan átvitelét a végrehajtó apparátusra.
- A mikro pihenők készségének kiépítése, amely a gazdaságos hangszerjátékot, a takarékos izomműködését, a görcsösségek, feszítések elkerülését szolgálja.
- Az alkalmazkodó mozgások alapozása, mely minden hangszeren alapfeltétele a sima, gördülékeny, kifejező játéknak.
- A térérzék, a szemmérték és a helyérték fejlesztése, mely a hangszeren való biztonságos tájékozódást és a saját test, valamint a hangszer viszonyának helyes érzékelését szolgálja.
- A légzés fejlesztése. A helyes légzéstechnika begyakorlása, mely minden zenei tevékenység bázisa.
- A kézerősítés, mely a fölényes hangszertechnikának, a fáradtság nélküli gyakorlásnak és a kézmegeröltetések elkerülésének fontos feltétele.
- Az időérzék fejlesztése. Az izomzat finom kiképzése, az auditív és kinesztetikus

kapcsolatok kifejlesztése annak érdekében, hogy a zenei időviszonyok megvalósítása a zenélésben késedelem nélkül történjék.

1.5. Eszközök

Léggömbök, labdák, ugrókötelek, tornazsámoly, bordásfal.

1.6. Óraszám

Heti 1-szer 45 perc. A növendékek idejének kímélése végett az óra lehetőleg közvetlenül az előképző foglalkozáshoz kapcsolódik.

1.7. Személyi feltétel

A zenei előképzőben végzett ZMG oktatás feltétele a ZMG tárgyban megszerzett egyetemi szakvizsga.

2. Munkaképesség-gondozás a zeneiskolai osztályokban

A zeneiskolai növendékek munkaképesség-gondozása két területen valósul meg:

- 1) Frissítő mozgások alkalmazása a zeneórák keretében.
- 2) Egész órás mozgásfoglalkozások a rászoruló növendékek, főleg B-tagozatosok, illetve felvételi vizsgára készülők számára.

2.1 Rövid frissítő mozgásprogramok a zeneórákon

2.1.1. Indoklás

A zeneoktatás kevésbé figyelembevett problémája a munka során keletkező elfáradás. A zenét tanuló növendékek kettős terhelést viselnek. Helyt kell állniuk a közismereti iskolában és a zenei tanulmányokban egyaránt, ami jelentősen igénybe veszi a munkabírásukat. A zenepedagógusnak számolnia kell azzal, hogy a zeneoktatásra rendelkezésre álló időpontokban, tehát a délutáni, esti órákban a növendékek már túl vannak 6-8-10 órai munkájuk teljesítésén és elfáradtak. A fáradtság mélyen lerontja az oktatás hatékonyságát. Fáradt állapotban gyengül a figyelem, a memória, a motiváció és ennek következtében hanyatlak a teljesítmény.

2.1.2. Célkitűzés

A zeneórai frissítő mozgás célja az elfáradást enyhítése és késleltetése, ezáltal az oktatás egészségesebbé tétele és hasznos percszámának növelése. A zeneórába beiktatott könnyű, lendületes mozgások felfrissítik a keringést és légzést, felgyorsítják a sejtek tápanyag és oxigénellátását, így az elfáradt szervezet regenerálódni tud.

A frissítő mozgásprogramok beiktatásának fokozott jelentősége van a hosszabb foglalkozások esetében, mint például a 60 percben összevont főtárgy óra, vagy a 45 perces, illetve 90 perces elméleti órák.

2.1.3. Alkalmazások

- *Bemelegítés.* A zeneóra érkezve a növendékek szervezetének funkciórendje nem mindig kedvező. Lehet a növendék fáradt, kedvtelen, betegség után lábadozó, fázó, stb. Ilyenkor a légzést és keringést normalizáló rövid mozgás rendezi a funkciókat a zeneóra időtartamára.
- *Óráközi pihenő.* A zeneóra folyamán jelentkezhetsz elfáradás, különösen a kisgyermekeknél. Ilyenkor a mozgásprogram pihenésül szolgál.
- *Otthoni gyakorlás.* A mozgáspihenőt a tanár feladhatja az otthoni gyakorláshoz is, ami az önálló és gyakran kedvezőtlen körülmények között végzett munka eredményességét fokozza. Ennek távlati nevelő értéke az, hogy a tanítványok elsajátítják a szakaszos munkavégzés módszerét és megtapasztalják ennek jó hatásait. Így remélhető, hogy ezt a módszert a zenetanulás többi értékével együtt magukkal viszik későbbi életükbe is.
- *Szereplés előtt.* A mozgásos bemelegítés frappáns hatást tesz szereplés előtt, amikor az izgalom a szervezet oxigénigényét megnöveli. A keringést és a légzést normalizáló mozgás lecsillapítja a túlfeszült vegetatív szabályozást és nem alakul ki a

túlzott lámpaláz.

- *Zenei táborokban* a gyakori mozgáspihe az egész napos zenei programok között elengedhetetlen annak érdekében, hogy az elfáradás miatt ne menjenek veszendőbe az értékes élmények.

2.1.4. Eszközök

Léggömbök, labdák, ugrókötelek, tornazsámolyok, bordásfal.

2.1.5 Időkeret

A zeneórai mozgás nem igényel külön időráfordítást. A frissítő mozgás a zeneórai oktatás részét képezi. Időtartama: a 30 perces főtárgy órán 1-3 perc, a 60 perces órán 5-6 perc. A 45, 60 vagy 90 perces csoportos elméleti órákon 5-10 perc, szükség szerint két részre bontva.

2.1.6 Személyi feltétel

A néhány perces frissítő mozgásprogramok vezetéséhez a pedagógusnak legalább 30 órás alapképzettséggel kell rendelkeznie.

2.2 Egész órás munkaképesség-gondozó foglalkozások növendékeknek

2.2.1. Indoklás

A zenei foglalkozási ártalmak előfordulása extrém mértékű.

A 2007-ben elvégzett országos felmérésből kiderült, hogy a zenéléssel összefüggő egészségi panaszok a középiskolás fiatalok körében 50-60 százalékban, a felnőtt művészeknél pedig 70 százalékban fordulnak elő. Már a zeneiskolás növendékek 10 százaléka is szenved foglalkozási ártalmaktól. (Dr. Pásztor Zsuzsanna, 2007. Felmérés a zenei foglalkozási ártalmakról. *Parlando*, 49(4), 21-30.)

Okok

a) A szakmai eredetű egészségi ártalmak tömeges jelentkezésnek egyik fő oka a gyakorlás helytelen adagolása, a hosszú ideig szünet nélkül tartó hangszerjáték, ami a szorgalmas, tehetséges, zenei pályára készülő növendékeknek gyakori. Ennek orvoslása az előző fejezetben tárgyalt mozgáspihe beiktatásával, szakaszos munkavégzéssel oldható meg. A munka közben beiktatott mozgáspihe a játékban igénybevett szerveket regenerálják, így munka közben be a mély elfáradás és megerőltetés.

b) A másik ok a terhelés és teherbírás egyensúlyának megbomlása a növendékeknek. Ez pedig abból adódik, hogy a hagyományos oktatásban exakt módon meghatározzák a terhelést, de nem foglalkoznak a teherbírás fejlesztésével. A teherbírás spontán alakulása pedig nem mindig tart lépést a követelményekkel. Bármelyik pillanatban bekövetkezhet a teherbírás túllépése, és ekkor törvényszerűen jelentkezik az ártalom.

A megoldás.

A teherbírás fejlesztése és karbantartása nem várható el az egyénektől és családoktól, mert ők nem rendelkeznek a szükséges személyi és tárgyi feltételekkel. A teherbírás gondozása az iskola feladata. Ezt szolgálja a növendékek részére kidolgozott munkaképesség-gondozó edzésprogram, melyben a rászoruló növendékek heti rendszerességgel vesznek részt és otthoni leckét is kapnak. Szükség esetén pedig tanácsadással segíti őket a szakpszichológus.

2.2.2. A mozgásfoglalkozások célja

A foglalkozási ártalmak korai megelőzése. A fizikai, idegrendszeri kondíció fejlesztése, a stressz tűrés, a teherbírás növelése, a kedvező munkaképesség és a pályaalakultság

megőrzése. A foglalkozási ártalmak elleni megelőző védelem edzés módszerének, alapvető mozgásrepertoárjának megismertetése a növendékekkel.

2.2.3. Részletes tanterv

- A testtartás gondozása. A hangszeres tartások mindegyike bizonyos mértékig eltér a test kedvező normál tartásától. Az intenzív hangszerjáték a megszokás következtében torzulásokat okozhat a test felépítésében, statikájában, ami további ártalmak forrása lehet. A torzító hatások ellensúlyozását célszerűen tervezett mozgásgyakorlatok szolgálják.
- A kedvező izomerő, állóképesség és tónusegyensúly fenntartása. A kitartó hangszeres gyakorlás az izmokról erőt és állóképességet követel. Továbbá fontos az izmok kedvező tónusegyensúlya, azaz az egyes izmok feszültségének és egymás közti erőviszonyainak jó beállítása. Ettől függ a hangszerjáték gazdaságossága, az erő kifejtés finom szabályozása, amely az érzékeny zenei kifejezésnek alapfeltétele. Az izmok kedvező állapota hangszeres gyakorlással nem mindig érhető el, sőt gyakori, hogy a huzamosabb megterhelés hatására az izmokban akarattal nem befolyásolható túlfeszülés keletkezik. Az izomzat megfelelő élettani állapotát célszerűen tervezett mozgásedzés biztosítja.
- A normális csontanyagcsere segítése. A muzsikálás szokásos életmódja mozgásszegény, ezáltal a csontépítést serkentő ingerek elégtelenek. A csontrendszer épségben tartásának optimális eszköze a zenei foglalkozás követelményeivel összehangolt mozgásedzés.
- Az ízületek mozgékonyságának megőrzése. A hangszeres tevékenysége egyoldalú terhelésének velejárója az ízületek mozgáshatárainak beszűkülése. Ez egyrészt diszpozíciót teremt az ízületek megbetegedéséhez, másrészt reflexes úton gátló hatást fejt ki a hangszeres mozgások szabadságára. A munkaképesség-gondozó mozgásedzés az ízületek egyéni mozgáshatárainak fenntartására törekszik.
- A légzés fejlesztése. A helyes légzés a muzsikálás alapkérdése. A fokozott szellemi terhelés és az egyoldalú fizikai terhelés a légzés deficitjéhez vezet. Ez pedig a továbbiakban a szervműködések zavarait és ez által a muzsikálás minőségének romlását idézi elő. A fúvós hangszeren játszóknál a légzésgondozás különösen fontos a légző rendszer megerőltető terhelésének ellensúlyozására.
- A keringés normalizálása. A zenei tevékenység finom ideg-és izomműködései a vérrellátás tökéletes szabályozottságát követelik meg. Muzsikálás közben azonban a test nagyobb részének mozdulatlan helyzetben való kényszerülése a játékban aktívan résztvevő területek vérrellátását gátolja. A keringés kedvező serkentése rendszeres mozgásgyakorlással érhető el.
- A kéz fejlesztése (erősítés, lazítás). A kéz gondozása súlyponti szerepet kap a mozgásedzésben, mert tapasztalat szerint a zenei ártalmak leggyakrabban a kézen jelentkeznek. A muzsikáló kéz fejlesztése olyan mozgásokkal történik, amelyek

kellően erősítik az izmokat, de nem merevítik el a kezet, nem fékeznek a gyorsaságot.

- A mozgáskoordináció fejlesztése. A koordinációs gyakorlatok bejáratják a hangszerjátékban résztvevő idegpályákat, általános, alapozó reflexeket fejlesztenek ki a végletesen finom, virtuóz hangszeres feladatok előkészítésre.
- Az emésztő és kiválasztó szervek működésének kedvező szabályozása. A jó teljesítőképesség feltétele a normális sejtanyagcsere, a táplálékok feldolgozásának és a végtermékek kiválasztásának egyensúlya. Az egyoldalú zenélő életmód mellett a belső szervek normális működésének elengedhetetlen feltétele a megfelelő mozgásedzés.
- A hormontevékenység egyensúlyának fenntartása. Az intenzív zenei tevékenység a szervezetet szabályozó hormonok közül különösképpen hat az adrenalin termelő struktúrákra és a hipotalamusz-hipofízis-pajzsmirigy rendszer működésére. A szokásos zenész életmód stressz hatásai következtében ezekben a hormonszervekben gyakori a túlműködés, mely az egész hormonrendszer stabilitását megbontja, és ezáltal az egészséget és teljesítőképességet gyengíti. Megfelelő mozgásellátással a kedvező hormonegyensúly fenntartható.
- A vegetatív idegrendszer stabilitásának megőrzése. A zenei életforma a maga egyoldalú és túlterhelő hatásaival gyakran kiváltja a vegetatív idegrendszer egyensúlyvesztését, amely a koncentrációképesség leromlásával, a szereplési alkalmasság meggyengülésével és ésszerű zenész életrenddel megelőzhető a zenészeknél gyakori vegetatív labilitás.
- A pódiumi megjelenés, mozgás, magatartás szépítése. A sikeres szereplés fontos tartozéka a könnyed, feszültségmentes mozgás, viselkedés a pódiumon. Ehhez nem elég az elhatározás és a puszta elképzelés, ezen kívül megfelelő mozgásképzettség és gyakorlottság is szükséges hozzá.

2.2.4. Tanácsadás

Problémás esetben a növendékek tanácsadó órán vehetnek részt, ahol útbaigazítás kapnak a számukra szükséges tennivalókról. A tanácsadó óra egyéni foglalkozást jelent. A ZMG tanár óraszámából erre külön időt kell biztosítani.

2.2.5. Helyigény és eszközök

A mozgásfoglalkozások ideális helyszíne tornaterem. Ennek hiányában megoldható nagyobb osztályteremben, koncertteremben, ahol a bútorzat elmozdítható és néhány bordásfal felszerelhető. Eszközigény: léggömbök, labdák, ugrókötelek, tornaszámolyok vagy székek, tornapadok, tornaszőnyegek, bordásfal.

2.2.6. Időkeret

A csoportos mozgásfoglalkozás órakerete csoportonként heti 1-szer 45 perc

2.2.7. Személyi feltétel

Az egész órás munkaképesség-gondozó foglalkozásokat valamint a személyre szóló

tanácsadást csak a ZMG tárgyban egyetemi szakvizsgát tett pedagógus vezetheti.

3. Munkaképesség-gondozó mozgásórák tanároknak

3.1. Indoklás

A tanárok igénybevétele a növendékekhez hasonlóan extrém mértékű. A felnőtt muzsikusként is több fronton kell helyt állnia, a munkában, a családban és a társadalmi életben. A megterhelést növeli a nehéz anyagi helyzet. Sokan több állást is kénytelenek vállalni a család megélhetése érdekében. Ugyanakkor az intézményes munkaképesség-gondozás hiányzik. Ezért az egészségi ártalmak előfordulása a zenetanárok körében is gyakori.

A zenetanár idegi és fizikai állapota éppen úgy döntően meghatározza a tanítás hatékonyságát, mint a növendéké. A zenetanárok kezében van a zenekultúra alakulása. Ők viszik tovább a hagyományt és ők építik a jövőt. Ők kísérik tanítványaikat éveken át, rajtuk múlik a jövő nemzedékek zenekultúrája.

3.2. Céltűzés

A tanári munkaképesség-gondozó foglalkozások célja a résztvevők számára az idegi és fizikai kondíciót fejlesztő, ugyanakkor üdítő, nyugtató, lazító, szórakoztató, változatos mozgásprogram kínálata.

3.3. Részletes tanterv

Megegyezik a növendékek részére kidolgozott tantervvel.

3.4. Helyigény és eszközök

A hely-és eszközfeltételek ugyanazok, mint a növendékek munkaképesség-gondozásánál.

3.5. Időkeret

A csoportos tanári mozgásfoglalkozás órakerete heti 1-szer 60 perc.

3.6. Személyi feltétel

A tanárok részére tartott munkaképesség-gondozó foglalkozásokat csak a ZMG tárgyban egyetemi szakvizsgát tett pedagógus vezetheti.

III. ÁLTALÁNOS RÉSZ

1. Pedagógia módszer

A ZMG mozgásprogramjai eltérnek más edzésprogramtól. A célokat, feladatokat, módszereket és pedagógiai eszközöket a zenei foglalkozás követelményei és a résztvevők egyéni, változó állapota határozza meg. A mozgás adagolása csoportban is egyéni, mindenki saját ereje szerint vesz részt a foglalkozáson. A mozgás nem lehet erőltető. Az erőfeszítésnek jólesőnek kell lennie. Ez adja az egyéni optimális terhelés mértékét.

2. Személyi feltételek

A ZMG oktatása szakképzettséghez kötött.

a) A 2.2 és a 3. pontban leírt egész órás mozgásfoglalkozásokat valamint a tanácsadást a ZMG területén szakvizsgálóval, vagy annál magasabb képzettséggel, vagy tudományos fokozattal rendelkező zenetanár vezetheti.

b) A zeneórába beiktatott frissítő mozgásprogramok megtartásához legalább 30 órás alapképzettség szükséges, amely akkreditált továbbképzés keretében megszerezhető.

3.Szakmai felügyelet

A ZMG foglalkozás szakmai színvonalát rendszeres ellenőrzéssel kell biztosítani. A ZMG szakvizsgálóval rendelkező pedagógus havonta látogatja a zeneórai frissítő mozgást végző kollégák óráit és tanácsal segíti munkájukat. Erre a tevékenységre a felügyeletet végző pedagógus számára a megfelelő óraszámot biztosítani kell.

Az iskolán belül folyó ZMG - oktatás külső szakmai felügyeletét évente egy alkalommal független, iskolán kívüli szakértő látja el. A szakértő óralátogatás keretében tájékozódik a zeneórai mozgásprogramok, valamint a csoportos mozgásfoglalkozások vezető tanárainak munkájáról és tanácsaival segíti szakmai tevékenységüket. A szakértő a ZMG területén kiemelkedő eredményekkel rendelkező, nagy tapasztalattal rendelkező zenepedagógus lehet.

A ZMG – tanártól elvárható a rendszeres továbbképzés, hospitálás, tapasztalatcsere, szakmai találkozók, konferenciákon való részvétel és ezekről rövid beszámolók készítése és közzlése az iskola honlapján.

A fent felsorolt feltételek megvalósításáért az intézmény vezetői felelősek.

4.Szerzői jogok

A Zenei munkaképesség-gondozás – Kovács-módszer kutatási anyaga és teljes pedagógiai programja szerzői jogvédelem alatt áll. A szerzői jog tulajdonosa dr. Pásztor Zsuzsa zenetanár. A fent leírt programot az állami oktatási intézmények számára a szerző jogdíjmentesen rendelkezésre bocsátja. Minden egyéb felhasználás, beleértve az üzleti tevékenységet, a szerzővel kötött felhasználási szerződés alapján történik.

AJÁNLOTT IRODALOM A ZMG-VEL FOGLALKOZÓ TANÁROK RÉSZÉRE

Altenmüller, Eckart – Jsbusch, Hans-Christian (2006). Krónikus fájdalmak zenélés közben. *Zenekar, 13 (1)*, 42-45.

Dr. Bárány István (1960). Kodály Zoltán: A zeneművészeknek is szükségük van rendszeres sportolásra. *Parlando, 2 (3)*, 14.

Ell, Nikolaus (2001). A zenészkéz. *Zenekar, 8 (1)*, 31-37.

Feith Adrienn: Zenei munkaképesség-gondozás. *Zenekar*. Budapest, 2005/4. 37-42.,2005/5 40-45.

Dr. Gaál Erzsébet: *New Horizons for Present Day Musicians*. In: Bulletin of the International Kodály Society. Spring 2005

Dr. Kovács Géza (1965). Zeneművész növendékek és művészek munkaképességéről. *Parlando, 7 (1-2)*, 34-39.

Dr. Kovács Géza (2009). A foglalkozási ártalmak szemléleti háttere. *Parlando, 51 (4)* 31-34.

Laczó Zoltán (1997). Az egészség és a muzsikások. *Zenekar, 4 (3)*, 32-34.

Masopust Katalin (2007). Zenész-egészségügyi világkonferencia Barcelonában I-II. *Parlando, 49 (4)*, 30-35.,(5), 34-38.

Nagyné Rózsa Zsuzsanna (2007). A szereplési alkalmasság változásai. In: Dr. Pásztor Zsuzsa szerk. (2007). *Új utak a zeneoktatásban. A Kovács-módszer alkalmazása a kezdetektől a foglalkozási ártalmak megelőzéséig*. Budapest:Trefort Kiadó.

Négyesi Anna (2007). Foglalkozási ártalmak előfordulása a zeneművészeti szakközépiskolás tanulóknál. In: Dr. Pásztor Zsuzsa szerk. (2007). *Új utak a zeneoktatásban. A Kovács-módszer alkalmazása a kezdetektől a foglalkozási ártalmak megelőzéséig*. Budapest:Trefort Kiadó.

Négyesi Anna (2015). *20 mozgáspihenő*. Budapest: Kovács-módszer Stúdió.

Dr. Pásztor Zsuzsa (2000). A lámpaláz leküzdése. *Parlando, 42 (2)*, 18-26.

Dr. Pásztor Zsuzsa (2004). *Munkaképesség-gondozás muzsikáló növendékeknél*. Budapest, Kovács-Módszer Stúdió

Dr. Pásztor Zsuzsa (2007). Felmérés a zenei foglalkozási ártalmakról. *Parlando, 49 (4)*, 21-30.

Dr. Pásztor Zsuzsa szerk. (2007). *Új utak a zeneoktatásban. I-II*. Budapest Trefort Kiadó.

Dr. Pásztor Zsuzsa szerk. (2009). Hommage a dr. Kovács Géza – 50 éves a Kovács-módszer. Budapest:Kovács - Módszer Egyesület.

Dr. Pásztor Zsuzsa (2012). *Negyven mozgásóra*. Budapest, Kovács - Módszer Stúdió

Dr. Pásztor Zsuzsa (2012). *A zenei munkaképesség –gondozás tankönyve*. Budapest, Kovács - Módszer Stúdió

Orbán Judit (2009). A zenészek hangszerhasználat során jelentkező felső végtagi és gerincpanaszainak felmérése, megelőzésének és kezelésének lehetőségei a gyógytornász-fizioterapeuta szemszögéből. *Fizioterápia*, 18 (3), 18-22.

Siptárné Balázs Hajnalka (2007). A fizikai gondozás eszméje a zenepedagógia irodalmában. In.: *Új utak a zeneoktatásban. A fizikai gondozás eszméjének térhódítása a zenében és az általános oktatásban*. Budapest:Trefort Kiadó. 9-50.

Dr. Pásztor Zsuzsa (2004). *Frissítő mozgások gyakorlás közben*. DVD – film. Budapest: Kovács Módszer Stúdió.

Dr. Pásztor Zsuzsa (2012). *Mozgásos pihenés muzsikálás közben*. DVD – film. Budapest: Kovács Módszer Stúdió.

Dr. Pásztor Zsuzsa (2006). *Zenei mozgás- előkészítés hangszer nélkül*. DVD – film. Budapest: Kovács Módszer Stúdió.

Budapest, 2015. szeptember 15.

Dr. Pásztor Zsuzsa
zenetanár, egyetemi oktató
www.KovacsMethod.com
E-mail: drpasz@t-online.hu